

399 THẾ GIỚI MỚI

TẠP CHÍ CỦA
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Ước sống
âm nhạc
tài tử
Nam bộ

háp y
môt
hế giới
í ản

SONY

Á Á Á!

Tràn ngập âm thanh và hình ảnh sống động

Hệ thống giải trí tại nhà của Sony với âm thanh Dolby-Prologic

- Dàn HiFi VCD
- Công suất cực mạnh 4000W P.M.P.O.
- Hệ thống 5 loa với âm thanh Dolby-Prologic
- Thiết kế hiện đại với 5 cục tách rời

MHC-VX700AV

TP. HỒ CHÍ MINH: 248A Nơ Trang Long - Q. Bình Thạnh

- 191 An Dương Vương, Q. 5

CẦN THƠ: 36 Lý Tự Trọng

CÔNG TY SONY VIỆT NAM: 248A Nơ Trang Long - Phường 12 - Q. Bình Thạnh - ĐT: (84-8) 8414488 - Fax: (84-8) 8414477 <http://www.sony.com.vn>

ĐT: (8) 8414488

ĐT: (8) 8552755

ĐT: (71) 832534

HÀ NỘI:

74 Ngô Quyền - Q. Hoàn Kiếm

HẢI PHÒNG:

8 Nguyễn Đức Cảnh

ĐÀ NẴNG:

46 Phan Chu Trinh

ĐT: (4) 8243579

ĐT: (31) 842610

ĐT: (511) 834365

THẾ GIỚI MỚI

SỐ 399

Thứ hai 14.8.2000

TẠP CHÍ TRI THỨC TỔNG HỢP RA HÀNG TUẦN

• Tổng Biên tập:
ĐỖ QUỐC ANH

• Phó Tổng Biên tập:
PHÚC TIẾN

• Hội đồng Biên tập:
GS.TS. hóa học
CHÂU DIỆU ÁI
GS.TS. toán học
NGUYỄN CANG
Nhà thơ

HUY CẬN
GS. Viện sĩ sinh học
VŨ TUYÊN HOÀNG
GS.TS. triết học
NGUYỄN DUY QUÝ
Nhà báo

TRẦN ĐỨC TAM
Nhà báo

HỮU THỌ
GS.TS. văn học
LÊ NGỌC TRÀ
GS.TS. vật lý
NGUYỄN CHUNG TÚ

GIÁO DỤC ĐẠI HỌC VIỆT NAM - CUỘC TRỞ MÌNH
ĐẨY TRUÂN CHUYÊN *Đào Quốc Toàn* 3

MUỐN DẠY HỌC TRÒ ĐIỀU TỐT,
CÔ GIÁO PHẢI SỐNG TỐT... *Hà Thế Phan* 8

THÔNG TIN MỚI NHẤT VỀ VIỆC TUYỂN SINH
ĐÀO TẠO SAU ĐẠI HỌC Ở NƯỚC NGOÀI
BẰNG NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC NĂM 2000 10

TRỞ LẠI ĐỊA NGỤC AUSCHWITZ
Tan Teng Teng - Minh Loan 15

CHUYỆN CỔ TÍCH VỀ NGƯỜI MẪU KHUYẾT TẬT
Hạnh Lê 19

NHỮNG NGHI LỄ ĐỘC ĐÁO TRÊN ĐẢO HAITI
Lê Nguyễn 23

MU - VƯƠNG QUỐC CHÌM DƯỚI ĐẠI DƯƠNG?
Minh Luân 27

NGƯỜI CÓ GAN TRỪNG TRỊ ĐẶNG MẬU LÂN
Thế Văn 31

ĐÀI LOAN - ĐẢO SICILE THỨ HAI
CỦA THẾ GIỚI? *Phác Bình* 36

MẶT TRÁI CỦA VIỆC QUẢN LÝ TỘI PHẠM
Ở MỸ *Lam Thi* 40

Bit's

BINH TAN PTE., LTD

22 Âu Cơ, P.17, Q.Tân Bình, TP.HCM
ĐT: 8444173. Fax: 8496005

ACB

ASIA COMMERCIAL BANK

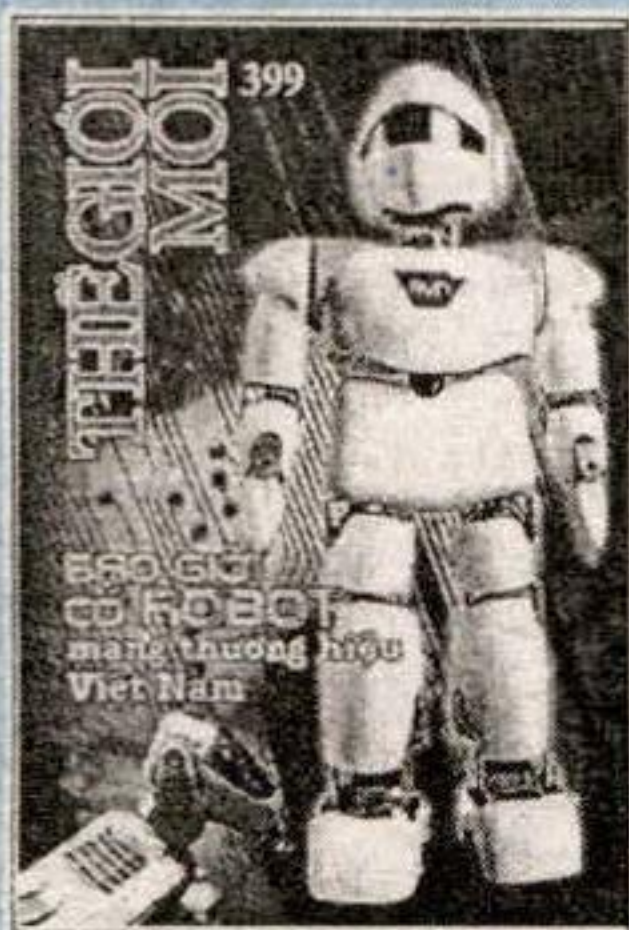
TRUNG TÂM THẺ
NGÂN HÀNG
THƯƠNG MẠI Á CHÂU
Tầng 2, nhà số
29 Ter Nguyễn Đình
Chiểu, Q.I, TP.HCM.
ĐT: 8222022.
Fax: 8220392

• Thư ký tòa soạn:
VŨ TRỌNG THANH

• Trình bày: KIM LAN
• Bìa: MAI VĂN THI

• Trụ sở: 322 Điện
Biên Phủ, Q.10,
TP. Hồ Chí Minh. ĐT:
(848)8399050-8399055.
Fax: 8399053. Email:
thegioimoi@hcm.vnn.vn

• Phòng liên lạc phía
Bắc: 3B Ông Ích
Khiêm, Q. Ba Đình, Hà
Nội. ĐT: (844)8234489

- Giấy phép xuất bản số 809-GPXB của Bộ VHTT cấp ngày 30-6-1994. ISSN 0868-3433.
- Thiết kế, dàn trang tại Phòng Kỹ thuật vi tính tạp chí Thế Giới Mới.
- Chế bản tại ITAXA và nhà in Trần Phú.
- In tại nhà in ITAXA và nhà in báo Nhân Dân TP. Hồ Chí Minh.

TÀU NGẦM ISRAEL PHÓNG TÊN LỬA
MANG ĐẦU ĐẠN HẠT NHÂN *Lê Khánh Trường* 44

BAO GIỜ CÓ ROBOT MANG THƯƠNG HIỆU
VIỆT NAM? *Khiết Hưng - Kim Ngọc* 48

BÍ QUYẾT TƯƠI NGUYÊN CỦA TRÀ DILMAH
Thu Thủy 53

BỆNH MÙA MƯA: SỐT XUẤT HUYẾT *Huy Ngọc* 55
THIÊN NHIÊN TUỔI THƠ *Vũ Tuyên Hoàng* 59

NGHỆ THUẬT CỦA HẠNH PHÚC *Lê Lộc* 62

GIA ĐÌNH, NƠI PHÒNG NGỪA
TỆ NẠN XÃ HỘI *Nguyễn Trọng Bào* 66

MỘT LỄ HỘI LÃNG MẠN VÀ THIẾT THỰC
Phúc Tiến 70

CHUYỆN HẬU TRƯỞNG HỘI NGHỊ
THƯỢNG ĐỈNH G8 *Hoàng Duy* 72

SỨC SỐNG ÂM NHẠC TÀI TỬ NAM BỘ
Mai Văn Bộ - Hoàng Thị - Trần Văn Khê 75

TỪ ẢNH ĐẸP BƯỚC RA LÀM DÂU HIỀN
Phan Sự 82

NGƯỜI VIỆT TRỒNG RAU Ở CỘNG HÒA SÉC
Ngô Việt Hương 84

BAO LỰC TRONG PHIM ẢNH PHƯƠNG TÂY
ĐI VỀ ĐÂU? *Đình Đình* 88

PHÁP Y - MỘT THẾ GIỚI BÍ ẨN *Dạ Thảo* 92

NHỮNG BÍ MẬT TRONG CUỘC CHẠY ĐUA
CHINH PHỤC VŨ TRỤ *Minh Chiếm* 96

VAI DIỄN CUỐI CÙNG *Hoorst Boas - Diệu Lý* 101

LÃNG MẠN CÙNG "SÔNG NGÂN ÊM ĐẸM"
Đình Thu Hiền 103

SIÊU THỊ BÁCH HỖ 107

• Bìa 1: Người mẫu Yến Nhi. Ảnh: Hồng Nga

Vietcombank
NGÂN HÀNG NGOẠI THƯƠNG VIỆT
NAM CHI NHÁNH TẠI TP. HCM
29 Bến Chương Dương, Q.1,
TP.HCM - ĐT: 8297245
Fax: (848) 8297228

1 NHẬT TÂN
"THẾ GIỚI THỜI TRANG
ĐẸP NHẤT CHO TRẺ EM"
28 Gio An, P.17, Q.Tân Bình, TP.HCM
ĐT: 8496029. Fax: 8428506

Giáo dục đại học Việt Nam- CUỘC TRỞ MÌNH ĐẦY TRUÀN CHUYÊN

ĐÀO QUỐC TOÀN

Tính đến thời điểm này (7-2000), cả nước đã có 139 trường đại học, cao đẳng (ĐH, CĐ), trong đó có 17 trường dân lập và 3 trường bán công, với tổng số sinh viên (SV) trên toàn quốc là 892.700 (trên tổng dân số 76.321.000 người), đạt khoảng 117 SV/1 vạn dân. So với nhu cầu phát triển của đất nước, tỉ lệ SV trên số dân như vậy là quá khiêm tốn. Nhưng điều đáng lo ngại hơn, là chất lượng đào tạo ĐH ở ta đang thực sự có vấn đề. Tỉ lệ người được đào tạo đạt tiêu chuẩn quốc tế rất ít. Kiến thức của SV so với các tiêu chí chất lượng có một khoảng tụt hậu rất lớn, ít nhất cũng là 20 năm, xét theo mặt bằng tổng thể. Vì sao lại như vậy, trong khi khoảng 15 năm trở lại đây, nền giáo dục ĐH nước ta đã thực sự có những bước phát triển khá mạnh?

Những thạc sĩ, tiến sĩ tương lai ở Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh

Số lượng nhảy vọt, chất lượng không theo kịp

Theo tính toán của Viện Nghiên cứu phát triển giáo dục (NCPTGD), trong chiến lược phát triển giáo dục-đào tạo (GD-ĐT) từ nay đến năm 2010, mối tương quan giữa tổng sản phẩm trong nước (GDP)/người và so sánh quốc tế cho thấy ở nước ta sẽ có khoảng 200 SV/1 vạn dân. Con số này chưa phải là quá lớn so với tình hình phát triển của đất nước, song có thể hiểu là trong 10 năm tới, số lượng SV sẽ còn tiếp tục tăng, nhưng sẽ không tăng vọt như tốc độ phát triển trong 15 năm qua. Chẳng hạn năm 1988, cả nước chỉ có 132.458 SV trên tổng số 63.727.000 dân (khoảng 20 SV/1 vạn dân), đến năm 1999, tỉ lệ đã là 117 SV/1 vạn dân. Đó là một thành tựu rất đáng kể của nền giáo dục ĐH trong thời kỳ đổi mới của đất nước. Tuy nhiên, cùng với sự phát triển nhảy vọt về số lượng SV ĐH, thời gian qua, chất lượng giáo dục ĐH cũng là vấn đề nổi cộm trong toàn bộ hệ thống giáo dục ĐH.

Theo điều tra của các nhà chuyên môn, hiện nay, nhiều SV tốt nghiệp ra trường không đủ khả năng để đáp ứng với những thay đổi nhanh chóng của xã hội. Tại nhiều công ty liên doanh với Việt Nam, hầu hết các SV được tuyển dụng đều phải đào tạo lại, cả về chuyên môn lẫn kỹ năng giao tiếp. Đặc biệt, trình độ chuyên môn của SV nước ta còn tụt hậu khá xa so với mặt bằng trình độ quốc tế. Một quan chức Việt Nam thuộc Chương trình phát triển Liên hiệp quốc (UNDP) cho biết: "Hệ thống GD-ĐT lâu nay của Việt Nam còn bất cập. Tỉ lệ người được đào tạo ra đạt tiêu

chuẩn quốc tế rất ít. Mọi việc cứ diễn ra một cách bình thường. Chỉ khi nào những tiêu chuẩn quốc tế được "soi" vào, chúng ta mới giật mình. Thực tế là khi "soi" vào tiêu chuẩn của UNDP, hàng loạt cán bộ chuyên môn của ta đã không đáp ứng được điều kiện cần và đủ".

Chúng ta không phủ nhận công sức đào tạo của hệ thống giáo dục ĐH trong suốt thời gian qua. Việc đào tạo số lượng lớn nhân lực có trình độ cao cho xã hội (nhất là trong thời kỳ đổi mới kinh tế) là những đóng góp không nhỏ của các trường ĐH. Song, để đón nhận quá trình hình thành xã hội thông tin, đón nhận nền kinh tế tri thức, hòa nhập với xu thế phát triển chung của thế giới và khu vực, chúng ta không thể cứ mãi "đóng cửa bảo nhau", không thể cứ "con hát mẹ khen hay", để tự huyễn hoặc mình hoặc tự bằng lòng với cái gì mình đã có. Vì vậy, phải sớm tìm ra những nguyên nhân chính đang gây sức ép lên chất lượng đào tạo của giáo dục ĐH Việt Nam.

Theo TS. Nguyễn Bá Thái (Phó ban Đại học - Viện NCPTGD), chất lượng đào tạo ĐH tụt hậu là do định hướng về mục tiêu đào tạo chưa phù hợp với nhu cầu phát triển đầu tư của đất nước. Cơ sở vật chất ĐH còn ở mức thấp. Việt Nam chưa có hệ thống tư vấn nghề nghiệp cho học sinh, khiến ý thức nghề nghiệp chưa ăn sâu vào tâm thức SV. Tỉ lệ SV/giảng viên của ĐH Việt Nam là quá cao (28 SV/1 giảng viên) trong khi chỉ số này ở Trung Quốc và các nước phát triển là 8 SV/giảng viên. Quy mô tăng nhanh nhưng chưa có các giải pháp chất lượng đồng bộ đi theo. Vấn đề chỉ tiêu biên chế đang

Giờ học tiếng Nhật của sinh viên Đại học Khoa học xã hội và nhân văn TP. Hồ Chí Minh

trội chăt sự tăng số lượng giảng viên.

Phương pháp đào tạo thống trị trong các trường ĐH lâu nay chủ yếu là thuyết giảng, không giúp SV phát triển kỹ năng thực hành, sự sáng tạo và tính chủ động, tự lập. Sự tách rời giữa đào tạo với nghiên cứu khoa học và sản xuất kinh doanh đã là nguyên nhân chính dẫn đến sự tụt hậu về chất lượng của các trường ĐH. Một nguy cơ nữa là đội ngũ giảng viên ĐH, phần đông giảng viên giỏi, giáo sư đầu ngành đều đã lớn tuổi, nhưng chưa có đội ngũ kế cận đáng tin cậy. Mấy năm trở lại đây, hàng loạt tiến sĩ, thạc sĩ trẻ được cấp bằng, song với kiểu đào tạo sau ĐH ồ ạt như hiện nay, liệu có bao nhiêu phần trăm tiến sĩ, thạc sĩ thực sự có chất lượng để bổ sung cho đội ngũ giảng viên vừa thiếu vừa yếu hiện nay? Đó là chưa kể một số lớn những người chưa hề làm công tác nghiên cứu, giảng dạy bao giờ, cũng tìm cách lấy được mảnh

bằng tiến sĩ, thạc sĩ... để “giữ ghế” hoặc đơn thuần chỉ là chạy theo một thời thượng! (Chúng tôi sẽ trở lại vấn đề này kỹ hơn trong một dịp khác).

TS. Phạm Thành Nghị (Viện NCPTGD) cũng cho rằng chất lượng thấp của đầu ra còn là hậu quả của các yếu tố đầu vào, các điều kiện giảng dạy, học tập quá thấp kém. Kinh phí cho đào tạo ĐH, Nhà nước cấp theo đầu SV đã rất thấp so với các nước trong khu vực và trên thế giới. Các trường ĐH còn được tuyển thêm quá nhiều chỉ tiêu đóng học phí với mức thấp hơn nhiều, so với mức mà Nhà nước đầu tư cho SV. Điều này đã kéo mức kinh phí trên đầu SV trong các trường ĐH xuống quá thấp. Trường nào tuyển thêm càng nhiều SV, kinh phí trên đầu SV càng thấp so với mức kinh phí Nhà nước cấp. Từ đó, khiến các trường ĐH tiết kiệm chi tiêu bằng cách tăng quy mô lớp học, giảm giờ thực tập, tăng giờ dạy của giảng

viên và cung cấp các dịch vụ thư viện, tư vấn... ở mức không thể chấp nhận được.

Một vấn đề cũng không kém phần nghiêm trọng của giáo dục ĐH hiện nay là việc đánh giá, kiểm tra chất lượng học tập chưa nghiêm túc. Hiện tượng tiêu cực trong thi cử, chấm bài gần như nơi nào cũng có. Điều này cho thấy hệ thống giáo dục ĐH Việt Nam chưa có một hệ thống chỉ số thực hiện và chuẩn mực chất lượng. Bộ máy quản lý và cơ chế cán bộ còn bất cập, chưa theo kịp phương thức quản lý mới.

Đại học Việt Nam sẽ hòa nhập với thế giới bằng con đường nào?

Trên thế giới hiện nay có 3 mô hình giáo dục ĐH: truyền thống - thông tin - tri thức. Trong đó, mô hình giáo dục hiện đại nhất thế giới hiện nay là mô hình *giáo dục tri thức*. Theo GS.TS. Lâm Quang Thiệp (ĐH Quốc gia Hà Nội), chúng ta đang từ một điểm xuất phát thấp của mô hình *truyền thống*, đang cố gắng dịch chuyển dần sang mô hình thông tin, đồng thời từng bộ phận chúng ta phải đi vào mô hình *tri thức*. Như vậy, mô hình giáo dục ĐH của ta đang phải thực hiện một sự chuyển dịch kép, một thử thách đầy gian truân, nhọc nhằn. Mà muốn làm được việc này trong quá trình cải cách giáo dục ĐH, trước hết phải có được phương thức quản lý giáo dục ĐH phù hợp với cơ chế kinh tế thị trường hiện nay, như cộng đồng ĐH thế giới đã và đang làm - đó là *giao quyền tự chủ và trách nhiệm xã hội* cho các trường ĐH.

Tại cuộc họp quan trọng của Hội đồng Quốc gia giáo dục mới đây, Thủ tướng Phan Văn Khải (Chủ tịch Hội

đồng) đã đề nghị: "Bộ GD-ĐT cần có sự phân cấp hợp lý về công tác quản lý giáo dục giữa Bộ với các trường ĐH, giữa Bộ với các địa phương. Làm rõ nội dung phân cấp quản lý cho các trường ĐH. Bộ không thể quản lý các trường ĐH theo cơ chế cũ. Phải làm rõ trường ĐH có những quyền chủ động gì. Cần phân cấp quản lý hợp lý cho từng loại hình trường ĐH, để các trường thực hiện sáng tạo hơn, có hiệu quả hơn các mục tiêu GD-ĐT trong chiến lược và quy hoạch chung của cả nước, theo sự quản lý nhà nước thống nhất của Bộ GD-ĐT".

Để thực hiện yêu cầu này của Hội đồng Quốc gia giáo dục, Bộ trưởng Nguyễn Minh Hiền cho biết: "Bộ GD-ĐT sẽ tập trung củng cố và tăng cường chức năng quản lý nhà nước, xây dựng những thể chế phân cấp quản lý thích hợp để giúp các ĐH thực hiện quyền tự chủ và tự chịu trách nhiệm theo quy định của Luật Giáo dục". Như vậy, các trường ĐH sẽ có quyền tự chủ nhiều hơn trong tuyển sinh, tổ chức đào tạo, xét tốt nghiệp... Thế nhưng, quyền tự chủ này sẽ có nguy cơ bị biến tướng, phản tác dụng, một khi các trường ĐH, do có thêm nhiều quyền tự chủ, sẵn sàng hạ chuẩn mực tuyển sinh, những đối tượng không đủ điều kiện theo quy định vẫn được vào ĐH. Trong thực tế, nhiều trường đã tuyển sinh nhiều hơn khả năng đào tạo của trường mà không cần tính đến số lượng và chất lượng cán bộ giảng dạy, giảng đường, thư viện, điều kiện thiết bị... ảnh hưởng nghiêm trọng đến chất lượng đào tạo. Do vậy, cần sớm có một định chế chuẩn mực nhất định về chất lượng đào tạo. Đã đến lúc ngành

giáo dục ĐH cần phải xây dựng ngay một hệ thống đánh giá và kiểm định chất lượng giáo dục ĐH, nhằm nâng cao chất lượng giáo dục ĐH Việt Nam ngang tầm với các nước trong khu vực.

Theo ông Nguyễn Việt Hùng (Viện NCPTGD), việc đưa cơ chế kiểm định chất lượng vào hệ thống giáo dục ĐH, ở thời điểm này, sẽ được thực hiện thuận lợi, bởi *Dự án củng cố và nâng cao chất lượng ĐH* do Ngân hàng Thế giới (WB) tài trợ đang được triển khai, mà một trong những nội dung của nó là nâng cao năng lực quản lý của hệ thống và hình thành trong các cơ sở đào tạo hệ thống đảm bảo chất lượng của cơ sở mình.

Một chuẩn mực khác cũng rất đáng được lưu ý, đó là việc đổi mới phương pháp giảng dạy ĐH. Theo các nhà nghiên cứu giáo dục, đây là vấn đề cấp bách nhằm nâng cao chất lượng đào tạo. Thế giới thông tin và khoa học kỹ thuật đang phát triển rất nhanh, chương trình đào tạo ĐH lại không thể tăng thêm thời lượng, chỉ có thay đổi phương pháp dạy học mới giúp SV nắm được nhiều tri thức của thời đại. Nói như GS. Nguyễn Văn Đạo (ĐH Quốc gia Hà Nội): “Phải làm thế nào cho SV học một biết mười”.

Để hội nhập với thế giới và khu vực, trong chiến lược phát triển giáo dục ĐH đến năm 2020, chúng ta sẽ phải *đại chúng hóa được nền giáo dục ĐH Việt Nam*. Liệu điều này có trở thành hiện thực? Hiện nay, trên thế giới, quá trình phát triển giáo dục ĐH được chia làm 3 mức (xét theo tỉ lệ SV/số dân ở độ tuổi 18-22 của UNESCO): giáo dục ĐH có tính tinh hoa (có tỉ lệ đạt tới

15%); giáo dục ĐH có tính đại chúng (tỉ lệ đạt trên 15%); giáo dục ĐH có tính phổ cập (tỉ lệ đạt trên 75%). Nền giáo dục ĐH ở các nước công nghiệp phát triển và nhiều nước ở khu vực châu Á - Thái Bình Dương hiện đã ở giai đoạn đại chúng, nhiều nước đã tiến gần đến phổ cập (Mỹ đã đạt tỉ lệ trên 80%). Trong khi Việt Nam chỉ mới đạt tỉ lệ 5% (đứng trên Lào, trong số 29 nước trong khu vực được khảo sát). Đây là một thực tế, bởi nước ta vẫn còn là nước nông nghiệp, giáo dục ĐH chỉ dành cho một số ít người (giáo dục ĐH tinh hoa). Vì thu nhập bình quân đầu người chưa đến 11.000 đồng/ngày/người (chưa đầy 1 đôla), trong khi mức học phí và các chi phí ăn học tối thiểu của một SV ĐH đã bằng 120-150% mức thu nhập bình quân hàng tháng của một người lao động (400.000 - 500.000 đồng). Vậy thì làm sao với đã xây dựng cơ sở vật chất, phát triển đội ngũ giảng viên, việc đầu tư của Nhà nước cho giáo dục ĐH như hiện nay, sau 20 năm nữa, liệu có thể theo kịp tốc độ phát triển giáo dục ĐH, để có thể nâng tỉ lệ 5% lên 30% SV/số dân (ở độ tuổi 18-22)? Tức là phải gấp 6 lần quy mô hiện nay (từ 90 vạn SV năm 2000 lên 5,5 triệu SV vào năm 2020).

Cải cách giáo dục ĐH đang là nhu cầu sống còn trên bước đường phát triển nguồn nhân lực của đất nước. Việc xem xét kỹ các bước đi của chiến lược, sách lược trong cải tổ ĐH là rất cần thiết. Song cũng là một thách thức lớn đối với hệ thống giáo dục ĐH, trong sự chuyển đổi từ nền kinh tế tập trung sang nền kinh tế thị trường. ■

NÉT ĐẸP SƯ PHẠM

Muốn dạy học trò điều tốt, cô giáo phải sống tốt...

HÀ THẾ PHAN

Tôi tìm đến nhà cô giáo Lê Thị Gái vào một buổi trưa. Căn nhà nhỏ của gia đình cô nằm sâu trong một con hẻm tĩnh mịch của thành phố Vũng Tàu. Ở thành phố biển hiền hòa và thơ mộng này, nhắc đến cô giáo Lê Thị Gái, hiện đang công tác tại trường Tiểu học Hạ Long, không những các em học sinh đều tôn kính, mà cả các bậc cha mẹ học sinh, các bạn đồng nghiệp trong trường cũng dành cho cô một sự cảm phục và biết ơn.

Cô kể: "Tôi làm cô giáo dạy cấp I lúc 22 tuổi. Đến nay, đã có 30 năm gắn bó với nghề, tôi vẫn còn nhớ mãi hình ảnh cô giáo Thảo hiền dịu của tôi thuở đi học tiểu học. Cô Thảo ngày ấy rất trẻ, vui,

Nhà giáo ưu tú Lê Thị Gái

nhệt tình, yêu thương học trò như một người mẹ hiền. Tôi ôm ấp hình ảnh cô giáo ấy để nuôi dưỡng ước mơ của mình: ước mơ làm một cô giáo". Năm học 1970-1971, lần đầu tiên bước lên bục giảng, dù yêu nghề, mến trẻ nhưng cô rất lo lắng: dạy làm sao? Tiếp xúc với các em như thế nào đây?... Từ lý thuyết ở trường sư phạm cho đến buổi dạy tập sự đầu tiên là khoảng cách xa. Cô đã dồn hết tâm trí vào việc học hỏi kinh nghiệm của các đồng nghiệp đi trước, bổ sung thêm vốn sống, kiến thức nghề nghiệp cho mình. Chỉ sau hai năm vào nghề, cô giáo Lê Thị Gái được tặng bằng tưởng lục (hình thức khen thưởng giáo viên tận tụy, giỏi nghề lúc bấy giờ). Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, năm nào cô cũng đạt danh hiệu lao động tiên tiến. Mùa hè 1981, cô được chuyển công tác

về trường Tiểu học Hạ Long (TP. Vũng Tàu). Từ đó đến nay, cô liên tiếp đạt danh hiệu giáo viên giỏi cấp đặc khu (lúc còn đặc khu Vũng Tàu - Côn Đảo), cấp tỉnh (tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu)... Tháng 8-1988, cô giáo Lê Thị Gái được vinh dự kết nạp vào Đảng Cộng sản Việt Nam; ngày 26-10-1995 được tặng huy chương *Vì sự nghiệp giáo dục* và ngày 3-2-1997 được phong tặng danh hiệu Nhà giáo ưu tú.

Trải qua các niên học, cô đều được phân công dạy lớp 1. Chỉ xét riêng về mặt ổn định nền nếp, có lẽ lớp 1 là lớp khó nhất trong các lớp tiểu học. Để đưa các cô, cậu bé dễ thương mà hiếu động này vào nền nếp là điều không dễ. Ở đây, dùng biện pháp khắt khe cứng rắn, áp đặt cũng không đành mà chỉ dịu dàng dỗ dành thì học sinh sẽ sinh nhờn. Nên chọn biện pháp nào là hữu hiệu? Cô giáo Lê Thị Gái cho biết: "Phải kết hợp cả hai; ông bà ta đã từng nói rằng dạy - dỗ đi đôi với nhau. Đối với tôi, việc giáo dục các em ở ngưỡng cửa đầu tiên của bậc

tiểu học là rất quan trọng. Lời nói phải đi đôi với việc làm và giáo dục là phải toàn diện từ học chữ đến học lễ nghĩa, học phong cách giao tiếp, cư xử với mọi người". Suốt 25 năm nay, cô luôn giữ vai trò khối trưởng khối 1 và được sự tin nhiệm cao của đồng nghiệp, phụ huynh. Phụ huynh học sinh đến nộp đơn cho con học lớp 1 bao giờ cũng xin cho cháu vào lớp cô Gái! Vì vậy, lớp của cô bao giờ cũng đông nhất.

Tại nhà cô giáo Lê Thị Gái, tôi được cô cho xem những bức thư của phụ huynh và nhiều thế hệ học trò từng được cô dạy dỗ gửi đến tỏ lòng kính trọng, biết ơn. Tất cả những bức thư ấy, cô Gái đều lưu lại trong sổ tay, coi như những kỷ vật trong cuộc đời dạy học của mình. Cô nói: "Tôi đặt trọn niềm tin, tình yêu cho các em và không bao giờ hối tiếc về điều đó. Các em chính là hạnh phúc của tôi cũng như của tất cả những ai đã từng một lần gắn bó với trẻ thơ, với nghề dạy học". ■

BẠN ĐÃ ĐỌC CHƯA?

BÁC HỒ - CÂY ĐẠI THỌ

Tập ký của Đoàn Minh Tuấn - Nhà xuất bản Trẻ, 6-2000

Bản thân cuộc đời hoạt động vĩ đại của Bác Hồ đã mang lại cho chúng ta và đời đời con cháu mai sau những bài học sâu sắc, mang đầy ý nghĩa lớn lao và thiết thực. Nhà văn Đoàn Minh Tuấn đã dày công 20 năm sưu tầm, tìm gặp những người được gặp Bác và ghi chép những kỷ niệm của họ về Bác. Đó là những chuyện thật của nhiều người thuộc các tầng lớp khác nhau trong xã hội: có người là nhà cách mạng, có người là trí thức, có người là công nhân, nông dân, có người là văn nghệ sĩ... trong số đó, có cả những người nước ngoài.

Nhà văn đã sử dụng lối văn thuật truyện giản dị, trung thực, đồng thời chọn lọc những chi tiết sinh động... Chính vì vậy mà những chuyện ta đã nghe, đã biết, nhưng khi đọc vẫn cuốn hút. Ngoài ra, tập sách còn có những bài ghi lại tình cảm của đồng bào, đồng chí miền Nam - những người chưa một lần được gặp Bác - nhưng đã sống, chiến đấu theo lời dạy của Người.

BẾ KIẾN QUỐC

Thông tin mới nhất

VỀ VIỆC TUYỂN SINH

ĐÀO TẠO SAU ĐẠI HỌC Ở NƯỚC NGOÀI

BẰNG NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC NĂM 2000

Ngày 23-6-2000, Bộ GD-ĐT đã có công văn số 5747/SDH thông báo về tuyển sinh sau đại học (SDH) tại các cơ sở nước ngoài bằng ngân sách nhà nước năm 2000. Ngày 26-7-2000, Bộ GD-ĐT có tiếp công văn số 7007/SDH thông báo bổ sung một số vấn đề. Sau đây là những điểm cần chú ý:

1. Các trình độ đào tạo: Tiến sĩ, thạc sĩ, cử nhân và thực tập sinh khoa học (TTS).

2. Các ngành đào tạo: Nhà nước ưu tiên gửi lưu học sinh (LHS) đi đào tạo ở nước ngoài những ngành phục vụ nhu cầu phát triển kinh tế quốc dân bao gồm: nhóm ngành khoa học công nghệ trọng điểm; nhóm ngành kỹ thuật; nhóm ngành khoa học xã hội - nhân văn; nhóm ngành khoa học tự nhiên; nhóm ngành nông, lâm, thủy sản; nhóm ngành kinh tế - quản lý; nhóm ngành y - dược; nhóm ngành nghệ thuật; một số ngành quan trọng khác.

3. Đối tượng tuyển sinh và thủ tục nộp hồ sơ: Cán bộ khoa học, kỹ thuật, các nhà giáo, cán bộ quản lý khoa học, kỹ thuật đang công tác tại các trường ĐH, các viện nghiên cứu khoa học, các phòng thí nghiệm trọng điểm quốc gia, các khu trung tâm công nghệ cao, cán bộ khoa học, kỹ thuật đang trực tiếp chỉ đạo sản xuất kinh doanh, tham gia hoạch định

Niềm vui trong ngày tốt nghiệp.

Ảnh: Tự Trung

chính sách phát triển kinh tế xã hội; học sinh, sinh viên giỏi có tài năng, phẩm chất đạo đức tốt. Riêng trong 2 năm 2000 và 2001, chủ yếu tập trung đào tạo và bồi dưỡng các đối tượng tại các trường ĐH trọng điểm, các viện nghiên cứu đầu ngành, các phòng thí nghiệm trọng điểm và hai khu công nghệ cao.

a) Những người đi học ở nước ngoài bằng các nguồn học bổng khác nhau đã về nước, có đủ các điều kiện và tiêu chuẩn theo thông báo số 5747/SDH ngày 23-6-2000, được phép dự thi ngay vào các trình độ cao hơn, không phải chờ đủ 2 năm.

b) Chưa yêu cầu thí sinh phải có

chứng chỉ ngoại ngữ khi nộp hồ sơ.

c) Các trường ĐH và các viện nghiên cứu có thể trực tiếp nộp hồ sơ tại Vụ SDH, Bộ GD-ĐT. Các thí sinh có thể hoàn tất hồ sơ sau khi thi tuyển, nhưng khi nộp hồ sơ đăng ký dự thi, thí sinh phải có phiếu đăng ký dự thi SDH năm 2000 và công văn giới thiệu danh sách cán bộ đăng ký dự thi của trường ĐH hoặc viện nghiên cứu.

d) Tiền chi phí phục vụ tuyển sinh tạm thu khi nộp hồ sơ là 250.000đ/hồ sơ. Sau khi xét duyệt, những trường hợp nào không đủ điều kiện dự thi, Bộ GD-ĐT sẽ trả lại hồ sơ và số tiền tạm thu 200.000đ/hồ sơ.

4. Về điều kiện ngoại ngữ:

a) Những người đã học tập và có văn bằng (ĐH, thạc sĩ, tiến sĩ) tại các nước Nga, Đức, Pháp, Trung Quốc nay có nhu cầu học tiếp ở trình độ cao hơn hoặc thực tập tại nước đã học thì không phải dự thi ngoại ngữ, nếu đủ điều kiện xét tuyển về các môn cơ bản, cơ sở, bảo vệ đề cương (theo thông báo số 5747/SDH ngày 23-6-2000) sẽ được ưu tiên gửi hồ sơ đi đàm phán đợt đầu để học chuyên môn hoặc thực tập tại các nước này.

Những người chưa đi học tập, nghiên cứu để có văn bằng (ĐH, thạc sĩ, tiến sĩ) ở các nước Nga, Đức, Pháp, Trung Quốc, nhưng có nhu cầu đi học ở các nước này, có thể đăng ký thi một loại ngoại ngữ (Anh, Nga, Pháp, Đức, Trung). Nếu đủ điều kiện xét tuyển về các môn cơ bản, cơ sở, bảo vệ đề cương (theo thông báo số 5747/SDH ngày 23-6-2000) và điểm ngoại ngữ đạt yêu cầu sẽ được ưu tiên trong xét tuyển đợt đầu. Nếu chưa đạt yêu cầu ngoại ngữ nhưng đủ điều kiện xét tuyển về các môn cơ bản, cơ sở và bảo vệ đề cương (theo thông báo số 5747/SDH ngày 23-6-2000) sẽ được xem xét để tuyển chọn và phải học ngoại ngữ trước khi gửi đi học chuyên môn ở các nước này.

b) Các thí sinh đăng ký đi học ở các nước sử dụng tiếng Anh nếu có chứng chỉ TOEFL và IELTS quốc tế với điểm TOEFL từ 550 trở lên, điểm IELTS từ 6,0 trở lên và đang trong thời hạn 1 năm (kể từ ngày cấp chứng chỉ tới ngày 1-9-2000) thì không phải dự thi tiếng Anh. Những thí sinh khác với đối tượng trên phải dự thi môn tiếng Anh. Nếu điểm thi tiếng Anh đạt từ 550 điểm trở lên (TOEFL) và đủ điều kiện xét tuyển về các môn cơ bản, cơ sở và bảo vệ đề cương (theo thông báo số 5747/SDH ngày 23-6-2000) sẽ được ưu tiên gửi hồ sơ đi đàm phán đợt đầu.

Những thí sinh có điểm tiếng Anh thấp hơn 550 điểm TOEFL nhưng đủ điều kiện xét tuyển về các môn cơ bản, cơ sở và bảo vệ đề cương (theo thông báo số 5747/SDH ngày 23-6-2000), Bộ GD-ĐT sẽ căn cứ vào kết quả thi tiếng Anh của toàn bộ thí sinh để quyết định điểm xét tuyển về ngoại ngữ. Số thí sinh này sẽ được bồi dưỡng tiếng Anh tại Việt Nam để đạt yêu cầu của các nước nhận đào tạo trước khi gửi hồ sơ đi đàm phán.

5. Về điều kiện chuyên môn: Các tiểu ban chấm bảo vệ đề cương đối với những người dự tuyển đào tạo trình độ tiến sĩ có nhiệm vụ kiểm tra khả năng chuyên môn của mỗi thí sinh trong bảo vệ đề cương nghiên cứu. Không tổ chức riêng việc kiểm tra kiến thức chuyên ngành.

6. Thời gian nhận hồ sơ và tổ chức thi:

- Hạn nộp hồ sơ về Bộ GD-ĐT đến hết ngày 21-8-2000.

- Tổ chức thi: Bộ GD-ĐT sẽ tổ chức thi tại Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh. Thời gian tổ chức thi như sau: Ngày 8-9-2000: Thi môn ngoại ngữ tại Hà Nội; Ngày 9-9-2000: Buổi sáng thi môn cơ bản. Buổi chiều thi môn cơ sở; Ngày 10-9-2000: Bảo vệ đề cương (nghiên cứu sinh, TTS); Ngày 11-9-2000: Thi môn ngoại ngữ tại TP. Hồ Chí Minh. ■

CÁC NƯỚC NHẬN LƯU HỌC SINH NĂM 2000

Đào tạo thạc sĩ

- ♦ Tại **CHLB Đức**, nhiều trường ĐH tổ chức đào tạo các khóa thạc sĩ quốc tế với hầu hết các ngành trong thông báo số 5747/SĐH. Các chương trình đào tạo này thường là 2 năm, năm thứ nhất đào tạo bằng tiếng Anh, LHS được học thêm tiếng Đức để năm thứ hai đào tạo bằng tiếng Đức. CHLB Đức có chính sách không thu học phí, nhà nước ta cấp sinh hoạt phí cho LHS, vì thế đây là một hướng được khuyến khích gửi LHS đi học.

- ♦ Tại **Hà Lan**, một số trường ĐH cũng có chương trình thạc sĩ quốc tế, giảng dạy hoàn toàn bằng tiếng Anh các ngành về khoa học vật liệu, điện tử - tin học, kỹ thuật môi trường (xử lý nước). Chương trình thạc sĩ tại Hà Lan từ 1,5 đến 2 năm.

- ♦ Các trường đại học ở **Vương quốc Anh** yêu cầu tiếng Anh rất cao (tối thiểu 550 điểm TOEFL hoặc 6 điểm IELTS). Các ngành đào tạo phong phú, nhưng việc nhập học năm 2000 đã quá hạn nộp hồ sơ của nhiều trường ĐH. Đến cuối tháng 8 khả năng chỉ còn 1 - 2 trường ĐH ở Anh tiếp nhận.

- ♦ Đối với các trường ĐH ở **Mỹ, Canada**, thời hạn cuối cùng nộp hồ sơ vào tháng 1 hàng năm. Khi xét hồ sơ nhận học thạc sĩ, các trường ĐH ở Mỹ thường yêu cầu kết quả học tập ĐH phải xếp loại giỏi, tối thiểu có điểm 550 TOEFL và chứng chỉ GRE (Graduate Record Examination) đối với các ngành khoa học công nghệ và chứng chỉ GMAT (Graduate Manegement Admission Test) đối với các ngành kinh tế, quản lý.

- ♦ Các trường ĐH của **Úc và New Zealand** bắt đầu năm học thạc sĩ vào đầu năm 2001, do đó đây là hướng được ưu tiên xét tuyển trong năm nay.

- ♦ **Trung Quốc** nhận đào tạo cho ta trong năm 2000 - 2001 về các ngành khoa học xã hội - nhân văn, nông nghiệp, thể thao, y học cổ truyền, nghệ thuật. LHS sẽ Cập nhật thông tin về du học - một nhu cầu của nhiều phụ huynh và các bạn học sinh, sinh viên khi đến với Ngày hội Thế giới du học do tạp chí Thế Giới Mới tổ chức (30-7-2000). Ảnh: Hải Đông

LỚP NHẬT NGỮ DỰ BỊ DU HỌC

Trường ĐH Khoa học xã hội và nhân văn - ĐH Quốc gia TP. Hồ Chí Minh tuyển sinh lớp Nhật ngữ dự bị du học khóa 2000 - 2002 với các tiêu chuẩn sau: dưới 25 tuổi, đã tốt nghiệp ĐH hoặc cao đẳng; trình độ tiếng Anh tương đương bằng B; số lượng học viên: 30 người; học phí: 4.300.000đ/năm học/học viên; thời gian học: 2 năm, toàn thời gian, học cả ngày, từ thứ hai đến thứ sáu.

Thi tuyển: Tiếng Anh và văn bình luận tiếng Việt.

Hạn chót nộp hồ sơ: Ngày 20-8-2000.

Các sinh viên trúng tuyển sẽ được học tiếng Nhật với các giáo viên Nhật Bản. Các học viên đạt kết quả cao trong học tập được xét cấp học bổng khuyến khích học tập. Kết thúc khóa học, học viên xuất sắc sẽ được cấp học bổng đi tham dự các khóa học ngắn hạn hoặc đi tu nghiệp thạc sĩ, tiến sĩ tại các trường ĐH nổi tiếng tại Nhật Bản. Các học viên khác sẽ được giới thiệu việc làm.

Liên hệ mua hồ sơ và nộp đơn dự tuyển tại: PHÒNG QUẢN LÝ KHOA HỌC VÀ HỢP TÁC QUỐC TẾ, TRƯỜNG ĐH KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN, 10 - 12 Đinh Tiên Hoàng, Q.1, TP. Hồ Chí Minh, Tel: (08) 9102016/8221910, Fax: (08) 9102016; Email: nckhhtqt@hcmc.netnam.vn

được học tiếng Trung 1 năm tại Trung Quốc.

- Viện Công nghệ châu Á (AIT) tại **Thái Lan** đang đào tạo ngành kỹ thuật hệ thống (Industrial System Engineering) tại phân viện Hà Nội trong 2 kỳ (8 tháng). Học viên của khóa học này, nếu đúng đối tượng tuyển chọn như thông báo 5747/SĐH và điểm trung bình 2 kỳ học đầu đạt điểm từ 3.0/4 trở lên thì Nhà nước ta sẽ cấp tiếp kinh phí học tiếp 3 kỳ (12 tháng) tại Bangkok để nhận bằng thạc sĩ. Ngoài ra, AIT còn một số ngành khác đào tạo với chất lượng tốt như công nghệ thông tin, tự động hóa, năng lượng, cơ - điện tử, xây dựng dân dụng, quản lý công nghệ.

Đào tạo tiến sĩ

- Thời gian gửi hồ sơ đến các nước đối với NCS không bị ràng buộc vào khóa học, có thể rải ra từ cuối năm 2000 đến tháng 4-2001. Sau khi được tuyển, nếu thí sinh chưa đủ trình độ ngoại ngữ theo yêu cầu của các nước, sẽ có thời gian bổ túc thêm ngoại ngữ ở Việt Nam để đạt yêu cầu của các nước.

- Đối với hầu hết các trường ĐH ở **Đức, Hà Lan** và **AIT**, nếu NCS Việt Nam đủ trình độ và đề tài nghiên cứu phù hợp hướng nghiên cứu của các trường đó thì các trường sẽ miễn phí học tập và có thể cấp học bổng. Do đó khuyến khích NCS đào tạo tiến sĩ tại các trường này.

- Sứ quán **Pháp** đã ký thỏa thuận với Bộ GD-ĐT trong năm 2000 nhận 30 NCS đào tạo tiến sĩ, phía Pháp sẽ cấp kinh phí. Ngoại ngữ tiếng Pháp không coi là tiêu chí quan trọng, sẽ tổ chức cho thí sinh bồi dưỡng tiếng Pháp tại Việt Nam để có đủ trình độ tiếng Pháp trước khi đi học.

NHÓM PHÒNG VIÊN GIÁO DỤC

Con số nhắc nhở

Cả nước hiện có 86,7% lao động chưa được đào tạo nghề.

Cùng lắng nghe

“Để tiếp cận nền kinh tế tri thức cần phải chấn hưng giáo dục, đào tạo nhân lực, giải quyết hiện trạng thừa lao động giản đơn, thiếu công nhân tri thức” (Nguyễn Xuân Thắng, Phó Viện trưởng Viện Kinh tế thế giới)

Tin tức

- Bộ GD-ĐT và Bộ Tài chính vừa có Thông tư liên tịch (số 75/2000/TTLT/BTC-GD&ĐT) hướng dẫn bồi hoàn kinh phí đào tạo đối với các đối tượng được cử đi học ở nước ngoài nhưng không về nước đúng thời hạn. Theo đó, những cán bộ, công chức, sinh viên, nghiên cứu sinh, học nghề, thực tập sinh... được cử đi đào tạo nước ngoài từ năm 1999 trở đi, sau khi kết thúc khóa học mà không về nước hoặc về nước không đúng thời hạn (về trước thời hạn vì bị kỷ luật, đình chỉ; quá hạn từ 3 tháng trở lên không có lý do chính đáng, về đúng hạn nhưng không trở lại cơ quan cũ công tác...) phải bồi hoàn một phần hay toàn bộ chi phí có liên quan đến quá trình đào tạo. Thông tư này cũng áp dụng cho cả những đối tượng đã được cử đi đào tạo ở nước ngoài đến nay đã quá hạn chưa về nước.

- Theo Bộ GD-ĐT, việc tuyển sinh theo chế độ cử tuyển vào các trường ĐH, CĐ, THCN năm 2000 ở các địa phương sẽ thành lập hội đồng tuyển sinh. Chủ tịch hội đồng

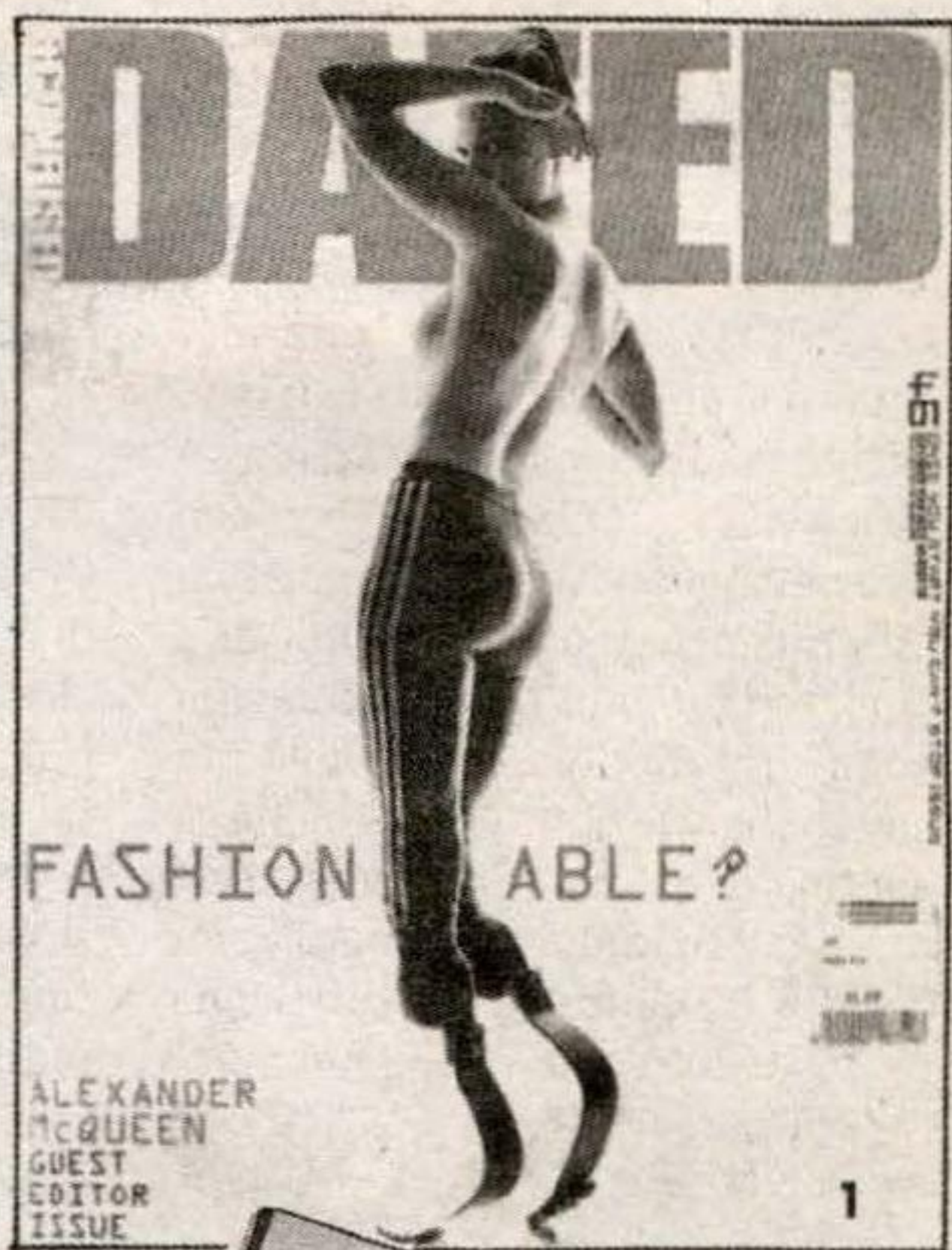
phải là lãnh đạo UBND tỉnh, phó chủ tịch thường trực là giám đốc sở GD-ĐT. Hội đồng sẽ thông báo công khai chỉ tiêu dự tuyển, chỉ đạo, thu hồ sơ và xét chọn học sinh (HS) theo đúng chỉ tiêu đối tượng (HS là con em các dân tộc thiểu số có hộ khẩu thường trú từ 3 năm trở lên, tại vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn, đã tốt nghiệp trung học (TH) phổ thông, TH bổ túc, TH chuyên nghiệp, TH nghề).

- Tất cả 1.099 văn bằng tốt nghiệp ĐH và 195 văn bằng tốt nghiệp CĐ do trường ĐH Tài chính Kế toán Hà Nội cấp vào ngày 16-7-2000 đã không được công chứng tại Phòng công chứng nhà nước. Theo Phòng công chứng số 1 Hà Nội, thời gian được cấp bằng vào ngày chủ nhật 16-7-2000, nên chiếu theo thông tư số 1411 (14-11-1997) của Bộ Tư pháp thì không công chứng được. Tuy nhiên, theo ông hiệu trưởng ĐH Tài chính Kế toán Hà Nội, ngày 16-7-2000 chỉ là ngày viết văn bằng, còn quyết định tốt nghiệp đã được tiến hành từ 13-7. Được biết, nhà trường sẽ khắc phục bằng cách photocopy bằng và đóng dấu xác nhận.

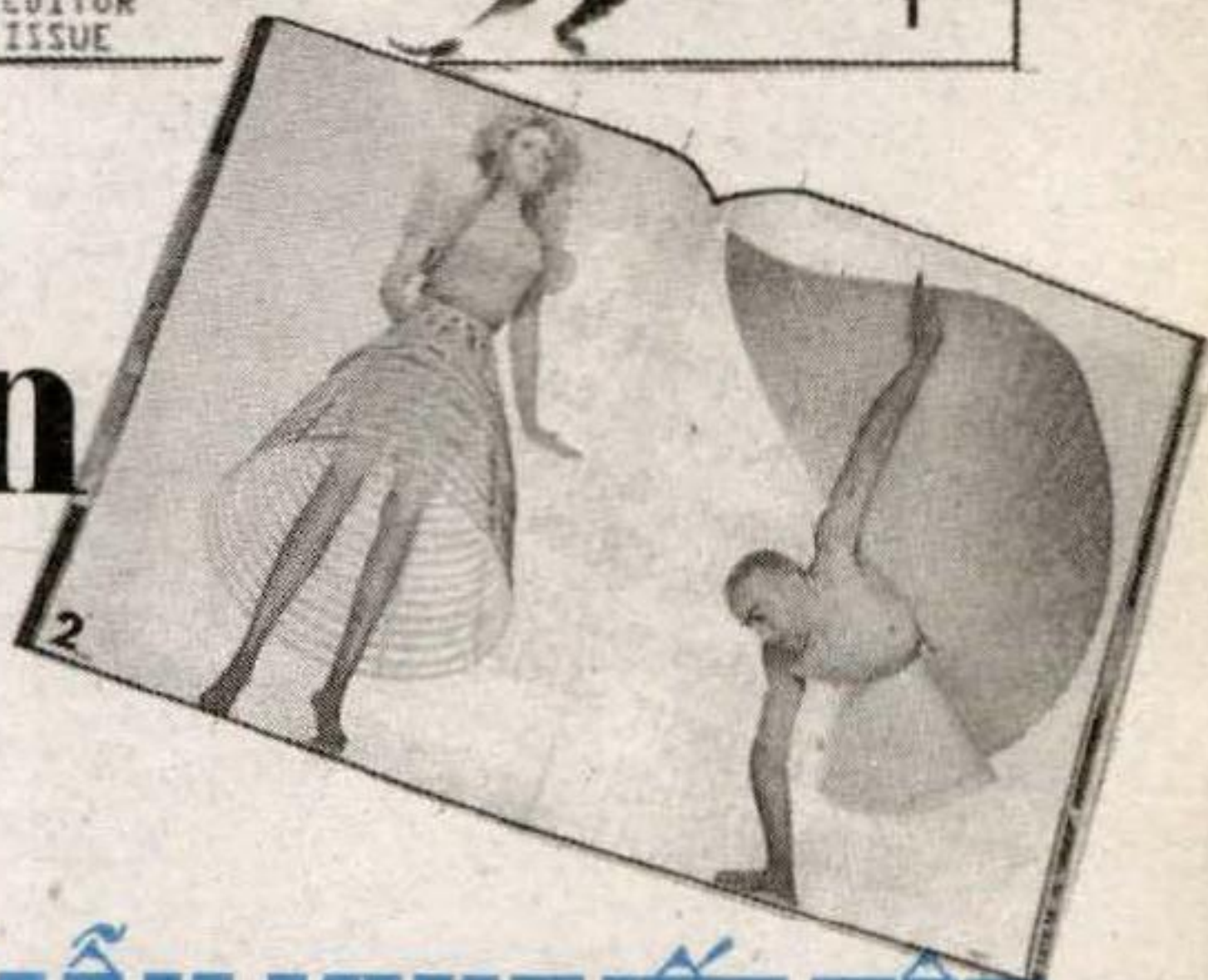
- Theo tin từ Sở GD-ĐT Quảng Ngãi, năm nay toàn tỉnh có 929 sinh viên tốt nghiệp ở các trường ĐH, CĐ thuộc ngành sư phạm đăng ký thi tuyển công chức, nhưng các trường trong tỉnh chỉ có chỉ tiêu tiếp nhận 600 giáo viên. Như vậy, còn hơn 300 sinh viên sẽ chịu thất nghiệp. Số sinh viên tốt nghiệp khoa tiếng Anh dư thừa nhiều nhất: 97 thí sinh dự thi công chức nhưng chỉ tiêu chỉ có 7 người.

Aimee Mullens (bị cụt 2 chân) xuất hiện trên tạp chí *Dazed & Confused*

TGM đã đăng tải các bài Người mẫu mang chân giả (số 311) và Thời của những người mẫu không hoàn thiện (số 316), nói về hiện tượng lên ngôi của một số người mẫu khuyết tật. Những tưởng đây chỉ là chuyện bùng nổ nhất thời, không ngờ người châu Âu và châu Mỹ lại xem đây là "một tiêu chí mới của thời trang cao cấp". Mọi việc bắt đầu ở thành phố Liverpool (Anh) vào một buổi sáng tháng năm...

Chuyện cô tích

VỀ NGƯỜI MẪU KHUYẾT TẬT

Khuyết tật vẫn làm nên chuyện

HẠNH LÊ

Ngày 23-5-2000, tại vườn nhà thuộc khu phố Greensland - Liverpool, cô Sigourney Murray đang ngồi ăn trên xe lăn, khuôn mặt

đầy vẻ mặc cảm. Đã 7 năm nay, cô ngồi đóng đinh trên xe lăn do một tai nạn giao thông làm gãy cả 2

chân. Murray làm lì, cáu gắt với bố mẹ, anh chị em và bị lũ trẻ trong khu phố đặt biệt danh là “phù thủy ế chồng”. Có tiếng chân lại gần. Murray ngược gương mặt đau khổ lên và thấy mẹ cô đứng cạnh một người đàn ông mặc complet lịch lãm. Ông ta gõ nhẹ lên tay vịn xe lăn và nở nụ cười rất tươi: “Cô có muốn làm người mẫu không?”. Trong tích tắc, Sigourney ôn lại 7 năm đau buồn và trút giận vào “câu đùa ngu xuẩn”. Cả cô xúp nóng và dao nĩa bay thẳng vào ngực vị khách. Mẹ cô hốt hoảng hét lên. Sigourney văng ra những từ không có trong từ điển nhưng ông khách đã trấn an bà mẹ và quay sang người đang nổi giận:

Shannon Murray trên xe lăn

“Tôi không đùa, thưa cô. Chúng tôi là Công ty T&N, chuyên săn tìm người mẫu khuyết tật. Nếu cô bằng lòng, xin ký ngay vào hợp đồng và lĩnh một khoản thù lao 7.000 đôla cho một show diễn”. Sigourney ngẩn ra và bật khóc...

Nước Anh có không ít những cô gái và chàng trai đã bật khóc như thế. Đó là Aimee Mullens, 24 tuổi, bị cụt 2 chân từ lúc lên 1 tuổi. Là chàng trai Allan McGunther, 17 tuổi, có nét mặt thiên sứ và hai cánh tay cụt quá khuỷu. Là cô Barbara Amoroso, 27 tuổi, bị liệt toàn thân sau một lần lên cơn co giật vì bệnh tim mạch. Đó cũng là siêu người mẫu Shannon Murray, 23 tuổi, quảng cáo cho hãng thời trang Next trên xe lăn. Ở Mỹ, đó là cô gái da đen Janet Whiteproof 19 tuổi, bị xe tải cán giập hai bàn chân, quảng cáo cho hãng đồ lót phụ nữ Black & Rose với thù lao 12.000 đôla/show diễn. Nhà xã hội học Pháp Gilles Lipovetsky nhận định: “Chúng ta đang sống trong một thời đại đòi hỏi những gì đặc biệt. Sự nhàm chán dễ giết chết mọi lĩnh vực, đặc biệt là thời trang và quảng cáo. Sự toàn bích của những Claudia Schiffer hay Tyra Banks đã hết thời”. Pierre Bergé, một gương mặt lãnh đạo của Hãng Yves Saint-Laurent nói thêm: “Cindy Crawford thành công từ cái nốt ruồi. Vậy tại sao những đôi chân gỗ hay cánh tay cụt lại không thể làm nên chuyện?”.

Bước ngoặt của thời trang hiện đại

Hãng Benetton - chuyên gây scandale quảng cáo với nữ tu sĩ, nghĩa trang, tình dục - đã không bỏ qua những con người khuyết tật này. Dưới những ống kính phù thủy và những đạo diễn sùng sỏ, những cô gái khắp khiêng hay bán thân bất toại đã đẩy doanh số các hãng thời trang lên vùn vụt. Ở đây không có sự thương hại hay chiều cố. Nói theo cách của nhà thiết kế Violetta Campbini của Ý thì

“nét đẹp khiếm khuyết lại quyến rũ hơn nét đẹp hoàn hảo”. Thật ra, thành phố Milan (Ý), Barcelona (Tây Ban Nha), New York (Mỹ) và cả Amsterdam (Hà Lan) đã nghĩ đến người mẫu 50 tuổi từ thập niên 1980. Còn người mẫu béo phì (có cân nặng tối thiểu 90kg) thì đã được thành phố San Francisco (Mỹ) chào mời từ năm 1993. Đến năm 1998, câu chuyện người mẫu chân giả hay bất động đã thắng thế. Quan niệm hiện đại là “không mặc y phục mà trò chuyện với y phục”. Chính những người mẫu thiếu tay chân đã cho phép người ta đối thoại và suy nghĩ với thời trang. Alexander McQueen, nhà tạo mẫu số một của Hãng Givenchy - có quyền tự hào là vua của lĩnh vực này. Nhưng ông không thể không tấm tắc trước hiện tượng hậu sinh khả úy. Những thế

Áo váy có ống quần của Jeremy Scott

hệ đàn em (Jean La Vie của Pháp, Cesar Ambriella của Ý, Neil Roud của Mỹ hay Nick Montan của Anh) đã tích cực tìm ra những nét đẹp tiềm ẩn và sức sống mãnh liệt trên những gương mặt chán đời và cẩu kính nhất. Các tạp chí lừng danh trên thế giới như *Dazed & Confused*, *Elle*, *Cosmopolitan*, *Marie-Claire*, *Vanity Fair*, *Good House Keeping* đều công nhận đây là “một bước ngoặt đầy tính nhân bản và thẩm mỹ của thời trang hiện đại”.

Bằng chứng là siêu người mẫu cụt tay Shala Chalayan của Anh. Cô mới 20 tuổi nhưng đã có thu nhập cao hơn những người mẫu đàn chị hoàn hảo! Mái tóc bôm sư tử như lúa mì lại có vẻ rất hợp “gu” với cánh tay cụt. Ở Pháp, Hiệp hội những người tàn tật và bại liệt (APF) lúc đầu xem đây là một “sự phỉ báng về số phận con người” và kiên quyết bất hợp tác với những công ty săn lùng người mẫu khuyết tật. Nhưng đến tháng 7-1998, APF đã thay đổi thái độ và sẵn lòng cung cấp những gương mặt khả ái nhất. Các hãng thời trang nổi tiếng như Armani hay Francesco Smalto thì kêu gọi: “Khuyết tật không phải là dấu chấm hết cho việc ăn diện, ngược lại là khác”. Thoạt đầu, người ta rất nghi ngờ câu nói này. Nhưng những đường kéo khéo léo và những bộ óc

Thời trang đồ lót cụt tay của Cesare Paciotti

thiết kế tài hoa nhất đã dập tắt mọi nghi kỵ. Những đường cong khuỷu gọng của thập niên 1970 đã qua, những thân hình “ôm đối” được nuôi dưỡng bằng xà lách và bánh mì khô không còn đủ sức thống trị các sàn diễn. Nhà tâm lý học Yves Morhain (Pháp) cho biết: “Tất cả các nét đẹp đều có sẵn trong tự nhiên, vấn đề là tìm ra và khai thác nó. Chẳng có lý do gì để ca ngợi quá đáng những thân thể quá hoàn hảo mà lại bỏ quên những thân thể bất thường”. Thời trang - trong chừng mực nào đó - cũng như thể thao. Đã có những ngày hội thể thao cho những vận động viên khuyết tật, tại sao lại không có những buổi trình diễn thời trang cho những người mẫu khuyết tật?

Để người khuyết tật được hạnh phúc...

Thời trang - cũng như thể thao - có thể giúp vết thương lòng mau lên

se. Tâm lý “thế là hết” sẽ rời xa nếu người ta cảm thấy còn có ích cho xã hội, làm ra tiền và được tin tưởng. Điều quan trọng là thời trang không hề có nhu cầu giả, không “tìm cách an ủi” mà thật sự cần những người mẫu khuyết tật. Vì thế, những người mẫu khuyết tật cảm thấy hạnh phúc và tự hào. Tuy nhiên, một điều tế nhị là đội ngũ báo chí - đặc biệt là các paparazzi (thợ săn ảnh lén) - lại dễ làm họ bức bối và đau khổ. Họ chỉ muốn làm người bình thường. Nhiều phóng viên than phiền rằng Aimee Mullens “kiêu kỳ” hoặc “đồng đánh”. Thật ra, như bao đồng nghiệp, cô chỉ muốn được ở một mình sau những show diễn đầy ánh đèn màu và ánh mắt tò mò.

Thời gian đã khóa lấp dần những thiết thời, mất mát. Những hãng thời trang của Pháp, Mỹ, Ý, Đức, Tây Ban Nha, Anh, Hà Lan, Bỉ... đã cho ra những bộ trang phục xuân hè dành cho người gù, vẹo cột sống, cụt tay chân. Hãng thời trang Comme des Garçons của Pháp dành những bộ áo cưới đẹp và trắng nhất cho những cô dâu chống nạng, nhà tạo mốt Cesare Paciotti (Ý) nghĩ ra kiểu trang phục lót dễ thương cho những cô gái không tay, nhà tạo mốt Jeremy Scott nghĩ ra kiểu váy có 1 ống quần cho những cô gái mang chân giả. Đó chính là những ý tưởng nhân bản và đẹp nhất. Để kết thúc, có lẽ nên mượn lời của nhà tạo mốt Rei Kawakubo (Nhật Bản): “Thời trang là sự khoan hồng và nâng đỡ. Mọi sự khắt khe và phân biệt đều giết chết thời trang”...

(Theo Quo, Marie France, 7.2000)

Tắm dưới những dòng thác trắng xóa

Đảo Haiti (vùng biển Caribê - Trung Mỹ) nguyên là nơi sinh sống của người da đỏ Arawak, được nhà thám hiểm Christophe Colomb phát hiện năm 1492. Ngày nay, dân cư trên đảo phần lớn là người da đen, con cháu của những thế hệ dân nô lệ được thực dân phương Tây đưa sang đây để khẩn hoang và canh tác. Hòn đảo khí hậu nhiệt đới này có sức thu hút mạnh mẽ đối với du khách bởi vẻ đẹp hiếm có của khung cảnh thiên nhiên và những nghi lễ độc đáo của cư dân bản địa.

Những nghi lễ độc đáo trên đảo HAITI

Sodo là đền thờ Erzili, nữ thần tình yêu của người theo đạo Vaudou. Địa điểm thiêng liêng này được người bản địa xem như một thiên đường hạ giới ở Haiti. Từ lâu, tình trạng phá rừng bừa bãi đã khiến cho cư dân trên đảo lâm

vào tình trạng thiếu nước trầm trọng. Vì thế, khách hành hương thường tìm đến Sodo để vui chơi và cầu nguyện dưới những thác nước trong vắt, để được gần gũi với một trong những vị thần (Iwa)

LÊ NGUYỄN

nước đang trị vì ở đây.

Hàng năm, cư dân bản địa Haiti thường tổ chức hai cuộc hành hương, chủ yếu nhằm thực hiện nghi thức cúng tế hai vị thần có ảnh hưởng rất lớn

trong đời sống tâm linh của họ. Đó là Erzili, nữ thần tình yêu và Ogou Feray, thần lửa và thần chiến tranh.

Y phục bằng bao da của một khách hành hương

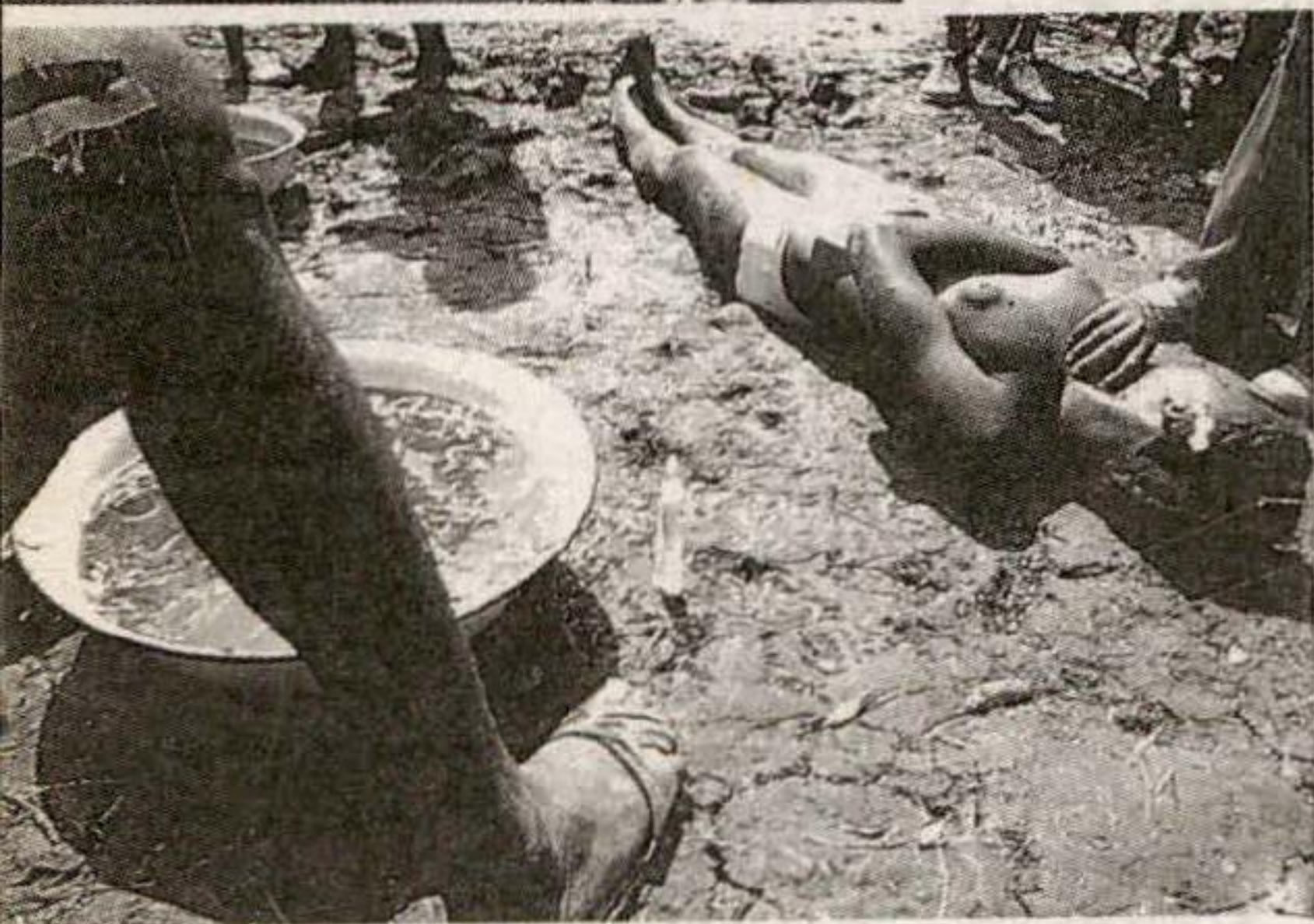

Những thác nước thần bí ở Sodo

Cách thủ phủ Ville-Bonheur vài kilômét, con sông Tombe chảy vào k h o a n g không, giữa đám dây leo và những cây đại thụ rễ chằng chịt, bám vào những tảng đá rêu xanh. Theo tiếng bản địa, *sodo* có nghĩa là thác nước, nơi có những dòng thác tuôn ào ào giữa khung cảnh thâm nghiêm, hùng vĩ. Sodo cũng

là đền thờ nữ thần Erzili, người hiện diện thường trực trên các bàn thờ gia đình của tín đồ theo đạo Vaudou. Nghi lễ dành cho vị thần này diễn ra vào ngày 16-7 hàng năm theo lịch phương Tây. Mấy ngày trước lễ hội, hàng ngàn khách hành hương đã tề tựu tại ngôi đền, tận hưởng cảm giác sảng khoái được nhìn những thác nước reo vui trước mắt. Nhiều người đến từ những khu dân nghèo, nơi mà nước sinh hoạt lắm lúc trở thành một thứ xa xỉ phẩm khó kiếm. Với họ, Sodo là một nơi thiêng liêng thật sự, nơi họ có thể nhảy múa, ca hát theo tiếng trống vỗ bập bùng.

Bên cạnh sự phấn chấn cao độ, tín đồ đạo Vaudou còn mang trong lòng một nỗi sợ hãi, vì với họ, thần Erzili luôn hiện diện trong tâm linh, trong thân thể mỗi người. Trong dòng nước thanh khiết, khách hành hương rửa sạch những “vận rủi” trong cuộc sống đời thường. Họ rơi vào một trạng thái như sự lên đồng,

Một phụ nữ nằm chờ chữa bệnh bằng cây cỏ

Tắm bùn tại hồ Saint-Jacques

các phụ nữ sau nhiều giờ liên ngâm mình trong nước, đã bơi uồn lượn như những con rắn, con vật tượng trưng cho thần Erzili. Niềm mơ ước cải thiện số phận hoặc thỏa mãn một nguyện vọng nào đó được họ thể hiện trong những buổi cầu nguyện tổ chức giữa các lán trại hay trong nhà các tu sĩ. Những ngọn nến tắt bằng vải cấm khắp nơi, tỏa ra một làn ánh sáng lung linh mờ ảo. Khách hành hương thường “cầu viện” nữ thần Erzili đủ mọi vấn đề, từ những chuyện yêu đương, tìm kiếm việc làm đến cả việc trả thù một kẻ phản bội nào đó. Theo tín đồ đạo Vaudou, cây cỏ, con người và loài vật đều là sức mạnh, một thứ sức mạnh làm cầu nối giữa tâm linh của con người và môi trường chung quanh họ.

Tại Sodo, khách hành hương chẳng ngủ được bao nhiêu. Họ sống trong sự cuồng nhiệt của lễ hội. Ban đêm chẳng mấy khi tiếng nhạc, tiếng trống ngừng nghỉ. Sau

buổi tắm tẩy trần, họ lau khô người rồi mặc những bộ trang phục hai màu trắng và xanh da trời, may bằng vải của những bao đay đựng đường hoặc bao đựng hàng viện trợ nhân đạo. Sau mấy ngày lễ hội cuồng nhiệt, khách hành hương rời Sodo. Họ đi bộ hoặc bằng xe tải nếu vị tu sĩ hướng dẫn họ có tài xoay xở. Đường sá đầy chật những tín đồ mặc quần áo bằng bao đay.

Họ dừng lại mỗi lúc đến trước một thác nước, một dòng suối nhỏ hay một cây vả to. Họ có hai tuần lễ để đến hồ Saint-Jacques và tiến hành lễ hội dành cho thần Ogou.

Ở đền thờ thần lửa

Ogou Feray là một trong những vị thần ngự trị tại đền thờ thần của tín đồ đạo Vaudou. Đó là vị thần của nghề thợ rèn. Nơi thờ phụng thần Ogou là hồ Saint-Jacques, một hồ thiên nhiên

hình thành từ một miệng núi lửa xa xưa. Truyền thuyết kể rằng cái hồ đầy bùn này là hậu quả của một cơn dông tố dữ dội. Lễ hội ở Ogou tạo ra nhiều ấn tượng hơn ở Sodo. Vị thần chiến tranh hấn nhiên là phải dữ dội hơn thần tình ái, quyền lực của ông ta thâm sâu hơn trong tâm tư những tín đồ đạo Vaudou. Tuy nhiên, có lời đồn rằng ông thần chiến tranh này và vị nữ thần tình ái kia vốn là một cặp tình nhân.

Tại hồ Saint-

Jacques, sau khi xoa lên người những loại cây cỏ đầy chất huyền bí, các tín đồ lăn lộn trên những hồ bùn màu xanh từ giờ này qua giờ khác. Chất bùn ẩm áp, mịn màng và êm ái tạo cho khách hành hương sự sảng khoái kỳ lạ. Ở đó, con người rũ sạch nỗi khốn khổ triền miên, những lo âu về tài chính, về sức khỏe và những day dứt trong tâm hồn. Quanh hồ, mọi người tập trung hát những bài tụng ca các vị thần. Các tu sĩ là những người hỗ trợ,

hướng dẫn và kiểm soát buổi lễ. Tuyệt nhiên không có sự hiện diện của những viên chức cảnh sát do chính quyền cử đến. Lễ hội của tín đồ Vaudou là lễ hội của sự yên bình, hàng năm không một tổn thất nào về sinh mạng được ghi nhận ở Sodo hay Saint-Jacques. Người Haiti hấn diện về một tập tục văn hóa lâu đời, có sự tham gia và đóng góp của các sắc dân đến từ nhiều nơi trên hành tinh này.

(Theo Beauté)

Thời trang

THỜI DIỆN THOẠI DI ĐỘNG

Mẫu thời trang điện thoại di động này được một phụ nữ Đài Loan sử dụng trong một cuộc thi diễn ra nhân một lễ hội tổ chức ở Đài Bắc, với sự tham dự của 400 nam thanh nữ tú.

HC (St)

MU - VƯƠNG QUỐC CHÌM DƯỚI ĐẠI DƯƠNG?

MINH LUÂN

Trong số các vùng đất huyền thoại từng ám ảnh trí tưởng tượng của biết bao thế hệ, hiển nhiên Atlantide là địa danh nổi tiếng nhất. Tuy nhiên, nhiều nhà nghiên cứu cho rằng còn một thế giới khác trước Atlantide mà hiện nay chỉ còn lại vài vết tích rời rạc. 12.000 năm trước Công nguyên, một lục địa rộng lớn đã bị vùi đắm dưới Thái Bình Dương. Trên vùng đất đó là vương quốc Mu phồn thịnh và cư dân đã lan đến Miến Điện (Myanmar), Ấn Độ, Mexico, vùng Lưỡng Hà và Ai Cập, đã đặt nền tảng cho mọi nền văn minh lớn trong lịch sử; Atlantide chỉ giữ một vai trò chuyển tiếp trong quá trình đó. Nhưng vì sao vương quốc vĩ đại đó đã biến mất?

Giả thuyết về Mu của James Churchward

Người đầu tiên ủng hộ giả thuyết này là đại tá James Churchward, tác giả của 5 tác phẩm nói về đề tài đó: *Lục địa Mu tuyệt tích* (1926), *Những đứa con của Mu* (1931), *Các ký hiệu thiêng liêng của Mu*

(1933), *Các lực vũ trụ của Mu* (1934) và *Các lực vũ trụ của Mu, phần 2* (1935). Tiểu sử của nhân vật lạ lùng này không được biết rõ và chúng ta chỉ biết những gì ông tự kể về mình trong các tác phẩm của ông. Ông sinh năm 1850 và mất năm 1936. Là sĩ quan trong quân đội Ấn Độ, năm 1874, ông gặp một thầy tu bản xứ; vị này đã giúp ông khám phá ra vương quốc Mu quá khứ qua một số bản văn cổ. Sau đó, Churchward tham gia vài cuộc thám hiểm đến Tây Tạng, Mông Cổ và Siberia.

Sau 30 năm phục vụ trong quân đội Ấn, ông tiếp tục đi khắp châu Á, sang cả Trung Mỹ và Thái Bình Dương trước khi về hưu tại Mỹ và qua đời năm 86 tuổi. Theo Churchward, do một nạn đói tại Ấn Độ năm 1874 mà ông đã quen biết với người sẽ giúp ông quan tâm đến vương quốc Mu. "Đó là một người rất chú tâm đến khảo cổ học và các bản văn cổ mà ông uyên bác hơn bất cứ ai. Khi trông thấy tôi chiêm ngưỡng một bức khắc trên vách, ông chú ý đến tôi và thế là tôi vinh hạnh biết được một tình bạn cao quý nhất. Ông giúp tôi giải mã bức khắc kia và đề nghị sẽ dạy tôi".

	MU	MAYA	EGYPTIAN
A	⊙.◇.Λ.	⊙.◇.Λ.	Ⓐ.Ⅰ.∧.
B	⊠.□.	⊠.□.	□.⊠.⊠.
C	℥.℥.⊙.	℥.Ⓔ.⊙.	⊙.
CH	⊠.	⊠.Ⓐ.℥.	Ⓐ.
DZ	⊠.⊙.	⊠.⊙.	⊠.
E	Ⅰ.Ⅱ.	Ⅰ.	Ⅱ.
H	⊠.⊠.Ⓔ.	⊠.⊠.Ⓔ.	⊠.⊠.Ⓔ.
I	Ⅰ.Ⅱ.	Ⅰ.Ⅱ.	Ⅲ.Ⅳ.
K	△.△	△.Ⓐ.	△.△.⊠.⊙.
KH	Ⓐ.		
KU	Ⅱ.		
L	⊙.∟.	⊙.∟.	⊙.Ⅰ∟.✓
M	⊠.⊠.⊠.⊠.	⊠.⊠.⊠.	⊠.⊠.⊠.⊠.
N	⊙.⊠.⊠.⊠.	⊙.⊠.⊠.⊠.	⊠.⊠.⊠.⊠.
O		⊙	Ⓔ.
P	⊠.	⊠.□.Ⓔ.	⊠.□.
PP	⊠.	⊠.⊠.	⊠.□.
SH	⊠.⊠.		
T	⊠.⊠.△	⊠.⊠.△.	⊠.
TH	⊠.	⊠.	⊠.
TZ		⊠.	⊠.
U	⊠.⊠.⊠.	⊠.⊠.⊠.	⊠.
X		⊠.Ⅱ.	⊠.⊠.⊠.
Y	Ⅰ.Ⅱ.	Ⅰ.Ⅲ.Ⅳ.	Ⅰ.Ⅲ.
Z		⊠.⊠.⊠.⊠.	

Từ trái sang: mẫu tự của dân tộc Mu, Maya và Ai Cập đối chiếu với chữ cái Latinh

Vị thầy tu kia dạy cho ông ngôn ngữ “nguyên thủy” của loài người mà chỉ có ông ta và 2 vị khác biết, những người cuối cùng của giáo phái Naacal có nguồn gốc từ thời vương quốc Mu. Sau 2 năm học hỏi để có thể giải mã được một số bản văn bí ẩn trên vách các đền đài, Churchward được xem những bản văn thiêng mà thầy tu cho biết rằng được mang từ Miến Điện sang. Chúng được

các thầy tu Naacal viết ra, những người kế thừa tri thức của nền văn minh Mu.

Các bản văn phi thường đó kể lại sự tạo lập Trái đất, nhắc đến lục địa nguyên thủy đã xuất hiện loài người, thế giới bao la nằm giữa Thái Bình Dương đã bị chìm ngập cách đây 12.000 năm sau một thảm họa động đất, sóng thần và núi lửa. Phát hiện này từ đó đã định hướng cho cuộc đời và sự nghiên cứu của Churchward.

Sau ông, nhiều người khác đã cố phát triển giả thuyết về sự hiện hữu của Mu.

Vài phác họa về một nền văn minh cổ xưa

Trước khi Churchward phát hiện về Mu, một nhà nghiên cứu khác là tu sĩ Charles Étienne Brasseur de Bourbourg, chuyên gia về vùng Trung Mỹ, cũng đã biết về vương quốc Mu và là người đầu tiên gọi tên đó. Ông đã dịch một bản văn Maya gọi là *Codex Troano*, trong đó có nhắc đến thảm họa đã làm biến mất vương quốc Mu. Chuyên gia Le Plongeon cũng dịch bản văn đó và xác nhận các dữ liệu của Brasseur, nói thêm rằng đã có 64 triệu người chết trong thảm họa. Nhiều khám phá mới sẽ bổ sung cho các dữ liệu khởi đầu đó. Churchward giải thích: "Tất cả những cứ liệu của tôi đều dựa trên 2 bộ bản văn cổ. Bộ *Naacal* do tôi tìm được tại Ấn Độ và một bộ bằng đá gồm hơn 2.500 bản được William Niven phát hiện tại Mexico năm 1924".

Năm 1959, việc phát hiện những cuộn giấy papyrus xưa 2.000 năm tại địa điểm khai quật của Niven ở Mexico đã củng cố cho trực giác của Churchward về Mu. Các bản văn đó chỉ được GS. R. Hurdlop dịch xong vào năm 1964, trong đó Mu được gọi là Muror. Về tầm mức quan trọng, chúng có thể sánh với những bản thảo ở Biển chết, vì cho phép người ta có cái nhìn hoàn toàn mới về nguồn gốc của Mexico cổ đại và mối liên hệ với "các vùng đất phía Tây". Sự nghiên cứu nhiều nguồn khác nhau đã giúp Churchward đi đến những kết luận chính xác về Mu. Lục địa này trải dài 5.000km từ Bắc xuống Nam, từ quần đảo Hawai cho đến đảo Pâques ở quần đảo Fidji.

Từ Đông sang Tây, nó kéo dài 8.000km, chia thành 3 phần phân cách bằng các khe biển hẹp. Toàn bộ là một đồng bằng mênh mông có thung lũng với khí hậu nhiệt đới và hệ thực vật trù phú. Thiên đường nguyên thủy này thích hợp cho mọi loại cây trồng. Nhiều thành phố lớn có dân cư đông đúc với hơn 60 triệu người lúc thảm họa xảy ra. Mu quả thật là trung tâm của mọi nền văn minh và những nền văn hóa khác đều là thuộc địa của nó.

Cư dân được chia thành 10 bộ lạc sinh sống bằng nông nghiệp, hải hành và thương mại. Mọi người đều tôn thờ Mặt trời và tin vào sự bất tử của linh hồn. Bộ tộc quan trọng nhất là da trắng với mắt và tóc đen. Họ lãnh đạo các bộ tộc da đen hay da vàng rất tốt đẹp, tất nhiên sự hung bạo và dã man đều vắng bóng tại vùng địa đàng hạnh phúc này.

Nền văn minh cổ xưa nhất đó đã bị xóa khỏi bản đồ bởi một loạt thiên tai như động đất, sóng thần và núi lửa phun trào, khiến cho nó chỉ còn lại các quần đảo mà người ta thấy hiện nay giữa Thái Bình Dương. Đường sá, đền đài, thành phố đều bị chìm ngập dưới đáy biển và những kẻ còn sống sót phải sống trong tình trạng hoang dã nên đã nhanh chóng biến mất vì không thể thích nghi được với điều kiện sống quá lạ lẫm. Hồi ức về lục địa dần dần biến mất như thế và chỉ có những dân tộc từng tiếp xúc với họ mới có thể lưu truyền phong tục và văn minh Mu qua trung gian các giáo phái như Naacal. Nhiều bản văn cổ, nhất là trong khu vực văn minh Mexico tiền Columbus, dường như khẳng định cho kịch bản khủng khiếp đó và Churchward cũng như người kế tiếp là Louis-Claude

Vincent đã khắc họa lại. Tất nhiên, một khám phá di tích khảo cổ sẽ mang lại nhiều tin cậy hơn và củng cố cho giả thuyết về Mu.

Những phế tích của Mu vẫn còn đó?

Nhiều phế tích trên các hòn đảo Thái Bình Dương đã xác nhận cho sự hưng thịnh của một nền văn minh trong quá khứ. Những pho tượng trên đảo Pâques hiển nhiên là vết tích nổi tiếng nhất và ngoạn mục nhất: có 550 pho tượng khổng lồ mà nguồn gốc cho đến nay vẫn chưa được các nhà khoa học giải thích. Nhưng đó không phải là duy nhất trên hòn đảo rộng 118km² đó: một ngôi đền rộng lớn và những khoảng sân bằng đá menh mông cho thấy tầm quan trọng của một sinh hoạt mà người ta khó thể gán cho dân đảo. Nhiều bản văn được giải mã chỉ ra rằng "khi hòn đảo được tạo ra và được tổ tiên chúng ta biết, mặt đất có rất nhiều đường sá đẹp lót đá. Đá được ráp khít khao đến mức người ta không nhìn thấy mối ráp [...]. Hòn đảo trước đây thuộc về một lục địa dọc ngang bởi nhiều đường sá đẹp lót đá phẳng". Trên các đảo Rarotonga và Mangaia tại quần đảo Cook, người ta còn tìm thấy vết tích của đường sá trên những vùng không hề có mỏ đá, điều này cho thấy rằng đá đã được đưa từ nơi khác đến. Lại lòng hơn nữa là trên đảo san hô Tongatabu có một cái cổng đá gồm 2 khối đá khổng lồ nặng 70 tấn nâng một khối nặng 25 tấn. Mà hòn đảo lại không hề có đá. Đá chỉ có thể đến từ một điểm cách đó hơn 200 dặm và những gì chúng ta biết về cách hải hành của dân Polynesia loại trừ mọi sự vận chuyển như thế trên khoảng cách đó. Quần đảo Carolines rất giàu về vết

tích khảo cổ và thật trùng hợp khi các bản văn Naacal đã định vị khu vực đó là điểm tiếp cận đầu tiên để đến vương quốc Mu. Ngôi đền Panape là địa điểm đáng chú ý nhất về kích thước và quy mô của hạ tầng kiến trúc như đường sá, kênh đào vẫn còn thấy được chung quanh. Panape giống với một trong 7 thủ đô của Mu mà các bản văn cổ đã nói đến.

Nhiều tháp đá khổng lồ mà mục đích sử dụng vẫn còn là một bí ẩn đã được tìm thấy trên các quần đảo Gilbert và Marshall. Nhiều phế tích khác còn thấy trên quần đảo Hawaii và Marqueses, trong khi nhiều truyền thuyết về lục địa tuyệt tích vẫn còn được lưu truyền nơi người Maori ở New Guinea. Churchward cho rằng một số hình vẽ trên đá ở Úc biểu lộ một mức độ tiến triển văn hóa cao, không thể là tác phẩm của thổ dân bản xứ. Tất cả những điều này đã khiến Churchward và nhiều nhà dân tộc học khác nghĩ rằng đã từng có một nền văn minh Thái Bình Dương duy nhất mà các vết tích kia thể hiện.

Nếu người ta thừa nhận sự hiện hữu của lục địa cổ giữa Thái Bình Dương, cần phải giải thích về sự biến mất đột ngột của nó. Chuyên gia A. Braghine nêu giả thuyết rằng một thiên thạch đã rơi xuống Thái Bình Dương cách đây 12.000 năm, gây xáo trộn đáng kể về địa chất và làm lệch trục Trái đất. Vành đai núi lửa quanh Thái Bình Dương có thể chỉ là vết sẹo đánh dấu giới hạn của vụ va chạm.

Vẫn còn nhiều điều phải khám phá trong các quần đảo ở vùng biển Nam Thái Bình Dương trước khi có một câu trả lời dứt khoát.

(Theo Histoires Etranges)

Chân dung gã côn đồ dựa hơi người khác

Đặng Mậu Lân là tên côn đồ khét tiếng ở Thăng Long vào cuối thời Lê - Trịnh. Nhắc đến tên gã, chúa phải kiêng dè, quân thần phải sợ hãi, dân chúng phải kinh hoàng. Từ một gã dân quê ở làng Phù Đồng (nay thuộc huyện Gia Lâm, Hà Nội), quen thói lêu lổng, nông nhênh gây gỗ, dân làng ngán mặt, nhờ bám váy bà chị mà hắn có quyền to, tha hồ ngạo ngược.

Chị gã là Đặng Thị Huệ, có sắc, khôn ngoan, chẳng biết nhờ duyên may nào mà được vào cung làm nữ tì hầu hạ Tiệp dư Trần Thị Vĩnh. Cơ may nghìn vàng đến với Huệ khi một hôm ả được Tiệp dư sai bưng khay hoa quả vào dâng chúa Trịnh Sâm. Chúa liền bị cơn "sét đánh", mê ngay, từ đấy tư thông với ả. Nhan sắc, tài chiều chúa, miệng lưỡi khôn ngoan ỏn thót của ả dần dần đưa chúa vào cỏi u mê, nhất nhất chiều theo ý ả. "Chúa đưa ả đến ở chung, như vợ chồng nhà thường dân. Xe kiệu, quần áo của ả được sắm sửa y hệt đồ dùng của chúa" (*Hoàng Lê nhất thống chí*). Khi sinh được Trịnh Cán, đưa trẻ được chúa yêu hơn cả thế tử Trịnh Tông con bà cung tần họ Dương, thì ả nắm được chúa trong tay, khuynh đảo triều chính. Lắm đại thần thấy ả mạnh hơn cả chúa, thì nhau xu phụ ả. Khi ả liên kết được với Quận Huy (Hoàng Tố Lý) là kẻ nắm binh quyền, thì quyền lực thực tế của ả nghiêng thiên hạ.

Đặng Mậu Lân như cánh bèo

NHÌN LẠI LỊCH SỬ

Người có gan trũng trỉ

ĐẶNG MẬU LÂN

THẾ VĂN

hoang gặp nước triều, ý thế chệch tác oai tác quái. Thị Huệ xin chúa phong chức cho gã. Thế là gã càng ngông cuồng, tàn ác, khuấy đảo cả ở trong cung lẫn ngoài phố xá, làng quê. Áo quần, xe kiệu của gã rập theo kiệu vua chúa. Đám lâu la vài chục tên gươm đao tiền hô hậu ủng. Gặp xe kiệu của đại quan, gã cũng cà khịa, chửi mắng, lấy thế làm há hê. Gặp đàn bà con gái vừa mắt, gã sai buồng màn giữa đường, bắt vào làm nhục. Ai cưỡng lại, gã xẻo vú. Người nhà dám hé răng thì gã đánh, gã bẻ gãy răng.

Người trừng trị gã côn đồ

Tất cả sách vở đương thời, kể cả tiểu thuyết lịch sử *Hoàng Lê nhất thống chí*, đều chỉ chép rằng các quan thì sợ hãi, lánh mặt Đặng Mậu Lân, dân chúng thì kinh hãi gã như cọp beo, chứ không có ai dám chống. Chẳng lẽ đất Thăng Long văn hiến mà không có ai dám liều mạng trừng trị tên đạo tặc được chúa che chở ấy, để đỡ bớt tai họa cho dân sao?

Xin thưa: có! Gia phả họ Nguyễn ở Linh Đường đã chép về sự kiện thú vị này. Vị dũng sĩ ấy, không phải ai khác, chính là con trai thứ ba của danh sĩ Nguyễn Đình Tư - thầy dạy cả vua Lê Ý Tông lẫn chúa Trịnh Doanh (xem TGM số 397). Khi đó cha ông đã mất. Em gái ruột của ông ở trong cung là Thái phi nhiếp chính Nguyễn Thị Diễm (mẹ Trịnh Sâm). Ba anh em trai khác cũng đều đang làm quan cùng triều.

Sau khi chép về những trò bạo ngược của Đặng Mậu Lân, gia phả viết: "Nó cậy thế là em ruột bà chúa, cứ trong hạt có hội to, là nó kéo một lũ lâu la đi xem hội, mang cả màn chiếu đi lòng gái. Làng Đình Bảng (bên cạnh làng Phù Đổng) có đền thờ Lý Bát Đế. Hằng năm mở hội, các quan về tế lễ. Cụ Chiếu Linh hầu, con thứ ba cụ Đại vương (Nguyễn Đình Tư), được cử về chủ tế. Thành em thị Huệ quen mui ra xem hội và giở trò ghẹo gái".

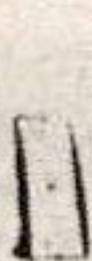
Chiếu Linh hầu hẳn từ lâu đã căm giận Mậu Lân. Nay, ông làm quan triều chủ tế, có phận sự giữ cho cuộc lễ hội tôn nghiêm, vui vẻ. Mậu Lân dám dờ trò càn rỡ bậy bạ cả ở chốn thiêng này, vừa khinh mạn triều đình, dân chúng, vừa phỉ báng cả thần thánh, mà triều đình cùng dân chúng tôn thờ. Chiếu Linh hầu hẳn đã căm phẫn tột độ, không cần biết hậu quả ghê gớm có thể xảy đến cho mình, cho anh em trong triều, cho dòng họ ở quê. Gia phả chép tiếp: "Cụ Chiếu Linh hầu bắt được quả tang, ra tay trừng trị...".

Mậu Lân cùng đám lâu la hẳn đã ăn một trận đòn như tử, phải ôm đầu cuộn gói. Lần đầu tiên, quyền uy bị đập đổ nhục nhã, gã hẳn căm hận lắm. Dân chúng thì há hê hết sức, thán phục, mà cũng lo cho Chiếu Linh hầu. Nhưng lạ sao, ông vẫn an toàn (mọi người cho rằng ông được các vua Lý linh thiêng phù hộ). Các sách vở, cả gia phả, không chép dòng nào về việc

34 VÕ VĂN TẤN, Q.3, TP HCM
ĐT : 8223522 - 8221998 FAX : 8221836

5 NĂM TOPTEN

MÁY NHẬT BẢO HÀNH 3 NĂM

**Quảng cáo trên Đồng hồ GIMIKO
Hiệu quả với thời gian**

ông bị chúa hạch "tội" hay vây cánh thị Huệ trả thù. Có thể là nghe thằng em bạo ngược khóc lóc kể sự tình, thị Huệ cũng uất, nhưng việc này nhục nhã quá, nếu xin chúa đưa ra cho đình thần trị "tội" Chiếu Linh hầu thì chỉ tổ bị dân bêu riếu, chứ không có cơ trị tội một triều thần làm chủ tế biết giữ uy linh đền miếu, giữ kỷ cương triều chính. Vả, khi đó, thị còn bận tâm ngày đêm mưu tính việc lớn là phế Trịnh Tông, đưa Trịnh Cán con thị thay ngôi thế tử.

Hắn nhân việc uất hận ém nhem vụ này, thị Huệ càng xúc tiến việc năn nỉ xin Trịnh Sâm gả công chúa Ngọc Lan cho Lân. Một công đôi việc. Vừa gắn kết thêm vây cánh, gia tộc thị với nhà chúa, vừa là cách "bồi thường" và tăng uy thế là phò mã cho đứa em bất trị. Chúa Trịnh Sâm không hề muốn gả đứa con yêu, vốn yếu ớt mảnh mai sợ nắng sợ gió cho kẻ vũ phu thô bỉ. Nhưng quá yêu chiều thị Huệ, chúa đành phải nhận lời. Chính cái vinh tột cùng do xin xỏ mà có này dẫn

đến hồi kết cho thân phận bèo bọt của tên côn đồ cậy ô dù phủ chúa. Cho cười, nhưng Trịnh Sâm không muốn gã rể thô bạo phạm vào thân thể công chúa, liền phái a bảo, các nữ tì, lại thêm viên nội sai Sử trung hầu đến làm giám chế. Lân mấy lần vào phòng công chúa đều bị ngăn lại, điên tiết rút gươm chém chết Sử trung hầu. Gã định vứt xác phi tang. Nhưng công chúa đã sai người lên đi báo chúa. Chúa phải sai cả đến Quận Huy đem quân đến, mới bắt được gã. Đình thần chiếu luật, ghép tội giết sứ giả phải bị chém bêu đầu. Thị Huệ lại khóc lóc xin tha chết cho Lân. Quan triều có mặt chẳng ai có gan như Chiếu Linh hầu, dám bác lời thị Huệ. Chúa đành xuống nước, chỉ bắt Lân đi đày ở châu xa. Lại có quan đem bạc, lụa tiến tên tội phạm để lấy lòng thị Huệ.

Vị quan hiền và người con hiếu

Tới đây, chắc bạn đọc muốn biết thêm, rằng gốc gác ra sao, được dạy dỗ thế nào mà Chiếu Linh hầu vượt hẳn lên trên đám quan triều đông

đảo không nịnh nọt cầu vinh thì cũng ngậm miệng giữ thân. Như trên đã nói, vị dũng sĩ này là con nhà giáo, áo vải, lam lũ ở làng Linh Đường, huyện Thanh Trì, do có chí học mà thành đạt. Truyền thống thương người, trọng nghĩa cả, ghét điều ác... của làng quê đã thấm vào máu thịt số đông nho sĩ bình dân, mà thành cốt cách của họ lúc làm quan. Các con nhà giáo, từ nhỏ đã chịu ảnh hưởng sâu sắc của cha mẹ. Cha thì có đức thương dân, sống dân dã chan hòa với làng xóm, đỗ đạt làm quan cũng là để giúp nước giữ kỷ cương, giúp dân trừ bạo ngược. Mẹ thì ngay cả khi đã là quận công phu nhân, vẫn cặm cuoi khâu vá thêm, lấy tiền cứu giúp người nghèo.

Chiếu Linh hầu theo gia phả, có hai tên húy là Quyền và Đống. Ông sinh năm 1717, mất năm 1776, thọ 59 tuổi. Các chức cao nhất ông từng giữ là: trưởng doanh của Trung tiếp quân doanh, Thiêm sai ngũ phủ, Tham đốc đô hiệu ty tả hiệu điểm, Quyền phủ sự. Tước cao nhất ông được phong là Quyền quận công. Con cháu truyền tụng nhiều về lòng hiếu thảo của ông. Mẹ ốm nặng, chỉ thêm ăn mấy quả vải. Lúc ấy vải hiếm vì cuối mùa. Ông lặn lội đi các nơi tìm mua bằng được. Về thì mẹ đã hấp hối, không kịp ăn vải nữa. Ông khóc lóc thảm thiết. Từ đấy, giỗ mẹ, thế nào ông cũng mua được vải để cúng. Còn ông từ đấy đến suốt đời không đụng đến quả vải nào.

Ông cũng có tiếng thanh bạch,

thương người. Trước cửa dinh (quảng trụ sở Công an quận Hoàn Kiếm bây giờ), ông bỏ tiền riêng cho dựng 10 gian nhà để lập xưởng mộc chuyên làm quan tài phát chẩn cho những nhà nghèo khó lúc tang ma, cứ thế mấy chục năm. Binh lính, dân phu lao dịch trong thành thường được ông cho ăn bữa trưa từ thiện. Tiền của trong nhà, ông đem làm từ thiện cả, nên dân gọi ông là Phật sống. Trong nhà chẳng có vật dụng gì đáng giá, vợ con không biết đến gấm vóc lụa là. Khi ông mất, Quốc thánh mẫu (em ruột ông, lúc ấy đã là bà nội Trịnh Tông) cùng chúa Trịnh Sâm đến viếng, rất ngạc nhiên thấy người nhà liêm ông chỉ bằng cái chăn vải nâu cũ kỹ, bèn cho người về triều lấy cổ áo quan thượng hạng cùng một súc gấm đến làm tang.

Hai con trai ông đều theo nghiệp võ, một đỗ tạo sĩ (tiến sĩ võ), một đỗ cử nhân võ lẫn cử nhân văn. Các anh em trai khác của Chiếu Linh hầu, tước vị cao thấp khác nhau, nhưng đều cố làm việc ích nước lợi dân, dốc lòng làm việc thiện.

Làng quê ấy, gia tộc ấy, nghĩa là cái nôi văn hóa ấy tất sinh ra nghĩa sĩ giúp đời. Và một người vốn quen mình giúp dân nghèo, thì khi cần tất dám quên thân trừ bạo, cứu dân. Chiếu Linh hầu, Quyền quận công Nguyễn Quyền (Đống) - người có gan trừng trị Đặng Mậu Lân hơn hai thế kỷ trước - là hình ảnh đẹp đẽ của cốt cách kẻ sĩ chân chính không chỉ ở đất Thăng Long. ■

TUẦN LỄ TỪ 14 ĐẾN 20-8-2000

★ 14-8-1943 là ngày mất của **Nguyễn An Ninh**, nhà trí thức yêu nước sống vào nửa đầu thế kỷ 20. Ông sinh ngày 6-9-1900 tại Quán Tre, thuộc huyện Hóc Môn, tỉnh Gia Định (nay là TP. Hồ Chí Minh), con cụ Nguyễn An Khương, một nhân sĩ danh tiếng trong vùng. Với tính cần cù và thông minh, sau khi học xong bậc phổ thông tại Sài Gòn, Nguyễn An Ninh ra Hà Nội theo học trường Luật nhưng nửa chừng, ông tự lực sang Pháp vào học trường ĐH Sorbonne, vừa học vừa đi làm kiếm sống và lấy bằng cử nhân luật năm 1921 (có tài liệu ghi 1920). Trong lúc chuẩn bị luận án tiến sĩ luật, ông bỏ dở, đi tìm hiểu nhiều nước ở châu Âu và tiếp xúc với nhiều nhân vật có tiếng đương thời như Phan Chu Trinh, Phan Văn Trường, Nguyễn Ái

Quốc... Năm 1922, Nguyễn An Ninh về nước và thẳng thừng từ chối lời mời ra làm quan của thực dân Pháp. Không lâu sau, ông đứng ra xuất bản tờ báo bằng tiếng Pháp có tên *La Cloche fêlée* (Cái chuông rè) tố cáo tính phi nhân của chế độ thực dân và kêu gọi thanh niên Việt Nam hãy sống vì lý tưởng quốc gia. Những năm 1927-1928, "Hội kín Nguyễn An Ninh" ra đời, hoạt động chủ yếu ở vùng Gia Định - Chợ Lớn, nhưng đến tháng 10-1928, ông bị bắt. Tháng 11-1931, ông được trả tự do rồi cùng Nguyễn Văn Tạo xuất bản tờ *La Lutte* (Tranh đấu) để vận động cho các cuộc bầu cử hội đồng thành phố Sài Gòn. Năm 1939, ông lại bị Pháp bắt đày ra Côn Đảo với bản án tù 5 năm và mất ở đó vì bạo bệnh khi mới 43 tuổi. ★

♦ *Có phải Chaigneau, Vannier là những người phương Tây đầu tiên làm quan trong cung đình nước ta thời phong kiến không?*
(Lâm Dư Quan - Sóc Trăng)

- Chaigneau, Vannier là hai trong số nhiều người Pháp đến nước ta vào cuối thế kỷ 18 để giúp chúa Nguyễn Phúc Ánh trong giai đoạn chiến tranh ác liệt với nhà Tây Sơn. Chaigneau được chúa Nguyễn đặt tên là Nguyễn Văn Thắng, còn Vannier là Nguyễn Văn Chấn, sau đều được phong tước hầu, mỗi người được giao cai quản một đoàn thuyền chiến và cả hai đều lấy vợ là người Việt Nam. Tuy nhiên, họ không phải là những người Pháp đầu tiên làm việc trong cung đình thời Nguyễn. Vào thế kỷ 17 - 18, dưới thời các chúa Nguyễn, người phương Tây, nhất là giới giáo sĩ, đã đến nước ta khá đông. Nhiều người trong số họ có kiến thức sâu rộng về khoa học kỹ thuật, y học, nên các chúa Nguyễn đã mời họ vào phủ chúa để giúp việc. Đa số người được mời là các giáo sĩ dòng Tên (Jésuite). Vào nửa sau thế kỷ 17, chúa Hiền vương Nguyễn Phúc Tần (1648 - 1687) đã sử dụng giáo sĩ Bartholomeo da Costa làm bác sĩ riêng; chúa Nguyễn Phúc Chu (1691 - 1725) sử dụng Antonio de Arnedo và De Lima làm thầy dạy môn toán học và thiên văn học; chúa Võ vương Nguyễn Phúc Khoát (1738 - 1765) đã dùng đến ít nhất 6 giáo sĩ (kế tiếp nhau) làm bác sĩ riêng, trong đó có Koffler là người đã có những công trình khảo cứu có giá trị về phong tục tập quán của nhân dân Việt thời đó.

LÊ CẦN

Trần Khải Lễ - người cầm đầu Trúc liên bang - vừa bị bắt tại Campuchia đã làm chấn động giới giang hồ gốc Hoa trên toàn thế giới. Trong những năm gần đây, các thành viên thuộc lực lượng xã hội đen Đài Loan đã tìm cách chui vào chính trường và thương giới, thao túng nhiều hoạt động hợp pháp, tạo thành diện mạo khác thường của một khu vực châu Á còn nhiều bất ổn.

ĐÀI LOAN

đảo Sicile thứ hai của thế giới?

PHÁC BÌNH

Đại ca Trần Khải Lễ vẫn tươi tỉnh ngay cả khi bị bắt

Hoạt động xuyên quốc gia

Dưới áp lực của nhiều chiến dịch truy quét các tổ chức xã hội đen tại Đài Loan, nhiều đại ca ở đây phải xuất ngoại. Ngày 13-7-2000, khi trả lời phỏng vấn báo chí, tân Bộ trưởng Tư pháp Trần Định Nam hy vọng "trong vòng 1 năm, hiệu quả truy quét các phần tử phạm tội tại Đài Loan sẽ được chứng minh bằng những con số cụ thể". Nhìn lại Đài Loan 50 năm

qua, có thể thấy tuyên bố đó khó có khả năng trở thành hiện thực. Trên thực tế, Cục An ninh Đài Loan đã ủy thác nhiệm vụ giải quyết vấn đề bang phái xã hội đen cho trường ĐH Cảnh sát trung ương. Dựa vào điều luật trừng trị bọn trộm cướp và giáo dục thành phần lưu manh, chính quyền Đài Loan đặt các thủ lĩnh xã hội đen vào vị trí phải chịu sự quản huấn! Sau các chuyên án Nhất Thanh, Nhị Thanh, Trị Bình,

các tay anh chị cầm đầu các tổ chức xã hội đen Đài Loan lặng lẽ đào thoát ra nước ngoài, kết hợp với các tổ chức phạm tội ở nước ngoài, hình thành các tổ chức phạm tội đa quốc gia. Trần Khải Lễ - cầm đầu Trúc liên bang; Triệu Kinh Hoa, Dương Quang Nam - bang chủ và bang phó Tứ hải bang; Ngô Đồng Trạch, Thi Xuân Thành - cầm đầu Thái dương hội, đó là những gương mặt quen thuộc trong giới giang hồ Đài Loan. Họ chạy sang đại lục hoặc “lánh nạn” ở một số quốc gia thuộc khu vực Đông Nam Á và trở thành mối uy hiếp nghiêm trọng của nhiều địa phương. Trong số đó, đáng chú ý nhất là sự phát triển của Trúc liên bang tại Nhật khiến cảnh sát Nhật phải vất vả trong nhiều năm qua. Trái lại, một số phần tử phạm tội ở Hong Kong và Macao cũng thâm nhập Đài Loan, đáng kể nhất là hai tổ chức Đại quyền tôn và 14K. Giới buôn lậu vũ khí Philippines cũng đặt cảnh sát Đài Loan vào thế ăn ngủ không yên.

Thành viên Trúc liên bang Đài Loan trước đây từng có mặt ở Mỹ và phát triển tổ chức này dưới hình thức Hoa thanh bang, chuyên hoạt động về sòng bạc. Trung Quốc là địa điểm rất được ưa chuộng đối với các phần tử phạm tội Đài Loan. Một “bố già” có kinh nghiệm lai vãng Trung Quốc và Đài Loan cho biết: “Dụ dỗ phụ nữ, mua bán thuốc phiện, đồ cổ, đó là con đường liên lạc của chúng tôi từ Đài Loan - Trung Quốc - Hong Kong”. Chính quyền Trung Quốc rất chú ý đến các

thành phần xã hội đen đến từ Đài Loan vì đó là một hiện tượng xã hội bất thường. Tư liệu tham khảo nội bộ của Văn phòng sự vụ Đài Loan thuộc Tứ Xuyên cho biết: “Thiên đường đảo” ở Nam Kinh, “Kim sắc niên đại” ở Thái Thương là những cứ điểm hoạt động của các bang phái Đài Loan. Tư liệu mật của ngành an ninh Hàng Châu (Triết Giang) xác định có hơn 60 người thuộc tổ chức xã hội đen Đài Loan đang ẩn náu trên 10 địa điểm trong thành phố. Ngành công an Trung Quốc cũng đã khoanh vùng hoạt động của các bang phái Đài Loan tại Quảng Đông, Phúc Kiến, Thượng Hải.

Ngoài việc liên minh với các phần tử phạm tội tại Hong Kong, đại lục, Macao, tổ chức xã hội đen Đài Loan cũng bắt tay với các tay anh chị ở Thái Lan, Philippines để đưa phụ nữ ở đây vào con đường mại dâm và thực hiện những phi vụ khổng lồ về buôn lậu thuốc phiện. Khi bị truy quét ở Đài Loan, một số đại ca chạy sang Philippines, câu kết với 14K của Hong Kong, mở rộng “doanh nghiệp” mại dâm. Từ sự liên kết này, nhiều vụ án tại Đài Loan không phá được vì có những sát thủ nước ngoài nhúng tay vào. Vụ án Lưu Bang Hữu - quận trưởng Đào Viên - bị sát hại bằng hình thức tàn khốc với những thủ đoạn tinh vi đã làm đau đầu cảnh sát Đài Loan.

Hiện nay các nước châu Á rất chú trọng đến hiện tượng tổ chức bang phái liên quốc gia và hoạt động mua bán độc chất được hệ

台灣黑道老大喪
禮堂：轉
型滲透政界商界

Đám tang một đại ca trong Tứ hải bang

nhập ổn định như Trúc liên bang, Tứ hải bang, Tam hoàn bang, Tùng liên bang. Năm 1984, do vụ sát hại tác giả người Giang Nam-Đài Loan tại Mỹ, Trúc liên bang nổi tiếng thế giới. Trong lĩnh vực kiến trúc, thế lực Tứ hải bang rất mạnh nhờ mối quan hệ tốt với giới chính trị và kinh doanh.

Tổ chức bang phái Đài Loan còn được phân làm 3 loại: ngoại tỉnh quải, nội tỉnh quải và trung xuyên tuyến. *Ngoại tỉnh quải* được thành lập

thông hóa. Tổ chức tội phạm Bao lực đoàn nổi tiếng ở Nhật núp bóng danh nghĩa công ty đã thao túng các hoạt động địa ốc, sân golf và rửa tiền. Với một quy mô đáng sợ, chúng là tổ chức liên kết các phần tử phạm tội ở Nhật Bản, Đài Loan, Hong Kong, Hàn Quốc...

Tội ác có tổ chức

Dưới mắt cảnh sát, tổ chức bang phái xã hội đen Đài Loan gồm ba dạng: tụ hợp hình, giác đầu hình và tổ chức hình. Gọi là *tụ hợp hình* vì không có danh xưng cố định, tập hợp những phần tử phạm tội vì mục đích trước mắt. *Giác đầu hình* thường hoạt động trong một khu vực nhất định với số thành viên thay đổi. *Tổ chức hình* là bang phái có quy củ hẳn hoi, có nguồn thu

do các đệ tử ngoài Đài Loan, dĩ nhiên trong đó có không ít người Đài Loan. Tổ chức này thích phát triển hoạt động ở ngoài lãnh thổ Đài Loan như Nhật, Hong Kong, Trung Quốc đại lục, Mỹ. *Nội tỉnh quải* là bang phái do các đại ca thuộc nội phận Đài Loan thành lập. Họ thích cố thủ ở Đài Loan với ý đồ “đa nguyên hóa” để thao túng mọi lĩnh vực kinh tế, bao gồm xây dựng, giải trí, vệ tinh, truyền hình cáp, Internet và cả bất cóc tổng tiền. Nội tỉnh quải có ảnh hưởng rất lớn trong các cuộc tuyển cử tại Đài Loan. Thông qua tuyển cử, các thành viên bang phái tìm kiếm địa vị xã hội và trở thành đại biểu. Chính bọn này khiến Đài Loan được mệnh danh là khu vực “hắc

đạo trị quốc". *Tung xuyên tuyến* chỉ thế lực xã hội đen vùng Trung bộ Đài Loan, nổi tiếng với những vụ cướp thần tốc và các phi vụ buôn lậu vũ khí quân sự. Nghe danh tổ chức này, các giới giang hồ đều phải táng đờm kinh hồn.

Kinh doanh sòng bạc, mại dâm, bắt cóc tổng tiền, bảo kê vũ trường, đó là phương thức tồn tại của các bang phái xã hội đen trước đây. Hiện nay, phương thức đó đã trở nên lỗi thời đối với các đại ca kiểu mới. Bang phái hiện đại lao vào các công ty xây dựng, địa sản, thông tin, sản xuất băng từ... Do đó, trong mọi hoạt động làm ăn hiện nay ở Đài Loan đều có bóng dáng xã hội đen. Thậm chí, xã hội đen cũng nhúng tay vào các hoạt động tuyển cử và trở thành công cụ của các chính khách.

Sau khi những "bố già" được quản chế, cảnh sát Đài Loan phát hiện những "bố trẻ" ra đời. Những bang phái thiếu niên này thu hút giới trẻ ở các trường học, chúng hành động rất liêu lĩnh và trở thành vấn nạn đau đầu của nền trị an Đài Loan. Cảnh sát Đài Loan từng phá vỡ một tân bang phái mang tên Đông liên bang mà người cầm đầu chỉ mới 26 tuổi. Tổ chức tội phạm này tập hợp trên 500 thành viên, đa số là học sinh. Chúng ra tay cướp giật ngay trên đường phố và trở thành nỗi kinh hoàng của khách bộ hành trong một thời gian dài.

Ngay từ năm 1955, chính quyền Đài Loan đã bắt đầu tiến hành chính sách trừ bạo, kêu gọi truy

quét các phần tử tội phạm. Liên tục sau đó, nhiều chiến dịch tảo trừ các tổ chức xã hội đen được triển khai. Nhưng "càng quét càng đen", các bang phái tội phạm càng lớn mạnh. Hiện nay, Đài Loan có khoảng trên 1.000 bang phái, được phân bố khắp nơi. Đài Bắc có các bang Tứ hải, Tùng liên, Ngưu phổ, Phương minh quán, Phi nhận, Thiên đạo minh; Đào Viên có Trúc liên, 13 thân ưng, Đại thụ lâm, Thiếu nam môn; Tân Trúc có Phong phi sa, Tam quang, Thập tam thân ưng; Đài Nam có Hạ lâm phái, Đông môn bang; Cao Hùng có Thất bảo, Sa địa, Thánh công ma miếu, Dạ thị trường; Bành Hồ có Xa đầu bang...

Theo một báo cáo của công an năm 1999, trong 43 bang phái xã hội đen Đài Loan, có 2/3 số bang phái có thành viên hoặc thân thích của họ là đại biểu Quốc hội! Bộ trưởng Tư pháp Liêu Chính Hào trước đây xác nhận: "Bang phái xã hội đen Đài Loan càng lúc càng hoành hành. Nếu không tảo trừ tệ nạn này, Đài Loan sẽ là một Sicile thứ hai!" (Sicile - một đảo lớn thuộc Ý, cứ địa của mafia). Theo tư liệu của cảnh sát hình sự, trong số 858 nghị viên cấp huyện thị Đài Loan, có 28 người thuộc thành phần lưu manh, 22 người từng phạm tội bằng bạo lực, 237 người có tiền án tiền sự. Bình quân trong 3 nghị viên cấp huyện thị có 1 người thuộc thành phần xã hội đen!

Phải chăng đó là sự phá sản của một thể chế được báo trước!?

(Theo Asiaweek, 7.2000)

Mặt trái

Nhiều tội phạm
vẫn còn nhon nhơ
ngoài xã hội Mỹ

CỦA VIỆC QUẢN LÝ TỘI PHẠM Ở MỸ

LAM THI

Trong một số báo trước (TGM số 397, trang 44), chúng ta đã có dịp nhìn rõ những sai sót không thể ngờ tới của nhiều bệnh viện lớn ở Mỹ, với cái giá phải trả là sinh mạng của

hàng trăm ngàn người mỗi năm. Tuy nhiên, "chuyện khó tin nhưng có thật" ở nước này không chỉ có thế. Nó còn xuất hiện cả trong lĩnh vực bảo vệ trật tự trị an, cụ thể là việc quản lý tội phạm lỏng lẻo, để "sống" ra ngoài xã hội hàng triệu tên mà lẽ ra các cơ quan thi hành luật pháp phải bắt giữ chúng. Kết cuộc là người dân lương thiện phải hứng chịu những hậu quả nghiêm trọng từ tệ trạng này.

Số tội phạm tại đảo - những con số khó tin

Jeffrey Curley vừa tắm xong con chó bên ngoài ngôi nhà của bà nội cậu ở Cambridge thuộc bang Massachusetts thì có hai người đàn ông mà cậu biết tên là Charles Jaynes và Salvatore Sicari đến ngõ ý muốn mua cho cậu một chiếc xe

đạp nếu cậu chịu đi theo họ. Khi cậu bé mới 10 tuổi này vừa ngồi trong xe, hai gã đàn ông đã giở trò xâm hại tình dục. Curley kháng cự quyết liệt nên bọn chúng đã dùng giẻ tẩm khí độc chụp lên mặt cậu... Cuối cùng, bọn hung thủ lái xe về phía Nam Maine và quăng xác của nạn nhân ra khỏi xe.

Khi cơ quan cảnh sát tìm biết Sicari có quen với Curley, họ triệu tập y đến để thẩm vấn. Sau những biện pháp nghiệp vụ tích cực của điều tra viên, y thú nhận tội lỗi đã gây ra. Riêng về Charles Jaynes, y đang làm việc tại một xưởng sửa chữa xe hơi thì bị bắt, nhưng không phải vì vụ án trên (cảnh sát chưa phát hiện ra y là một tội phạm trốn thoát với 75 lệnh bắt giữ đã được phổ biến ở khu vực Boston). Sau khi thụ lý vụ án và đưa ra xét xử, tòa án tuyên phạt Jaynes và Sicari tù chung thân về tội giết người. Nhân vụ này, chính quyền tiểu bang Massachusetts tiến hành cuộc điều tra về hệ thống phổ biến lệnh bắt giữ của bang, kết quả cho thấy:

- Có đến 500.000 lệnh bắt giữ liên quan đến tội nhẹ và tội nặng đã không hề được thi hành. Chúng nằm hùnh bụi trong tủ đựng hồ sơ ở các sở cảnh sát, cơ quan hành chính trên khắp tiểu bang.

- Người chịu thuế phải góp phần trợ cấp xã hội cho 14.000 kẻ bị truy nã, những yêu cầu đền bù của giới công nhân đã lên đến con số 4.000.

- Chỉ có khoảng 2.500 trong số 70.000 lệnh bắt giữ kẻ trọng tội hiện hành ở Massachusetts là được chuyển đến cơ quan xử lý bằng máy điện toán của Cục Điều tra liên bang (FBI), là nơi có nhiệm vụ hỗ trợ cho các tiểu bang trong việc nhận dạng những tội phạm bị truy nã.

Ông Cheryl Jacques, thượng nghị sĩ của bang này, là người đã chủ trì cuộc điều tra, cho rằng số lượng lệnh bắt giữ (kẻ bị truy nã) quá nhiều là mối đe dọa lớn nhất cho vấn đề an ninh công cộng ở Massachusetts. Còn theo Jack Grant, thuộc Hiệp hội quốc tế các cảnh sát trưởng, thì đây là "vấn đề quan trọng có tầm cỡ quốc gia". Ở bang Florida chẳng hạn, có trên

300.000 lệnh bắt giữ liên quan đến tội nặng và tội nhẹ, bang California có khoảng 2,5 triệu lệnh (riêng quận Los Angeles có đến 1,2 triệu lệnh). Các cơ quan bảo vệ luật pháp bị tràn ngập bởi công việc nên không thể thi hành hết những lệnh trên, hậu quả là nhiều tên tội phạm vẫn còn nhởn nhơ ngoài xã hội.

Sự yếu kém của hệ thống luật pháp

Ở Mỹ, từ nhiều năm qua, các thẩm phán thường trả tự do (tạm) cho rất nhiều người phạm khinh tội để chờ xử tiếp vào một phiên tòa nào đó trong tương lai. Tương tự như thế, ngành cảnh sát ghi hồ sơ hơn là bắt giữ những người phạm pháp nhẹ. Đến khi bị cáo không chịu ra hầu tòa, các thẩm phán mới vội vàng ký lệnh bắt giữ. Số lệnh loại này ngày càng nhiều, có nghĩa là khả năng thi hành chúng ngày một thấp đi. Ai cũng thấy rằng hậu quả của tình trạng này thật vô cùng tai hại xét về mặt xã hội.

Cô Zipporah Mack, 22 tuổi, dứt tình với người bạn trai là George Bobbitt và anh ta bắt đầu đe dọa sự yên bình của cô. Nhờ sự giúp đỡ của các luật sư, cô có được một lệnh bảo vệ chống lại Bobbitt. Tháng 11-1998, anh ta bắt cóc Mack ở một trạm xe điện ngầm và đưa cô về nhà mình. Sau sự kiện này, Mack tố cáo anh ta về tội tấn công và bắt cóc, nhưng anh ta chưa bao giờ bị bắt giữ. Lý do là sở cảnh sát địa phương chỉ có hai vị phụ tá cảnh sát trưởng mà phải phụ trách đến... 38.000 lệnh bắt giữ trong phạm vi quận của họ. Tháng sau, khi Mack rời sở làm, lái xe về nhà ông bà nội ở Greenbelt, Bobbitt bám sát cô. Đến nhà, biết là đang bị theo dõi, Mack liền vừa chạy vào cửa nhà vừa la cầu cứu. Bobbitt chạy theo sau và bắn vào cô 5 phát đạn. Nạn nhân tử vong và

Bobbitt lĩnh án chung thân. Vụ án này đã làm cho các luật sư vô cùng bức xúc. Luật sư Lisae Jordan cho rằng sự yếu kém của hệ thống luật pháp chống tội phạm hình sự đã làm cho các nạn nhân của những vụ bạo hành vô cùng lo sợ. Để "chữa cháy", ngành cảnh sát ở Prince George phải nâng số phụ tá từ hai lên sáu người đặc trách việc thi hành các lệnh bắt giữ. Tuy nhiên, như thế cũng chẳng thấm vào đâu, vì mỗi tháng có thêm 2.000 lệnh bắt giữ khác được ban hành!

Ngoài nguyên nhân là sự yếu kém về nhân lực, tệ trạng trên còn bắt nguồn từ một nguyên nhân khác cũng không kém phần quan trọng. Đó là cung cách làm việc của các viên chức có thẩm quyền. Trường hợp của Michael Farris là một điển hình. Y được hưởng chế độ thụ án tại nhà ở Independence, bang Missouri để chờ ngày xét xử về tội ăn trộm ở nhà bà Sophia Scymczak (thành phố Kansas). Trong thời gian này, y phải đeo ở cổ chân một chiếc vòng điện tử để cơ quan cảnh sát theo dõi từng hành vi của y. Một bữa nọ, y đã cắt đứt chiếc vòng và biến mất. Các giới chức hữu trách biết rõ tình trạng này nhưng không thông báo cho các cơ quan khác. Đến khi tòa án hay được, họ cũng không ban hành lệnh truy nã và sự trốn thoát của Farris không hề được ghi nhận trong hệ thống máy tính điện tử của các cơ quan bảo vệ luật pháp trên toàn tiểu bang. Ba ngày sau, cảnh sát Independence phát hiện Farris đang ngủ trong xe hơi và việc tra cứu máy tính điện tử chỉ cho họ mỗi một chi tiết là tay này đã không thanh toán tiền vé đỗ xe ở thành phố Kansas. Farris bị tạm giữ trong ngày cuối tuần rồi được thả vì vị thẩm phán không hề biết rằng y là một tội phạm bị truy nã.

Chiều ngày 3-9-1999, Farris lên trở về ngôi nhà y đã đến để ăn trộm, tìm bà Scymczak. Một người bạn của bà lão này trông thấy y từ nhà bà chạy ra rất nhanh. Cảnh sát được báo tin vội chạy đến, nhưng đã trễ: bà Scymczak đã bị siết cổ chết! Điều đáng buồn nữa là 4 ngày sau khi Farris đã bị bắt giam vì bị buộc tội giết người, các giới chức hữu trách mới xin lệnh bắt giữ y (!).

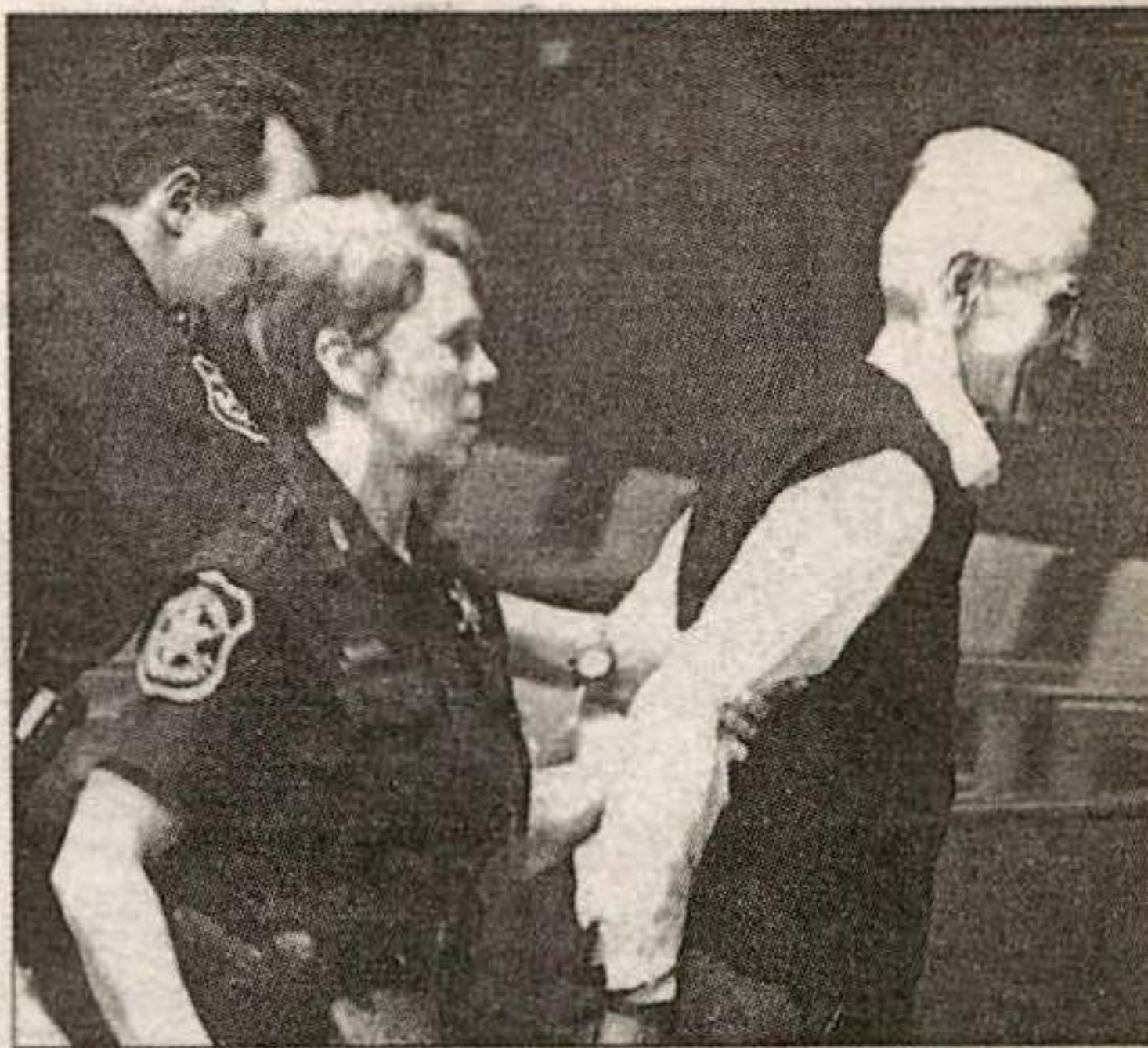
Trường hợp của viên chức cảnh sát Johnnie Patterson Jr. 25 tuổi cũng bi đát không kém. Trong cuộc tuần tra vào một sáng sớm tháng 3-1997, anh phải né tránh một chiếc xe chạy sai tuyến nên chặn lại xét hỏi người lái là một phụ nữ và hành khách đi trên xe là một người đàn ông tên Walter Norris. Bỗng nhiên gã đàn ông bỏ chạy; Patterson vừa chạy bộ đuổi theo vừa gọi máy về cơ quan yêu cầu hỗ trợ. Về sau người ta mới biết rằng Norris là một tên tội phạm chuyên nghiệp đã có lệnh bắt giữ vì đã phạm tội trong thời gian hưởng án treo cách đó 18 tháng. Nhưng lệnh bắt đã không được thi hành. Hậu quả là vào một buổi sáng, y đã phục kích Patterson và sát hại viên sĩ quan cảnh sát này chỉ bằng một phát súng vào đầu. Đến lúc này, y mới bị truy nã gắt gao, bị bắt giữ và bị tuyên án tù chung thân.

Đi tìm một giải pháp

Theo các dữ liệu do Quỹ tưởng niệm các sĩ quan bảo vệ luật pháp ở Washington DC thì trong 4 năm qua, đã có 20 sĩ quan đặc trách thi hành lệnh bắt giữ bị sát hại, nhiều sĩ quan khác bị thương. Hệ thống máy tính điện tử của Trung tâm thông tin tội phạm quốc gia (NCIC) thuộc FBI ghi nhận khoảng 525.000 lệnh bắt giữ. Trung tâm này là nguồn cung cấp thông tin chủ lực về tình trạng tội phạm bị truy nã

cho các tiểu bang. Nhưng như trên đã nói, chỉ có một phần nhỏ các lệnh bắt giữ được các địa phương chuyển đến NCIC, trong đó bang California có 2,5 triệu lệnh bắt giữ thì NCIC chỉ ghi nhận được... 37.000. Không ai cung cấp được một con số chính xác tổng số lệnh bắt giữ đã được phổ biến trên toàn nước Mỹ. Theo James Polley thuộc Hiệp hội luật gia, nhiều thành phố và quận huyện không có hẳn một sĩ quan hay thư ký đặc trách việc thi hành lệnh bắt giữ. Một viên chức khác thì cho rằng vấn đề ngân sách cũng đóng góp không nhỏ vào tệ trạng trên. Các sở cảnh sát thường không được phép chuyển nhiều lệnh bắt giữ - nhất là đối với những người lái xe lúc say rượu hay những trường hợp đối xử tệ bạc trong quan hệ vợ chồng - cho chính quyền tiểu bang và các ngân hàng dữ liệu vùng. Nếu kẻ tình nghi bị bắt giữ, họ phải trả chi phí dẫn giải, thường là tiền vận chuyển kẻ tình nghi và hai sĩ quan áp giải. Không có quy định này thì sự thiệt hại sẽ nhân lên gấp bội nếu kẻ tội phạm được sống nhớn nhơ ngoài xã hội để rồi tái phạm tội ác. Vì thế luật pháp bang California cho phép cơ quan tư pháp địa phương được phép phạt một khoản tiền 250 đôla đối với một bị cáo vắng mặt tại phiên tòa về một vi phạm không lớn như lái xe quá tốc độ chẳng hạn. Nếu các khoản phạt đóng đủ, nội vụ được xếp lại và đương sự không cần ra hầu tòa nữa. Nếu đương sự không nộp phạt, trường hợp của y được chuyển sang các cơ quan thu gom (thành phần bắt hảo) thay vì giao cho các cơ quan bảo vệ luật pháp.

Trong vòng 5 năm qua, quận San

Trần áp tội phạm, một trong những yêu cầu hàng đầu của xã hội Mỹ

Diego đã thanh lý trên 80% các lệnh bắt giữ tồn đọng, đưa số lượng các văn kiện này từ con số 750.000 vào năm 1995 xuống còn không đến 100.000 trường hợp vào năm nay. Riêng năm 1999, tổng số tiền nộp phạt thu được cho ngân quỹ của quận là 8,2 triệu đôla. Một số cải cách khác cũng có triển vọng thành công. Ở Massachusetts, thượng nghị sĩ Jacques đề nghị các cơ quan bảo vệ luật pháp thường xuyên trao đổi qua lại những danh sách lệnh bắt giữ mình đang nắm trong tay. Còn chương lý bang California là Bill Lockyer thì ủng hộ một đạo luật quy định việc tịch thu tiền lương của những người né tránh không ra trình diện cơ quan pháp luật.

Dù gì thì đó cũng còn là những việc làm phía trước. Trong hiện tại, xã hội Mỹ vẫn tiếp tục đương đầu với một trong những vấn nạn lớn, đó là tình trạng quản lý lỏng lẻo những người có thể gây hại cho sự yên bình của cộng chúng.

(Theo Reader's Digest, 7.2000)

BÍ MẬT MỚI ĐƯỢC TIẾT LỘ:

Năm 1986, một nhà vật lý hạt nhân (HN) Israel đã tiết lộ với tờ báo Times Sunday của Anh một tin làm chấn động thế giới: Israel đang bí mật nghiên cứu chế tạo đầu đạn nguyên tử. 14 năm sau, tờ Times Sunday số ra ngày 18-6-2000 lại công bố một tin khiến cả thế giới sững sốt: từ tàu ngầm (TN) tuần tra, Israel đã phóng thử thành công tên lửa (TL) mang đầu đạn hạt nhân (ĐĐHN) có điều khiển từ xa. Sự kiện trên chứng tỏ Israel đã trở thành nước thứ ba trên thế giới - sau Mỹ và Nga - có kỹ thuật tối tân này, dẫn tới cuộc chạy đua vũ trang mới ở vùng Vịnh và làm cho quan hệ quốc tế càng thêm phức tạp.

Vũ khí hạt nhân - biện pháp cuối cùng?

Cuộc thí nghiệm tuyệt mật này của Bộ Quốc phòng Israel đã được những người săn tin xác định cụ thể như sau: một đêm khuya đầu tháng 5-2000, hai chiếc TN "Con heo biển" loại trọng tải 1.720 tấn của hải quân Israel lợi dụng đêm tối đã bí mật rời quân cảng lớn nhất của

Israel tiến ra đại dương.

Các nhà quan sát quân sự quốc tế đã sớm dự đoán từ lúc hải quân Israel vừa mua loại TN "Con heo biển" của Đức. Họ cho rằng sớm muộn gì Israel cũng sẽ dùng nó làm bệ phóng TL mang ĐĐHN, cho nên nhất cử nhất động của loại TN nói trên đều bị dư luận quốc tế giám sát chặt chẽ, khiến Israel giữ bí mật tuyệt đối lần

Tàu ngầm Israel

LÊ KHÁNH TRƯỜNG

**PHÓNG
TÊN LỬA
MANG ĐẦU ĐẠN HẠT NHÂN**

phóng thủ này. Công tác bảo mật của họ đã thành công, bởi lẽ ngay cả các vệ tinh do thám của Mỹ liên tục bay vòng quanh quỹ đạo Trái đất suốt ngày đêm mà vẫn không phát hiện được bất cứ dấu vết gì. Nhờ vậy, TN của Israel mới tiến tới được địa điểm định trước, phóng TL mang đầu đạn tự tạo đến trúng mục tiêu cách xa 1.860km trên Ấn Độ Dương. Thành công của lần phóng thủ này còn có nghĩa toàn bộ 3 chiếc TN của Israel sẽ được trang bị ĐĐHN, mỗi chiếc mang 4 đầu đạn. Từ nay Israel đã có thêm một loại vũ khí đầy uy lực đáng sợ.

Lạ lùng hơn, các quan chức cao cấp của Bộ Quốc phòng Israel nói thẳng ra rằng mục đích của cuộc phóng thủ ĐĐHN lần này chủ yếu là để đối phó với đòn tấn công HN của Iran! Một báo cáo tuyệt mật của Bộ Quốc phòng Israel chỉ rõ: một khi lãnh thổ của Israel bị đối phương tấn công, Israel sẽ lập tức trả đũa bằng vũ khí HN. Ngoài ra, khi bị tấn công không phải bằng vũ khí hạt nhân, Israel sẽ kiên trì dùng vũ khí HN làm "biện pháp cuối cùng", đồng thời không loại trừ việc thực thi đòn tấn công trước đối phương bằng vũ khí HN.

Theo tiết lộ từ bản báo cáo tuyệt mật đó, Israel sẽ theo tinh thần trên, sử dụng 3 chiếc TN mang ĐĐHN: hai chiếc liên tục tuần tra trên biển, chiếc thứ ba đậu ở quân cảng đợi lệnh. Chu kỳ mỗi lần hoạt động của TN là 30 ngày. Một khi nhận được mệnh lệnh liên hợp của 4 người gồm thủ tướng, bộ trưởng quốc phòng, tổng tham mưu trưởng quân đội và tư lệnh hải quân, ba chiếc tàu ấy sẽ lập tức phóng TL mang ĐĐHN tới mục tiêu dự định!

Nhờ Mosad thu được tin tình báo

Đầu năm 1990. Cơ quan tình báo Israel (Mosad) nhận được tin quân đội Iran đến năm 2000 sẽ có khả năng tấn công Israel bằng vũ khí HN! Tin tuyệt mật đó

của Mosad trình lên đã làm cho chính phủ Israel kinh ngạc. Người đứng đầu chính phủ xem xong báo cáo, lập tức đập bàn gằn giọng: "Cách đối phó duy nhất là nghiên cứu chế tạo TL mang ĐĐHN!". Bấy giờ hải quân Israel chỉ có 3 chiếc TN loại thông thường đã sử dụng 23 năm. Nếu không tìm mua được loại TN tối tân thì mọi cố gắng khác đều trở thành dã tràng xe cát.

Mỹ là nước đầu tiên mà Israel muốn mua TN. Nhưng lần tiếp xúc thứ nhất với nhà máy đóng TN của Mỹ, kế hoạch mua tàu thất bại, bởi lẽ nơi này từ lâu đã không chế tạo loại TN chạy bằng động cơ diesel mà chuyển sang chỉ đóng loại TN chạy bằng năng lượng HN. Đồng thời - xuất phát từ chiến lược cân bằng lực lượng ở Trung Đông - người Mỹ không muốn và cũng chẳng dám bán cho Israel loại TN chạy bằng năng lượng HN.

Israel đành tìm đến các nhà máy chế tạo TN của Hà Lan và Đức. Nhưng chính phủ Hà Lan từ chối thẳng thừng. Vậy là Israel chỉ còn trông chờ duy nhất vào nước Đức. Kỹ thuật tiên tiến của Đức trong việc chế tạo TN chạy bằng động cơ thông thường đã nổi tiếng khắp thế giới. Cấp lãnh đạo cao nhất của Israel hạ lệnh cho Mosad và quân đội: phải mua kỳ được TN của Đức! Chính phủ Đức dĩ nhiên không thể dễ dàng đáp ứng đề nghị đó của Israel. Song trời đã giúp người Israel: trong cuộc chiến tranh vùng Vịnh, vũ khí của Iraq do Đức chế tạo đã gây nên tổn thất nghiêm trọng cho Israel. Tựa hồ để bồi thường, chính phủ Đức đành phải đồng ý bán cho Israel với giá 200 triệu đôla ba chiếc TN "loại 209" mà sau đó được Israel đặt tên "Con heo biển".

35 sĩ quan và 200 binh lính Israel tham gia cuộc phóng thủ lần này đều được lựa chọn kỹ lưỡng trong số những người ưu tú

nhất của hải quân, có chỉ số thông minh vượt trội. Từ toàn bộ binh chủng hải quân đặc biệt, người ta chọn lấy 5 sĩ quan với chức phận duy nhất là phụ trách ĐĐHN trên mỗi tàu ngầm! Đơn vị đặc biệt này mang mật danh "Đơn vị 700".

Anh hưởng của việc phóng đầu đạn hạt nhân

Việc Israel phóng thử TL mang ĐĐHN từ TN vừa qua đã dẫn tới hậu quả khiến người ta vô cùng lo ngại.

Thứ nhất, thành công của cuộc phóng thử này chứng tỏ Israel có khả năng giáng đòn HN toàn diện ngang với Mỹ và Nga. Nói khác đi, nhờ có kỹ thuật phóng TL HN từ đất liền, từ trên không (máy bay) và từ dưới biển (TN), tại khu vực Trung Đông này Israel chiếm được ưu thế tuyệt đối về HN. Hơn nữa, không một ai dự liệu trước rằng chỉ trong một thời gian ngắn ngủi chừng ấy, hải quân Israel lại có thể thực hiện thành công việc phóng thử ĐĐHN từ TN.

Thứ hai, thành công của cuộc phóng thử này sẽ là cái vốn cho Israel dẫn sâu vào các hành động phiêu lưu quân sự.

Thứ ba, thành công của cuộc phóng thử này sẽ dẫn tới cuộc chạy đua vũ trang mới ở vùng Vịnh, làm cho quan hệ quốc tế càng thêm phức tạp và chắc chắn sẽ dẫn tới cuộc chạy đua vũ trang mới ở vùng Vịnh. Ngoài việc có thể kích động Iran và Iraq phát triển nhanh hơn các vũ khí HN, các nước Ả-rập ở vùng Vịnh sẽ tăng cường một khối lượng lớn các vũ khí phòng thủ thông thường, từ đó có thể nổ ra một cuộc chiến tranh mới.

Ngoài ra, quan hệ giữa Mỹ và Israel

**Thủ tướng Israel
Ehud Barak**

sẽ càng thêm phức tạp. Người Mỹ lâu nay không ngừng phát triển hệ thống phòng thủ TL quốc tế, viện cớ là do các nước như Iran, Iraq... đã phát triển chiến lược TL HN. Nay đồng minh thân cận nhất của Mỹ ở vùng Trung Đông là Israel ủng hộ phóng thử thành công TL HN từ TN, điều này khiến Mỹ không còn lý do để viện cớ kia ra nữa. Một chuyên gia quốc

phòng ở Washington nói: "Việc làm vừa rồi của Israel chắc chắn sẽ làm cho chính phủ Clinton nổi giận, bởi lẽ cuộc phóng thử đó càng gây thêm khó dễ cho việc ngăn chặn các thứ vũ khí sát thương quy mô lớn ở khu vực Trung Đông".

Vũ khí bí mật bị tiết lộ theo con đường nào?

Theo đánh giá của một chuyên gia quân sự Anh, Israel hiện có từ 100 đến 200 vũ khí HN, trong đó có một số đầu đạn nặng 200kg, mỗi đầu đạn chứa 6kg plutonium. Các đầu đạn này có thể dễ dàng bố trí trên các TN tuần tra. Do Israel đã phóng thử ĐĐHN từ TN, nên trên thực tế, Israel đã trở thành nước thứ ba có khả năng giáng đòn HN toàn diện.

Vậy bằng cách nào Israel đã lặng lẽ xây dựng nên một lực lượng đáng sợ như vậy? Để giải đáp câu hỏi này, chúng ta phải quay trở lại những năm 1948-1963, khi B. Kulian làm thủ tướng kiêm bộ trưởng quốc phòng Israel. B. Kulian luôn cho rằng điều quan trọng nhất bảo đảm an ninh cho Israel là phải nghiên cứu chế tạo và phát triển đầu đạn nguyên tử. Năm 1952, Tổng thống Nasser lên cầm quyền ở Ai Cập, đưa ra chủ trương "Ả-rập hóa" càng làm cho B. Kulian lo ngại. Phản ứng đầu

tiên của B. Kulian là nhờ nước Mỹ bảo đảm an ninh cho Israel. Nhưng mấy năm liền, chính quyền Eisenhower chẳng những không đáp ứng đề nghị ấy mà còn kiên trì chính sách cấm vận vũ khí đối với Israel. Do không có được sự bảo hộ bằng HN của nước Mỹ, Israel quyết định đi theo con đường riêng tự bảo vệ mình.

Công tác nghiên cứu chế tạo và phát triển vũ khí HN bắt đầu được Israel bí mật chuẩn bị từ đó. Mấy tuần trước khi nổ ra cuộc chiến tranh kênh đào Suez, B. Kulian nghĩ ra một cách mà người ngoài tưởng như chuyện *Ngàn lẻ một đêm*: hy vọng nước Pháp giúp Israel chế tạo một đầu đạn nguyên tử. Theo tiết lộ của một người tham gia cuộc đàm phán tuyệt mật bấy giờ, thì suy tính của Israel lúc đó là: một khi đã có đầu đạn nguyên tử, Israel sẽ buộc được người Mỹ phải bảo đảm an ninh cho Israel nếu phát sinh nguy cơ (bởi lẽ thời ấy Liên Xô đã chuyển cho Ai Cập rất nhiều máy bay ném bom, xe tăng, vũ khí và mấy trăm cố vấn quân sự). Song sau khi chiến tranh bùng nổ, Israel phát hiện ngay ra rằng mình đã bị Mỹ, Anh và Pháp đồng loạt bỏ rơi. Lúc này B. Kulian nhận rõ: dù người Do Thái ở nước Mỹ có thể dành cho Israel rất nhiều tiền bạc, song về mặt chính trị họ vẫn tuyệt đối chưa đủ áp lực để buộc nước Mỹ đứng hẳn về phe Israel. B. Kulian được một bài học: người Do Thái ở Mỹ cứu không nổi Israel!

Thế là ở một vùng sa mạc hẻo lánh, Israel bắt đầu khởi công xây dựng một "nhà máy dẹt". Tuy nhiên, Cục Tình báo trung ương Mỹ (CIA) sau khi phân tích các bức ảnh chụp từ vệ tinh do thám đã xác định rằng Israel đang tiến hành nghiên cứu chế tạo ĐĐHN bởi cái gọi là "nhà máy dẹt" kia thực chất là một lò phản ứng HN. Sau khi Tổng thống Kennedy lên cầm

quyền, ông này bắt đầu theo dõi sát sao "nhà máy dẹt" và yêu cầu phải tiến hành kiểm tra lò phản ứng HN đó. Song, điều này bị thủ tướng Israel kiên quyết bác bỏ. Tổng thống Kennedy quyết định áp dụng chính sách "củ cà rốt và cây gậy" đối với Israel: một mặt khẳng khái đòi Israel phải để Mỹ kiểm tra lò phản ứng HN; mặt khác hứa hẹn rằng nếu Israel chấp nhận sự kiểm tra đó, Mỹ sẽ bán cho loại TL đất đai không thể hệ thứ nhất. Bị áp lực lớn của Mỹ, Thủ tướng B. Kulian cuối cùng phải chấp nhận để Mỹ kiểm tra. Song kết quả kiểm tra đã khiến người Mỹ cứng họng và buộc phải để cho một đại diện của CIA ở Tel Aviv tuyên bố: "Trước khi phái đoàn thanh tra của Mỹ tới, phía Israel đã nhanh tay bố trí xong xuôi một màn kịch. Đương nhiên người Mỹ chẳng tìm được gì, đã thế chúng tôi lại còn phải trao một số lớn vũ khí cho Israel".

Phát biểu của Ngoại trưởng Mỹ Kissinger càng đẩy Israel vào con đường bế tắc về phương diện HN. Vị ngoại trưởng này luôn miệng tuyên bố nước Mỹ quyết sẽ không cho phép Israel mạo hiểm lôi kéo nhân loại vào cuộc đại chiến thế giới thứ ba! Lời tuyên bố ấy buộc Israel phải lập tức xây dựng nhà máy tách chất uranium. Đến cuối năm 1968, nhà máy HN của Israel nhận được mệnh lệnh: mỗi năm phải chế tạo từ 4 đến 5 ĐĐHN. Từ đây, Israel bắt đầu bước vào con đường chế tạo toàn diện vũ khí HN. Trong mấy cuộc chiến tranh sau đó ở Trung Đông, thậm chí chỉ một chút xíu nữa là Israel đã sử dụng vũ khí HN. Năm 1973, khi Israel bị Ai Cập và Syria uy hiếp, bộ trưởng quốc phòng lúc ấy cho rằng Israel đã ở vào giờ phút quyết định cuối cùng và thủ tướng Israel đã hạ lệnh lắp ĐĐHN vào TL tầm gần.

(Theo Bắc Kinh thanh niên báo)

Robot phun sơn biểu
diễn phun men chậu sứ

Bao giờ có

ROBOT

mang thương hiệu Việt Nam?

**KHIẾT HƯNG -
KIM NGỌC**

- Thế giới có tới trên 200 công ty chuyên sản xuất robot phục vụ cả mục tiêu kinh tế và quân sự.
- Việt Nam bắt tay vào nghiên cứu robot từ những năm đầu thập niên 1980, đã sản xuất được một số loại robot nhưng đều nằm trong tình trạng “trùm mền”.

NGƯỜI LÀM RA MÁY, MÁY KHÔN HƠN NGƯỜI

Hiểu về robot có năm bảy đường

Người máy hay còn gọi robot là một thuật ngữ xuất phát từ “robota” trong tiếng Slave, có nghĩa là làm việc. Từ robot

được phổ biến rộng rãi sau khi nhà văn người Sec Karel Capek đưa vào vở kịch *R.U.R* (Robot vạn năng của ngài Rossum) của mình. Theo một số từ điển, robot được định nghĩa là cơ cấu, cơ khí hoạt động một cách tự động hoặc được điều khiển từ xa, có khả năng hoạt động giống con người. Tuy nhiên, trong nhiều tài liệu khác nhau, tên gọi này cũng không hoàn toàn thống nhất. Có tài liệu cho rằng, robot là những cỗ máy tự động, có thể thực hiện được một số chức năng của con người, khác với “người máy công nghiệp” là những tay máy có nhiều chức năng, với chương trình làm việc được thay đổi, dùng để thực hiện một số thao tác sản xuất. Một số tài liệu khác khi định

nghĩa về "người máy công nghiệp" đã rất lưu ý đến tiêu chuẩn điều khiển bằng máy tính. Nhưng trong phân loại "người máy công nghiệp" theo tiêu chuẩn của Nhật Bản thì robot không chỉ là những tay máy điều khiển tự động mà còn có cả nhóm tay máy điều khiển bằng tay. Mặc dù vậy, khi đã là những máy móc làm việc thay thế con người trong công xưởng, nhà máy thì hầu hết các thiết bị này đều mang tên robot.

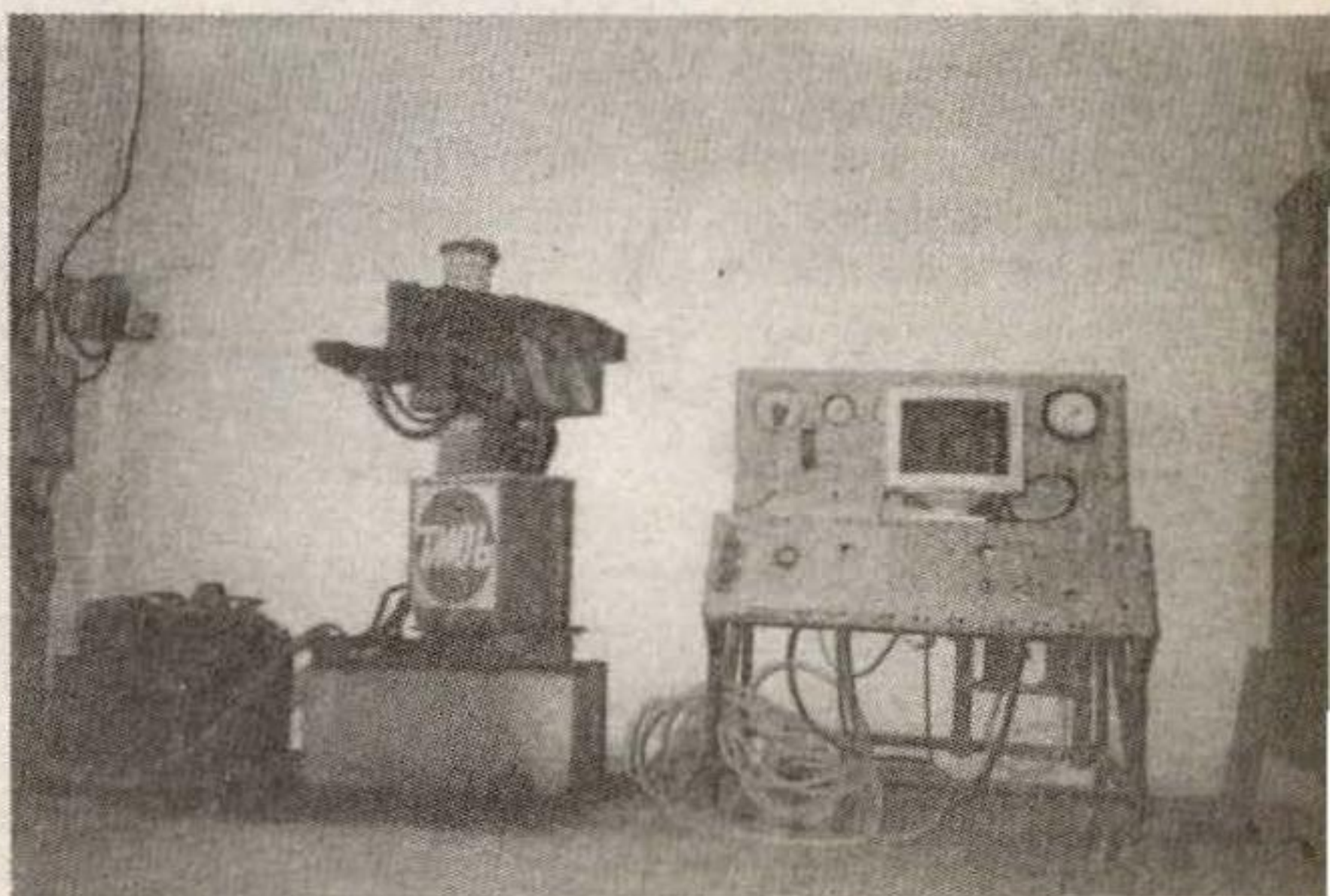
Robot đa quốc tịch

Robot đầu tiên trên thế giới xuất hiện tại Mỹ vào đầu thập niên 1960 do Công ty AMF (American machine and foundry) chế tạo mang tên *Versatran*. Tiếp đó, cũng tại Mỹ đã xuất hiện robot *Unimate* làm việc trong kỹ nghệ sản xuất ô tô. Cuộc chạy đua chế tạo robot không còn là độc quyền của nước Mỹ khi người Anh cho ra đời robot đầu tiên của mình vào năm 1967. Tiếp theo, một loạt các thế hệ robot khác lần lượt được khai sinh tại Thụy Điển, Nhật Bản (1968), CHLB Đức (1971), Pháp (1972) và Ý (1973). Tính đến đầu thập niên 1990, cả thế giới đã có khoảng 200 công ty chuyên nghiên cứu chế tạo robot, trong đó các nước Tây Âu chiếm 90, Nhật Bản chiếm 70 và Mỹ chiếm 30, còn lại là các nước khác.

Robot giỏi thật!

Tính năng làm việc của robot ngày càng được nâng cao, đặc biệt là khả năng nhận biết và xử lý. Năm 1967, trường ĐH Stanford (Mỹ) đã hoàn thành việc tạo

mẫu người máy hoạt động theo mô hình "mắt-tay", có khả năng nhận biết và định hướng bàn kẹp theo vị trí vật kẹp. Năm 1974, Công ty Cincinnati đưa ra loại robot T3 điều khiển bằng máy vi tính. T3 có thể nâng được một khối lượng 40kg và các vật nâng chuyển động trên băng tải lắp ráp. Trong thập niên 1970, việc nghiên cứu nâng cao tính năng của robot được chú ý khi các nhà khoa học lắp đặt thêm những cảm biến ngoại tín hiệu để nhận biết môi trường làm việc. Cũng tại trường ĐH Stanford, người ta đã tạo ra loại robot lắp ráp tự động các máy bơm nước, điều khiển bằng máy vi tính *PDP-10* trên cơ sở xử lý thông tin từ các cảm biến lực và thị giác. Vào thời gian này, Công ty IBM chế tạo loại robot có cảm biến xúc giác và cảm biến lực, điều khiển bằng máy vi tính dùng để lắp ráp khoảng 20 cụm chi tiết. Ở Nhật Bản cũng đã nghiên cứu thực nghiệm robot lắp ráp các vật đơn giản theo bản vẽ. Vào những năm 1980, do áp dụng rộng rãi tiến bộ kỹ thuật về vi xử lý và tin học, số lượng robot làm việc trong các ngành công

Robot TM1b phải "ngủ" trong kho trường ĐH Bách khoa Hà Nội

nghiệp đã gia tăng, giá thành giảm đi rõ rệt, tính năng đã có nhiều cải tiến. Tại hầu hết các nhà máy, công xưởng, ở đâu người ta cũng thấy sự xuất hiện của robot trong việc lắp ráp, hàn hồ quang, kiểm tra chất lượng, chọn lựa các sản phẩm có hình thù khác nhau hoặc có vị trí không theo trật tự nhất định từ băng chuyền chuyển động.

Bên cạnh việc nghiên cứu chế tạo robot tổ hợp, gồm tay máy được điều khiển bằng máy vi tính, có lắp đặt các thiết bị cảm biến và thiết bị giao tiếp giữa người và máy, một lĩnh vực khác cũng được nghiên cứu là robot tự hành. Các công trình nghiên cứu tạo robot tự hành theo hướng bắt chước chân người hoặc súc vật được rất nhiều nhà khoa học quan tâm. Tuy nhiên, loại robot được đưa vào làm việc thay thế sức lao động của con người trong sản xuất nhiều nhất phải kể đến xe người máy (roboca) nhờ sự chính xác và linh hoạt của nó.

Con người có thể tự hào khi khai sinh ra robot, bởi đó là loại người-máy thực sự có những năng lực kỳ diệu mà chính bản thân con người không có được. Robot có thể làm việc không biết mệt mỏi, dễ dàng chuyển nghề một cách thành thạo, chịu được phóng xạ và môi trường độc hại, "cảm thấy" được sức từ trường, "nghe" được siêu âm... Khi làm việc trong những phân xưởng, trong những dây chuyền sản xuất, chính các robot đã tạo ra những cải tiến như áp dụng công nghệ đặc biệt trong môi trường mà con người không làm được. Ngoài các phân xưởng, xí nghiệp kỹ thuật, robot còn được sử dụng trong việc khai thác ở thềm lục địa và đại dương, trong chiến tranh, trong chinh phục vũ trụ, trong công nghiệp nguyên tử... Việc đưa robot vào áp dụng trong các lĩnh vực sản xuất dưới góc độ

thay thế sức người không chỉ góp phần tăng năng suất và hiệu quả công việc, giảm thiểu công việc nặng nhọc cho con người mà còn khẳng định khả năng khai sinh một thế hệ máy móc mới thay thế con người trong tương lai.

ROBOT MADE IN VIETNAM?

Robot không làm việc, robot "ngủ"!

Tại Việt Nam, robot đầu tiên ra đời vào năm 1985. Đây là "chú" người máy được chế tạo trên cơ sở đề tài cấp nhà nước do TS. Nguyễn Thiện Phúc, trường ĐH Bách khoa Hà Nội, làm chủ nhiệm. Theo TS. Phúc, lúc đó chưa dám gọi là robot vì thực chất đó chỉ là một loại tay máy được chế tạo dựa vào xê ri của Nhật Bản năm 1965. Tay máy này có tên *TM1* có 4 bậc tự do, được chế tạo tại Nhà máy Thiết bị Bưu điện, có khả năng gấp, chuyển phôi trong các nhà máy. Tiếp theo sự ra đời của *TM1* là *TM2*, *TM3* nhưng hầu hết việc chế tạo chỉ mang tính chất thử nghiệm, sau đó đưa vào dùng để giảng dạy cho học sinh và triển lãm trong các cuộc hội thảo về tự động hóa chứ không được đưa vào ứng dụng trong sản xuất.

Dẫn chúng tôi đi thăm những "chú" robot đang còn "ngủ" trong kho, TS. Nguyễn Thiện Phúc cho biết, hầu hết chúng được ra đời từ nhiều năm trước đây trên cơ sở một số đề tài nghiên cứu. Những chú robot *TM1b*, *TM2*, *TM3a*, *TM3b*... đều là người anh em của *TM1*. Khi hỏi về *TM1*, chàng robot đầu tiên tại Việt Nam thì TS. Phúc cho biết, đã quá lâu rồi nên không biết *TM1* hiện giờ phiêu bạt ở đâu (!). Nhưng *TM1* cũng có thể tự hào vì đã có rất nhiều thế hệ robot đàn em kế tục, chỉ tiếc rằng, cũng giống như anh của nó, "ra đời xong cũng là lúc đề tài nghiên cứu hết tiền triển khai nên đành

Robot hầm lò

phải trùm mền chờ đợi".

Robot ảo!

Hiện nay, tại khoa Tự động hóa của trường ĐH Bách khoa Hà Nội, việc nghiên cứu chế tạo các thể hệ robot mới có tính năng ưu việt hơn vẫn được các nhà khoa học tiếp tục với mục đích giảng dạy cho sinh viên. Tuy nhiên, đây chỉ là những nghiên cứu và tạo lập mô hình robot trên máy tính, giống như làm phim hoạt hình. TS. Phúc cho rằng, cách này vẫn có khả năng phát huy được trí tuệ của các nhà khoa học trong nghiên cứu robot mà không tốn tiền chế tạo những robot thật, ít có khả năng đưa vào ứng dụng. Mặt khác, trong trường hợp có khách đặt hàng thì cho họ xem robot trên máy tính biểu diễn, từ đó có thể thêm, bớt tính năng của robot cho phù hợp với yêu cầu công việc. Nhưng trong khi những chú robot thật thường xuyên phải trùm mền thì họ hàng nhà chúng trên máy tính cũng chỉ là một thư viện robot để sinh viên tham khảo trong quá trình học tập mà thôi. Dẫu sao các nhà khoa học của ta ít nhiều cũng được an ủi khi những nghiên cứu về robot trên phương diện lý thuyết đã được đem ra trình diễn tại diễn đàn quốc tế và được đánh giá rất cao.

Con "máy" của viên đại úy

Nếu TM1 là robot đầu tiên ra đời dưới bàn tay của các nhà khoa học thuộc trường ĐH Bách khoa Hà Nội thì trước đó, ý tưởng về chế tạo robot đã xuất hiện tại Việt Nam từ năm 1980 do đại úy Lê Nhật Thăng, một nhà khoa học trong ngành quân đội nhen nhóm. Chàng đại úy này đã làm cho rất nhiều người ngạc nhiên khi điều khiển từ xa một chiếc ca nô chạy quanh đảo Hòa Bình trong công

viên Lenin đầu những năm 1980. Hiện nay, Lê Nhật Thăng đã là phó giáo sư, tiến sĩ, đang tham gia làm việc tại Trung tâm Đo lường chất lượng (Viện Điện tử, tin học và tự động hóa). Hiện ông đã có trong tay 3 robot, có thể sử dụng trong các hầm lò than để tìm khí cháy nổ. PGS. TS. Lê Nhật Thăng kể: "Hồi đó, viện trưởng của chúng tôi đi Đức về và cho biết ở bên đó họ chế tạo một robot mất một số tiền tương đương 15 tỉ đồng Việt Nam. Ông viện trưởng nói rằng, nếu tôi chế tạo được một robot như thế thì sẽ thưởng một tờ đô (trị giá 100 đôla). Robot QTN1 ra đời từ đó và tôi đã chứng minh cho ông ấy thấy rằng chúng ta cũng có thể làm được như họ, chỉ khác là robot của ta có độ chính xác không cao bằng mà thôi".

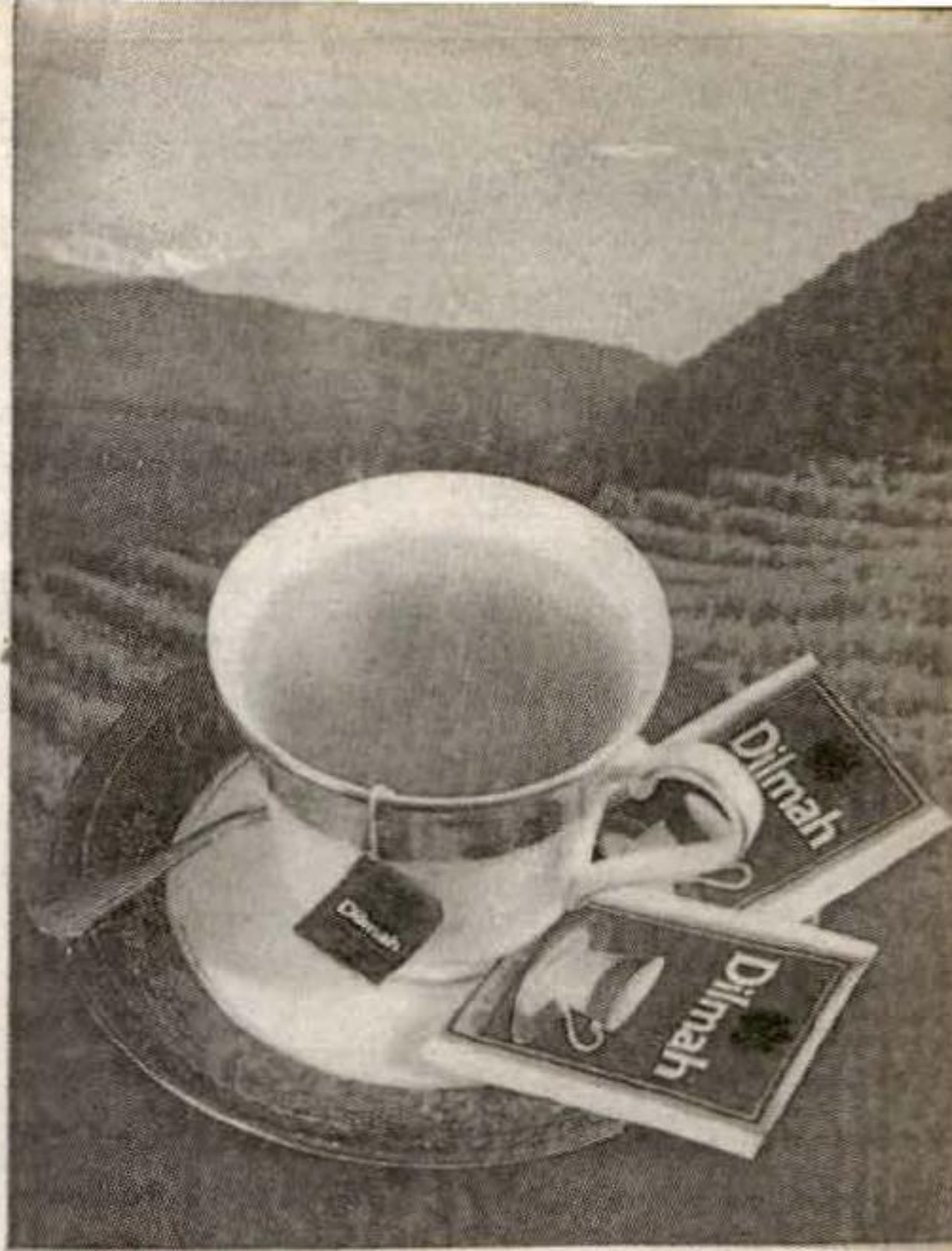
Robot hầm lò

Tiếp theo sự ra đời của QTN1, Lê Nhật Thăng lại "sinh hạ" một robot khác có tên QTN2 vào năm 1998 và năm ngoái, chàng robot Tocomfinder đã được khai sinh với mục đích lún sâu vào trong các hầm mỏ để thăm dò và báo cho người

- TP. Hồ Chí Minh hiện có 63 đơn vị khoa học công nghệ ngoài quốc doanh, với khoảng 1.000 cán bộ, nhân viên, doanh thu hơn 50 tỉ đồng/năm
- Tổng đài 1088 (Bưu điện TP. Hồ Chí Minh) mở dịch vụ thông tin - tư vấn về thị trường chứng khoán. Cước phí cho hình thức này là 1.800đ/phút
- Công ty Colgate Palmolive Việt Nam đã tổ chức rút thăm đợt 1 chương trình khuyến mãi "Biến ước mơ thành hiện thực với Colgate". Giải đặc biệt (căn hộ trị giá 350 triệu đồng) thuộc về khách hàng Lê Thị Huỳnh Hoa, TP. Hồ Chí Minh. Ngoài ra, đợt này còn có 10 giải nhất và 500 giải khuyến khích
- Bộ vi xử lý Pentium III tốc độ 1,13Ghz của Hãng Intel đã có mặt trên thị trường Việt Nam. Đây là bộ vi xử lý dùng cho máy tính để bàn có tính năng cao nhất thế giới
- Theo Ủy ban chuyên gia về bệnh não thể xốp của Anh, bệnh bò điên vẫn có thể trở thành nguy cơ lý thuyết lây lan cho người thông qua các dụng cụ nha khoa đã được thanh trùng
- Các bác sĩ Bệnh viện phẫu thuật thần kinh Quảng Đông (Trung Quốc) đang chuẩn bị lấy một khối u trong tuyến yên một thanh niên 22 tuổi, nặng 175kg, cao 2,45m. Anh được xem là người đàn ông cao nhất thế giới, tăng trưởng bất thường vì khối u này
- Các nhà khoa học ở ĐH Osaka (Nhật Bản) vừa chế ra một loại phân tử chống cholestérol mang tên IIT-705
- Trong tháng 7-2000, tại Vologorad (Nga), đã có 13 người chết và 230 người (trong đó có 24 trẻ em) phải vào bệnh viện cấp cứu vì ăn phải nấm độc.

thợ lò lượng khí độc có thể gây hại tới họ. Cũng như các nhà khoa học tại ĐH Bách khoa Hà Nội, 3 robot mà TS. Thăng và các cộng sự chế tạo đến nay chủ yếu là để trình diễn trong viện hoặc đem đi triển lãm. Việc không đưa được "những đứa con bằng máy" do mình sinh hạ vào ứng dụng, theo TS. Lê Nhật Thăng, là do chúng ta chưa giải quyết được mối quan hệ giữa các nhà khoa học với những người chuyển giao công nghệ. Thông thường, các nhà máy, cơ sở sản xuất chuộng việc nhập thiết bị ngoại hơn là mua ở trong nước. Theo họ, máy móc nói chung sản xuất trong nước thiếu tính đồng bộ nên không đáp ứng được sự liên hoàn của dây chuyền sản xuất. Khi được hỏi, TS. Nguyễn Thiện Phúc cũng cùng chia sẻ ý kiến này. Hơn nữa, ông còn khẳng định, robot do Việt Nam sản xuất có thể mang thương hiệu Việt Nam, phục vụ sản xuất, thậm chí có thể xuất khẩu. Tuy nhiên, TS. Phúc cho rằng, hiện nay các nhà khoa học đang phải làm từ A đến Z nên con đường để đưa công trình nghiên cứu vào ứng dụng còn quá dài và mù mờ. Theo TS. Phúc, việc phát triển robot là một trong những nội dung quan trọng của chương trình tự động hóa quốc gia. Để các nhà khoa học Việt Nam phát huy được thế mạnh của mình trong lĩnh vực này, Nhà nước phải có những trung tâm, những tổ chức tiếp thu các thành tựu khoa học. Tổ chức này là một đơn vị độc lập với nhóm các nhà khoa học (mà hiện nay chúng ta đang nhập vào làm một), làm nhiệm vụ trung gian gắn kết với các đơn vị sản xuất. Nếu có thêm mắt xích này thì những lĩnh vực lao động nặng nhọc, độc hại đều có thể được sử dụng robot, tiết kiệm đáng kể lượng ngoại tệ các đơn vị sản xuất trong nước sử dụng để nhập robot của nước ngoài. ■

"Dù lựa chọn thứ gì, tôi biết bạn sẽ không bao giờ nếm được loại trà nào khác có hương vị tươi nguyên như trà Dilmah của tôi... Tôi đảm bảo với bạn như thế" (Merrill J. Fernando). Thoạt nghe, ta dễ liên tưởng đến lời tuyên bố hùng hồn đầy màu sắc quảng cáo mà các nhà kinh doanh hạng 3 hay sử dụng. Nhưng nếu nhìn vào chủ nhân của câu nói đó - một doanh nhân nổi tiếng trong giới trà đạo, chủ của một tập đoàn lớn (Tập đoàn MJF) mà chỉ riêng sản phẩm trà đã có doanh thu mỗi năm lên đến 200 triệu đôla, người mỗi tuần vẫn cùng các đồng sự nếm gần 5.000 loại trà khác nhau, thì câu nói trên chắc hẳn phải có cơ sở.

BÍ QUYẾT TƯƠI NGUYÊN CỦA TRÀ Dilmah

THU THỦY

Ceylon (Sri Lanka) - xứ sở của trà

Trà (chè) được trồng ở nhiều nơi trên thế giới: Trung Quốc, Nhật Bản, Đông Phi, Nam Mỹ, Myanmar, Indonesia, Lào, Việt Nam và Ceylon (đổi thành Sri Lanka năm 1972). Đa số các chuyên gia cho rằng, tuy thích hợp với các vùng khí hậu nhiệt đới và cận nhiệt đới, nhưng trà tốt nhất vẫn là những loại được trồng trên các cao nguyên có độ cao từ 1.500 - 2.500m, nơi bầu không khí mát mẻ làm chậm tốc độ tăng trưởng và bổ sung thêm nhiều hương vị quý hiếm. Điều này giải thích tại sao cao nguyên Ceylon là nơi lý tưởng để sản xuất các loại trà chất lượng tuyệt hảo. Hiện nay, Sri Lanka là nước đứng đầu thế giới về xuất khẩu trà với khoảng 850.000 tấn/năm (so với 50.000 tấn/năm của Việt Nam). Tuy nhiên, phải đợi đến năm 1893, thành công vang dội tại Hội chợ Hoàn cầu Chicago (Mỹ) của trà Ceylon mới đưa nó lên vị trí số một thế giới. Ngay lập tức, các ông chủ phương Tây nhào đến Ceylon lập đồn điền kinh doanh trà. Cũng từ đó, Ceylon được biết đến như là xứ sở của cây trà.

Bên cạnh sự ưu đãi của thiên nhiên, một yếu tố quan trọng tạo nên danh tiếng của trà Ceylon là bàn tay chăm sóc và thu hoạch của những người thợ tài ba.

Trồng và chế biến trà Ceylon

Ở Ceylon, trồng và chăm sóc trà là một nghề có truyền thống lâu đời. Cây trà được trồng trên các luống đất cao, vừa giữ được độ ẩm, tiện cho việc tưới tiêu nước vừa chống

được xói mòn. Đất trồng trà thường xuyên được bón phân hữu cơ, kích thích bộ rễ phát triển theo chiều ngang. Tại mỗi vườn ươm có một cây trà giống khổng lồ (độ cao trung bình khoảng 20m). Các cây non được tạo ra theo kiểu chiết nhánh, được chăm sóc đặc biệt kỹ lưỡng trong vòng 9-12 tháng trước khi đem ra trồng.

Mỗi khóm trà được trồng cách nhau khoảng 1-1,5m, tùy vào địa hình. Khi cây trà đạt độ cao 0,5m, người ta bắt đầu tỉa nhánh cho cây có hình tháp. Mỗi lần hái trà, người ta chỉ lấy phần búp trà và hai tôm (1 búp 2 lá non trên cùng), nơi hương vị của cây trà tập trung cao nhất. Đây là công việc đòi hỏi sự khéo léo, rất phù hợp với bàn tay của phụ nữ. Sau khi thu hoạch, trà được đưa vào nhà máy chế biến, đặt ngay tại các đồn điền.

Bên trong nhà máy, trà được chế biến qua 5 công đoạn. Đầu tiên lá trà được làm mềm qua quy trình sấy. Chúng được trải rộng thành lớp mỏng trên bề mặt giàn để cho dòng không khí ẩm qua lại trong khoảng 24 giờ. Kế tiếp là công đoạn cán dầm. Những cánh trà được cán mỏng và loại bỏ các thành phần dầu hoạt chất, sau đó được đặt vào thảm dài để chọn lọc. Việc lựa chọn này đến nay vẫn được tiến hành thủ công ở một số vườn, cho phép phân loại lá theo "hạng" trà đen khác nhau.

Công đoạn tiếp theo là ủ: phơi lá trong không khí có độ ẩm cao (không dưới 90%), sau đó trải rộng trên mặt bạt tráng xi măng, thủy tinh hoặc nhôm. Nhiệt độ không khí phải được theo dõi và kiểm soát cẩn thận, vì chỉ cần nhiệt độ cao một chút sẽ làm trà bị mất vị, trái lại nếu nhiệt độ thấp hơn chút đỉnh, quá trình ủ sẽ ngưng.

Lá trà sau đó được hong khô trong máy sấy, nén khí khô vào và thực hiện trên băng tải. Làm khô, công đoạn cuối cùng của quy trình, đòi hỏi kỹ năng cần cù, kiên nhẫn: nếu sơ sài thì trà có thể bị mốc; nếu quá lâu thì trà sẽ bị mất mùi. Tất cả những kỹ năng này đưa trà Ceylon nổi bật lên từ những vườn trà lớn nhất thế giới.

Dilmah - trà Ceylon thuần khiết và tươi nguyên

Là một doanh nhân mang trong mình lòng tự hào của xứ sở trà nổi tiếng thế giới, Merrill J. Fernando và Tập đoàn MJF đã cho ra đời một nhãn hiệu trà mới có tên Dilmah, giới thiệu đến người tiêu dùng một sản phẩm trà Ceylon thuần khiết, cao cấp, chỉ bao gồm loại một ngọn hai lá và tuyệt đối không sử dụng các hương liệu phi tự nhiên.

Khác với rượu (càng để lâu càng ngon), trà là loại ái ẩm, hút nước. Nếu ngay sau khi thu hoạch, trà không được chế biến và đóng gói thì hương vị của nó sẽ bị lai tạp. Sở hữu 10.000ha trà, với hơn 10 nhà máy và xí nghiệp chế biến được xây dựng ngay tại các đồn điền, thời gian từ lúc thu hoạch đến đóng gói của trà Dilmah chỉ vỏn vẹn 3 ngày. Chính quy trình sản xuất này đảm bảo cho trà Dilmah luôn tươi nguyên cả về hương và vị.

Hiện nay, riêng tại Hà Nội đã có hơn 70 quán trà Dilmah. Người tiêu dùng TP. Hồ Chí Minh có thể làm quen với nhãn hiệu trà Dilmah tại các quán thuộc hệ thống cà phê Trung Nguyên. Nếu khó tính hơn, muốn thưởng thức đầy đủ hương vị của loại trà này qua đội ngũ pha chế chuyên nghiệp, hãy đến 75 Huỳnh Thúc Kháng (Q.1) hoặc số 3 Trà Khúc (Q. Tân Bình).

Hiện nay, Dilmah đã trở thành một trong những nhãn hiệu trà lớn nhất thế giới với chủng loại sản phẩm vô cùng phong phú, có mặt tại 82 quốc gia. Tốc độ tăng trưởng của nhãn hiệu trà Dilmah cũng rất đáng chú ý: 120 triệu đôla năm 1996 và gần 200 triệu đôla năm 1999. Thành công của trà Dilmah đáng để những người trồng và kinh doanh trà Việt Nam tham khảo (xét về cơ sở hạ tầng và khả năng tài chính, Sri Lanka cũng là một nước nghèo), nhất là về chất lượng sản phẩm. ■

Y HỌC & SỨC KHỎE

SỐT XUẤT HUYẾT

Địa bàn hoạt động, con đường lây lan và mức độ lây lan của bệnh sốt xuất huyết

Bệnh SXH lần đầu tiên được nhận diện tại Philippines vào năm 1953, sau đó là ở Việt Nam, Lào, Campuchia, Malaysia, Myanmar, Indonesia, các nước trong khu vực Thái Bình Dương - hầu hết là các nước nhiệt đới và cận nhiệt đới có khí hậu nóng ẩm, mưa nhiều, có nhiều điều kiện cho muỗi phát triển.

Ở Việt Nam, ca SXH đầu tiên được ghi nhận vào năm 1960 tại Bến Lức (Tiền Giang). Tuy nhiên, mãi đến thập niên 1990, SXH mới được ghi nhận với khả năng bộc phát thành dịch cao và cao điểm nhất là năm 1998 có 234.866 bệnh nhân trên toàn quốc, riêng các tỉnh phía

Bệnh mùa mưa:

HUY NGỌC

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), bệnh sốt xuất huyết (SXH) ngày càng lan rộng trên toàn cầu. Có 2,5-3 tỉ người đang sống trong vùng có nguy cơ nhiễm virus gây SXH và hàng chục ngàn trường hợp tử vong do SXH gây ra hàng năm trên khắp thế giới. SXH được xem là nguyên nhân hàng đầu dẫn đến nhập viện và tử vong ở trẻ em vùng Đông Nam Á. Theo báo cáo của Bộ Y tế, năm 1998, nước ta có 234.866 bệnh nhân bị SXH, với 384 trường hợp tử vong.

Trong trường hợp trẻ sốt cao, vật vã, nên đưa ngay đến bệnh viện để theo dõi và điều trị kịp thời

Nam có 119.429 trường hợp SXH, với tỉ lệ 438,98 người mắc bệnh/100.000 dân, tỉ lệ tử vong 1,26 người/100.000 dân, cao gấp đôi so với giai đoạn 1993-1997. Bệnh thường lây lan thành dịch, xảy ra quanh năm và bùng phát cao điểm vào mùa mưa ở nước ta. Đặc biệt, Việt Nam được xem là một trong những nước mang tính chất "nội dịch" (endemic) - tiềm ẩn nguy cơ bùng nổ dịch SXH với chu kỳ từ 2 đến 3 năm một lần.

SXH là bệnh có mức độ lây lan khá lớn do virus Dengue thuộc nhóm Flaviridae với 4 kiểu huyết thanh D1, D2, D3 và D4 gây nên, thông qua vật truyền bệnh là muỗi *Aedes aegypti* chích và hút máu người bệnh rồi truyền sang người lành tạo nên hiện tượng lây nhiễm dây chuyền (hiệu ứng domino). Thời gian phát triển trong cơ thể người của virus Dengue từ 8 đến 10 ngày trước khi lây truyền qua cơ thể khác. Một khi con muỗi đã nhiễm virus Dengue, nó sẽ mang siêu vi này trong suốt chu kỳ sống, do đó có thể truyền bệnh cho nhiều người.

Lứa tuổi dễ mắc bệnh, triệu chứng và các giai đoạn của bệnh

Theo bác sĩ Nguyễn Thanh Hùng, trưởng khoa SXH Bệnh viện (BV) Nhi Đồng I TP. Hồ Chí Minh, trẻ em từ 5 đến 9 tuổi dễ bị mắc bệnh nhất; ở các lứa tuổi khác, tỉ lệ tương đối thấp hơn. Tuy nhiên, ngay cả trẻ dưới 12 tháng tuổi vẫn có thể bị bệnh SXH. Trước kia, có những quan niệm cho rằng tỉ lệ mắc bệnh ở nam cao hơn ở nữ, nhưng thực tế cho thấy cả nam lẫn nữ đều có tỉ lệ nhiễm bệnh cao như nhau nếu không biết phòng ngừa!

Bệnh SXH thường có những triệu chứng nhận thấy được như sốt cao, xuất

huyết, trụy tim mạch. Triệu chứng đầu tiên có thể thấy được là sốt cao. Do đó, trong mùa dịch SXH, trẻ bị sốt cao (khoảng 39-40°C) 2 ngày trở lên thì có thể nghĩ đến bệnh SXH.

SXH hiện nay được chia làm 4 cấp độ tùy theo mức độ nặng nhẹ và các biểu hiện triệu chứng lâm sàng. Ở cấp độ 1, bệnh nhân sốt cao đột ngột, liên tục và kéo dài. Sau 48 giờ, bệnh nhân có biểu hiện xuất huyết dưới nhiều hình thức từ nhẹ đến nặng như xuất huyết tự nhiên ở da, niêm mạc hoặc bầm tím từng mảng lớn (độ 2). Biểu hiện thường thấy của xuất huyết da là những chấm đỏ li ti xuất hiện dưới da ở mặt trước hai cẳng chân và mặt trong hai cánh tay, bụng, đùi, mạng sườn... Còn xuất huyết niêm mạc có những biểu hiện như chảy máu cam, chảy máu lợi, đôi khi xuất huyết ở kết mạc, đi tiểu ra máu... Nếu nặng, bệnh nhân có thể bị xuất huyết tiêu hóa, biểu hiện như nôn ra máu, đại tiện ra máu... Từ ngày thứ 4, bệnh nhân có dấu hiệu suy tuần hoàn, mạch nhanh, tụt huyết áp, với triệu chứng kèm theo là da lạnh, ẩm, người bồn chồn, vật vã hoặc sốt li bì (độ 3). Tiếp theo là mức độ 4 gây nguy hiểm đến tính mạng: tiểu cầu giảm có cô đặc máu, bệnh nhân có biểu hiện sốc sâu, mạch nhỏ, khó bắt, huyết áp không đo được và sau đó có thể dẫn đến tử vong.

Các dấu hiệu trở nặng của bệnh SXH: trẻ ói mửa nhiều, đau bụng, bứt rứt, lẫn lộn, chân tay lạnh, tím, vã mồ hôi, chảy máu mũi, máu chân răng, nôn ra máu, tiêu ra máu... Trẻ hết sốt mà có một trong những dấu hiệu trở nặng này thì phải được đưa đến BV ngay để được truyền dịch kịp thời cứu sống bệnh nhi.

Việc tìm hiểu kỹ các triệu chứng khi trẻ bị sốt cao sẽ giúp các bác sĩ chẩn đoán đúng bệnh

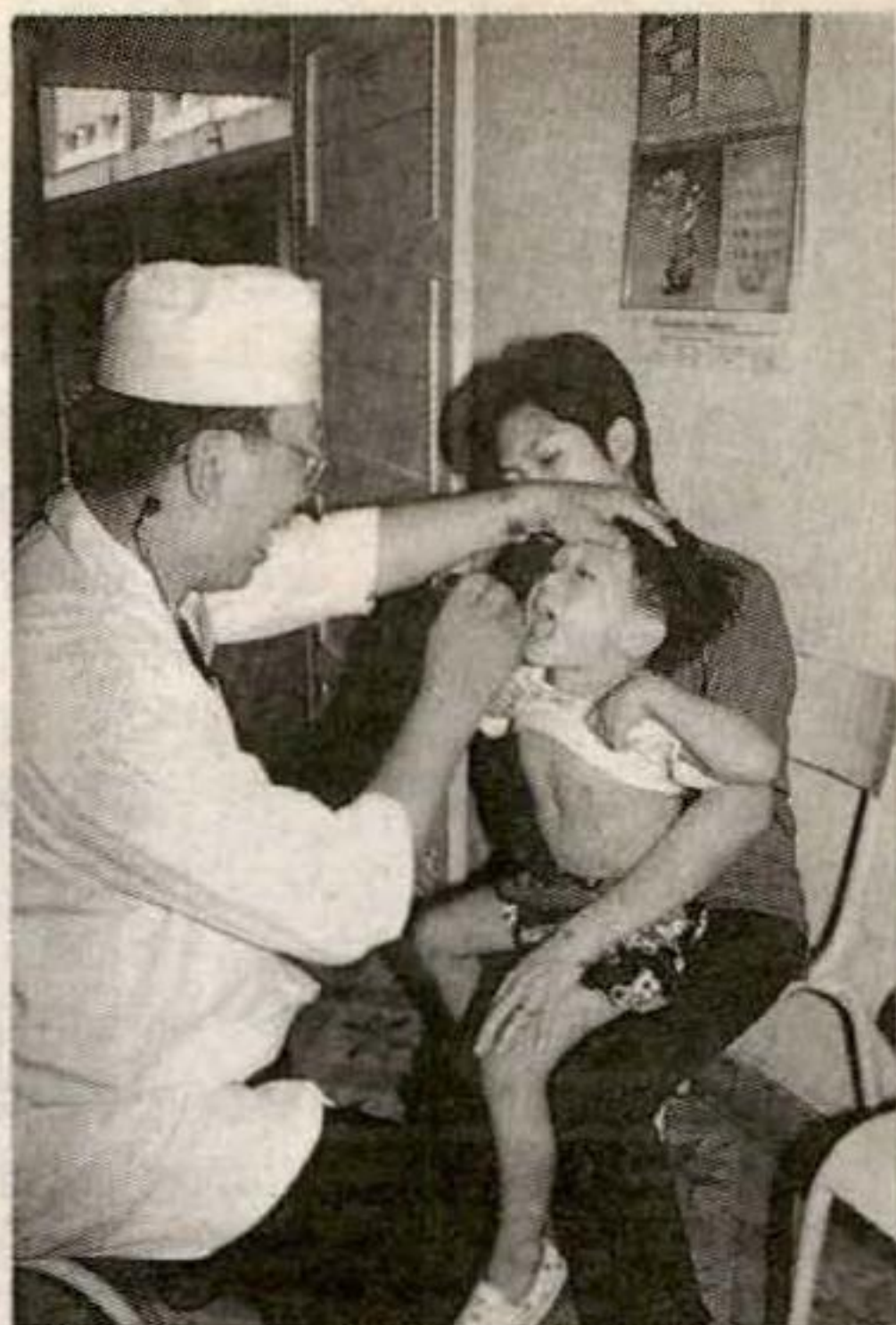
Các xét nghiệm cận lâm sàng để nhận dạng bệnh sốt xuất huyết

Muốn xác định chính xác, cần phải tiến hành một trong hai xét nghiệm - huyết thanh chẩn đoán hoặc phân lập virus. Phương pháp phân lập siêu vi hiện nay chỉ làm được ở những BV, trung tâm lớn. Phần lớn các BV hiện nay đang sử dụng phương pháp huyết thanh chẩn đoán với các xét nghiệm như phản ứng ngưng kết hồng cầu, MAC-ELISA để tìm IgM kháng Dengue đặc hiệu. Riêng phản ứng khuếch đại chuỗi gen (PCR - polymerase chain reaction), có độ đặc hiệu của PCR lên đến 90%, nhưng chưa được sử dụng rộng rãi vì giá thành còn khá cao.

Phòng chống và điều trị bệnh sốt xuất huyết

Từ năm 1998, Việt Nam đã có chương trình phòng chống SXH quốc gia với mục tiêu hàng đầu là giảm tỉ lệ mắc bệnh và tỉ lệ tử vong do SXH gây ra. Để giảm tỉ lệ tử vong do căn bệnh nguy hiểm này gây ra đòi hỏi việc xác định bệnh sớm và xử lý đúng ngay từ tuyến y tế cơ sở (trạm y tế, phòng khám) và nhất là cần phải phổ biến những điều cần biết về SXH đến các bậc phụ huynh để cộng tác tốt với thầy thuốc trong việc chăm sóc tốt và phòng ngừa SXH cho trẻ.

Cho đến nay, vẫn chưa có thuốc điều trị đặc hiệu cho bệnh SXH và SXH có thể dẫn đến tử vong do trụy tim mạch. Việc điều trị tại BV hiện nay cũng chỉ mang tính chất điều trị triệu chứng. Khi trẻ bị sốt cao, việc trước tiên thân nhân có thể làm là cho uống thuốc hạ sốt Paracetamol, lau mát bằng nước ấm để tránh biến chứng sốt cao, co giật. Nên

cho bệnh nhi uống nhiều nước (cam, chanh, dung dịch oresol, nước sôi để nguội), cho ăn thức ăn lỏng nhẹ, nằm nghỉ ngơi và theo dõi.

"Phòng bệnh hơn chữa bệnh", cụ thể là cố gắng cắt đứt đường truyền mầm mống gây bệnh là muỗi vằn *Aedes aegypti*. Đây là loại muỗi sống trong nhà, đẻ trứng nở ra loăng quăng ở nước trong và đốt người vào ban ngày. Để tránh bị muỗi đốt, nên cho trẻ ngủ màn (mùng) ngay cả ban ngày và dùng hương diệt muỗi, thuốc phun diệt muỗi trong nhà, giữ vệ sinh nhà cửa, dẹp bỏ các nơi đọng nước làm chỗ cho muỗi đẻ như lu, vại, máng, lọ hoa, lon, hộp, gạo dứa... Đậy kín các lu vại chứa nước sinh hoạt để không cho muỗi đẻ, hoặc thả cá bảy màu để ăn loăng quăng.

Những sai lầm cần tránh

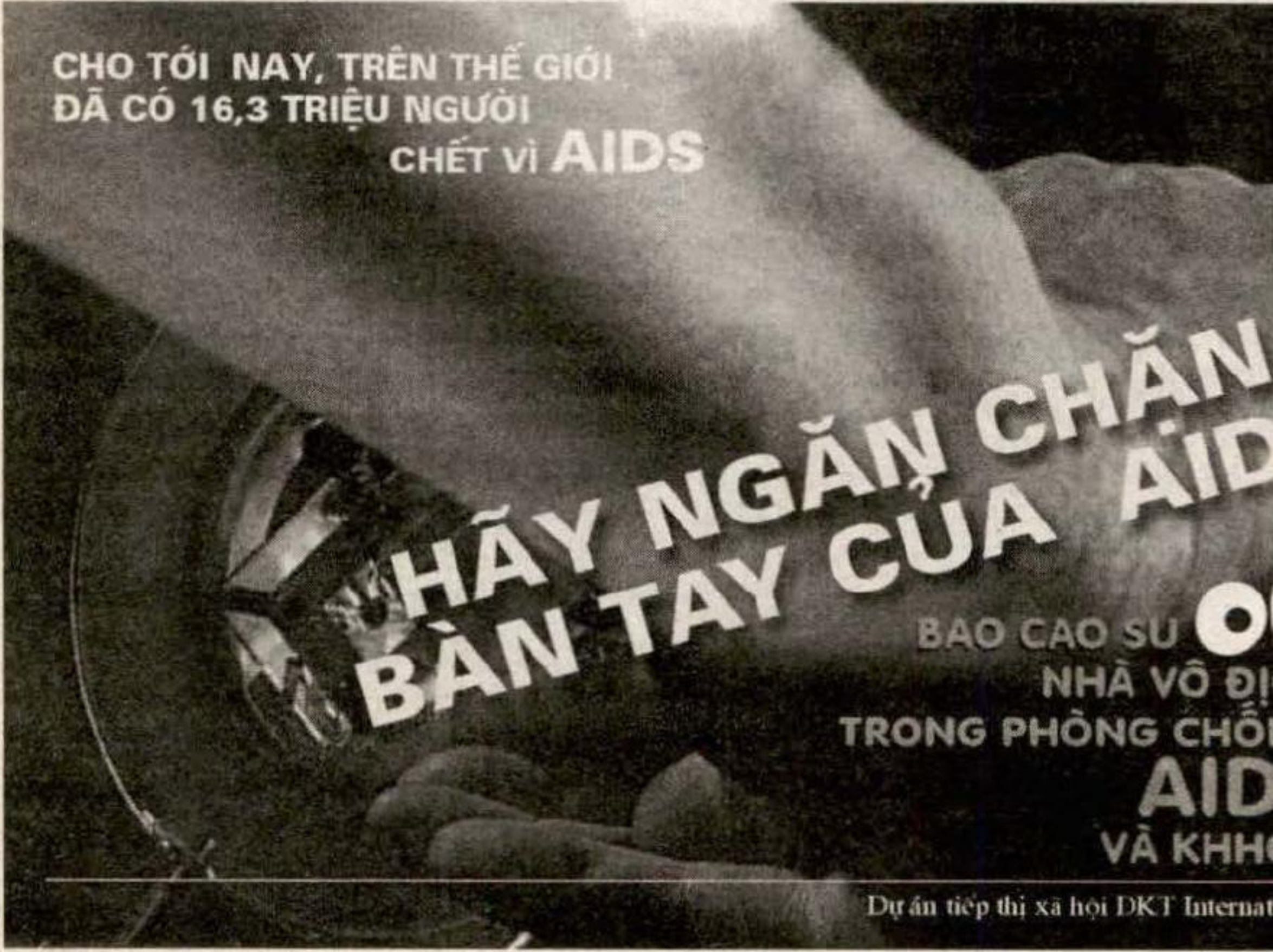
SXH là bệnh khá nguy hiểm với tỉ lệ tử vong không nhỏ, nhưng nếu được phát hiện sớm và xử lý kịp thời thì có thể khống chế được bệnh. Tuy nhiên, vì nhiều lý do khác nhau nên người nhà của bệnh nhân đã không nhận thức đúng được những triệu chứng của bệnh và đưa con em

mình đến chữa trị kịp thời, dẫn đến những hậu quả đáng tiếc. Trước tiên, cần phải thấy tính chất của bệnh SXH khá đa dạng, không chỉ đơn thuần sốt mà còn có thể kèm theo những triệu chứng như ho, tiêu chảy, đau họng, sổ mũi... tuy với tỉ lệ không cao, nhưng chính vì vậy mà nhiều thân nhân bệnh nhi đã suy diễn một cách sai lầm rằng có những triệu chứng ấy kèm theo thì phải là bệnh khác, do đó không theo dõi kỹ con em mình. Việc thử máu quá sớm trong 2 ngày đầu tiên của bệnh SXH cũng thường cho kết quả bình thường, dễ gây chủ quan, mất cảnh giác. Thực tế cho thấy đã có nhiều thân nhân bệnh nhi sau khi được bác sĩ cho biết kết quả xét nghiệm máu trong 2 ngày đầu chưa có biểu hiện SXH đã tự động chữa trị triệu chứng tại nhà bằng

thuốc hạ sốt, dù bác sĩ khuyên phải thử máu liên tục và tái khám để theo dõi, sau đó khi bệnh trở nặng và nhập viện thì nhiều trường hợp đã quá trễ.

Nếu thấy con em mình có những triệu chứng như sốt cao, vật vã... thì nên đưa ngay đến BV để điều trị kịp thời, tránh những di chứng về sau. Tuyệt đối không sử dụng Aspirine để hạ sốt cho trẻ vì có thể gây chảy máu dạ dày nguy hiểm, cũng không nên cạo gió, gây chảy máu và nhiễm trùng cho bệnh nhi.

Cũng không nên tự động giữ bệnh nhi ở nhà để yêu cầu truyền dịch (nước biển). Việc truyền dịch sớm không đúng khi chưa có ý kiến của bác sĩ điều trị chỉ làm cho tình trạng bệnh phức tạp thêm, đặc biệt có thể bị tai biến run tim truyền (sốc) rất nguy hiểm. ■

**CHO TỚI NAY, TRÊN THẾ GIỚI
ĐÃ CÓ 16,3 TRIỆU NGƯỜI
CHẾT VÌ AIDS**

**HÃY NGĂN CHẶN
BÀN TAY CỦA AIDS**

**BAO CAO SỰ
NHÀ VÔ ĐỊCH
TRONG PHÒNG CHỐNG
AIDS
VÀ KHHC**

Dự án tiếp thị xã hội DKT Internat

Thiên nhiên tuổi thơ

VŨ TUYỀN HOÀNG

Sau bữa cơm trưa thân mật tại nhà hàng, tự nhiên đám bạn bè cứ lần lượt từng người nhắc đến thời thơ ấu đầy kỷ niệm của mình. Họ là các nhà khoa học, nhà giáo, nhà kinh doanh, người thành đạt nhiều, người thành đạt ít, nhưng ai cũng đều đã trải qua thời cắp sách đến trường...

- Ngày bé mình học cũng khá, chơi cũng nhiều, còn trẻ con bây giờ suốt ngày vui đầu vào sách, không còn lúc nào chơi đùa được nữa... Theo mình thì...

Một anh bạn chưa nói hết câu, anh khác đã ngắt lời: "Hoàn toàn đúng. Một ấn tượng khá sâu sắc và có phần nặng nề, là trong nhiều cuộc thi tài năng học sinh phát trên truyền hình, mình thấy có quá nhiều em đeo kính cận. Người ta cho biết có lớp 12 đến hai phần ba học sinh bị cận thị. Hiện tượng này có tốt đâu!". Mọi người nhớ đến thời tuổi nhỏ, họ mơ màng... Gió trên mặt hồ gợn sóng trước cửa nhà hàng, nơi họ đang ngồi, thổi nhẹ vào gian phòng như cơn man xoa dịu dàng những mái tóc đen, tóc hoa râm và cả mái tóc đã bạc nhiều của mấy người trong nhóm bạn. Từng người nói đầy hào hứng: "Mình nhớ nhất cái hồi học tiểu học, cứ thường ngày đi quanh Hồ Gươm hái những ngọn cỏ non để câu kiến. Những chú kiến kénh trong lỗ cắn ngọn cỏ, cứ thế câu lên nhốt vào hộp diêm". "Mình đi đồ dế ở vườn Bách Thảo, thích thật, những con dế đen trùi trùi, đầu bóng như mỡ, bỏ chúng vào các bao diêm, nuôi, rồi cho chơi nhau". "Sao thời ấy ngây thơ đến thế nhỉ, chẳng suy nghĩ cái gì, hết giờ học chỉ lo đi rủ bạn leo cây hái búp đa, trèo sấu - nguy hiểm lắm vì cành sấu rất giòn dễ gãy, hái được sấu chia nhau, lại còn chia cho bọn con gái...". "Sấu là của chua mà! Tớ biết cậu thích mê bọn con gái ngay từ hồi ấy!". "Ừ... ừ, đấy là cái thích của trẻ con...".

Tôi là một nhân vật trong đám bạn bè ấy. Ngồi trong một góc, nghe các bạn nhắc đến tuổi thơ, tôi thấy xúc động và nhớ đến những năm học của mình thời còn nhỏ. Tuổi nhỏ của tôi đã trải qua ở nông thôn, thời gian tản cư kháng chiến. Bấy giờ, như các bạn khác, tôi học cũng tốt, chơi cũng nhiều. Ngoài giờ học ở trường và ôn bài ở nhà, hầu như suốt ngày anh em chúng tôi lang thang trên cánh đồng, rủ nhau len lỏi vào mấy khu rừng, chui vào bụi cây tìm tổ chim. Đi câu, mò cua, bắt cá, câu ếch, kéo vó tép, cắm súng cao su đi săn chim, trèo đồi, leo cây... Tất cả mọi thứ thật là "thiên nhiên", đôi khi xâm phạm đến môi trường vì bấy giờ chưa được giáo dục. Vì thế, tôi thuộc được những tiếng động, tiếng kêu của nhiều loài động vật. Nghe tiếng chim vỗ cánh bay qua, biết là chim gì. Nghe tiếng chim kêu, chim hót từ xa, biết là chim gì. Buổi sáng sớm, chim chích chòe tỉnh dậy lạnh lạnh hót, chim cu gáy gọi nhau, chim khuyển riu rít chuyển cành, chim giẻ quạt xòe đuôi múa, tiếng chim bìm bịp kêu khắc khoải sâu thẳm trong rừng... Rồi buổi trưa, buổi chiều, buổi tối chim chóc về tổ, ban đêm chim bay qua bầu trời... Chúng tôi ôn lại với nhau thiên nhiên của tuổi thơ, lấy làm tiếc cho nhiều em nhỏ ngày nay do hoàn cảnh sống và học tập nên bị thiếu vắng thiên nhiên. Có nhiều trường tiểu học, trung học ở thành phố và thị xã cố gắng xây

GIẢI ĐÁP Y HỌC

• TGM 398 vừa đề cập đến trường hợp một vận động viên có giới tính không rõ ràng tại Hội khỏe Phù Đổng toàn quốc lần thứ 5. Đó có phải là trường hợp bị bệnh giới tính không? Làm thế nào để xác định được bệnh giới tính? (Vũ Hồng Hùng - Hạ Long, Quảng Ninh).

- **TS.BS. Nguyễn Trí Dũng** (bộ môn Mô - Phôi - Di truyền học, ĐHY Dược TP. Hồ Chí Minh): Giới tính con người được hình thành và hoàn chỉnh ở thời kỳ trước khi sinh và sau khi sinh. Quá trình hình thành và hoàn chỉnh giới tính chịu ảnh hưởng của yếu tố di truyền, các kích tố sinh dục và các kích tố nội tiết (hormone).

Không phải luôn luôn người có bộ nhiễm sắc thể 46 - XX thì là nữ và 46 - XY là nam. Chỉ có một số gen và vùng gen trên nhiễm sắc thể Y có vai trò quy định kiểu hình là tinh hoàn cho phép hệ sinh dục phát triển theo hướng nam. Nếu nhiễm sắc thể Y bị thiếu hụt các gen này (do sai lạc trong quá trình tạo giao tử) thì không thể có tinh hoàn. Ngược lại, người có 46 - XX nhưng nhiễm sắc thể X có mang các gen giới tính thì sẽ hình thành tinh hoàn và phát triển theo hướng nam.

Về mặt y học, trường hợp vận động viên (VĐV) mà TGM và một số báo đã đề cập tới không thể kết luận là nam bình thường cũng như là nữ bình thường được. Nói cách khác, VĐV này có bệnh về giới tính. Tuy vậy, cần cân nhắc về mặt xã hội vì VĐV này có khai sinh là nữ, có quá trình sống, sinh hoạt và học tập như người nữ.

Nếu muốn xác định bệnh giới tính, cần được khám bộ phận sinh dục ngoài và các đặc điểm giới tính thứ phát (kinh nguyệt, vú nữ...), làm nhiễm sắc thể đồ, siêu âm xác định các cấu trúc đường sinh dục (tử cung, vòi tử cung, ống dẫn tinh...), khi cần thì sinh thiết tuyến sinh dục và mổ thăm dò tuyến sinh dục để đưa ra kết luận chính xác.

► *dựng vườn trường, nhưng ít thành công. Một anh bạn phát biểu: "Các em bây giờ rất thông minh, biết nhiều thông tin hơn hẳn chúng mình ngày bé, biết sử dụng máy vi tính, chơi các đồ chơi kim loại, điện tử nhưng đáng tiếc rất ít gần thiên nhiên, thật là thiệt thòi...". Tôi nhớ, gần đây có dịp được đọc thơ của các em thiếu nhi thành phố, phần lớn khô khan và vắng bóng thiên nhiên. Tôi lại nhớ đến chị bạn tôi. Có lần chị cho cháu nhỏ về quê chơi, trông thấy con lợn kêu ỉn ỉn, cháu sợ quá, ôm chầm lấy mẹ mà khóc. Cháu lớn lên ở thành phố, chưa bao giờ thấy con lợn, nên kêu nó là con... quái vật! ■*

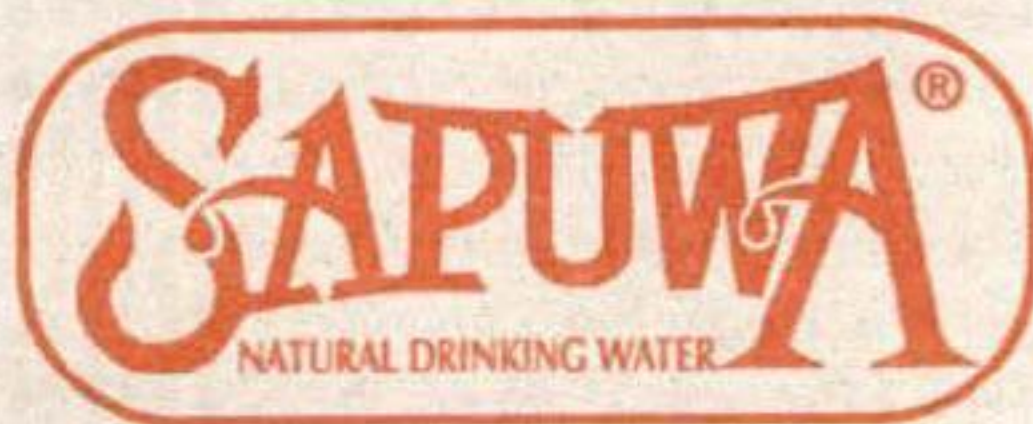
Cần mua máy lạnh, tủ lạnh,
máy văn phòng, máy giặt
đã qua sử dụng, cũ, hư...
Nhận sửa chữa bảo trì dài hạn.

CƠ SỞ HUY HÀ

115ter Hai Bà Trưng, Q.1, TP.HCM

Liên hệ: anh Hoàng

ĐT: **8224586 - 091900050**

09 Quang Trung, Gò Vấp, TP.HCM

ĐT: (848) 8941466 - 8958260

Fax: (848) 8940060

Email: sapuwa@hcm.vnn.vn

THEO DÒNG PHÁT MINH

- Cách đây 930 năm (14-8-1070), **Quốc tử giám - Văn miếu**, trường đại học đầu tiên của nước ta, được thành lập
- Cách đây 60 năm (15-8-1940), Hãng Vickers của Mỹ đã sáng chế ra loại *động cơ tua-bín phản lực dòng kép*
- Cách đây 120 năm (16-8-1880), các nhà khảo cổ Anh đã tìm thấy những hiện vật cho biết người dân ở khu vực Trung Đông đã biết *sử dụng cây cỏ làm thuốc* và ghi chép *các công thức bào chế thuốc* từ khoảng 4.000 năm trước Công nguyên
- Cách đây 30 năm (17-8-1970), Liên Xô đã phóng thành công *trạm tự động nghiên cứu sao Kim Venera-7*
- Cách đây 60 năm (18-8-1940), **P. Schmidh** người Đức đã sáng chế ra *động cơ phản lực xung*
- Cách đây 50 năm (19-8-1950), **R. Scheider** người Mỹ đã sáng chế ra *thẻ tín dụng dùng để ăn tối* trong 27 cửa hàng ăn ở New York; đó chính là tiền thân của các loại thẻ tín dụng đa năng ngày nay
- Cách đây 180 năm (20-8-1820), hai dược sĩ người Pháp **Pelletie** và **Caventou** đã sáng chế ra *thuốc ký ninh chống sốt rét*.

HÃY GÕ TỪ A ĐẾN Z

• Tại sao người ta hay dùng biệt hiệu **Chú Sam** để gọi nước Mỹ? Tại sao trước đây cầu Long Biên được gọi là cầu **Đu-me**? Tại sao ở nước ngoài, môn cầu lông được gọi là **Badminton** - vốn tên của một thành phố nước Anh? (Một số bạn đọc)

- Việc dùng tên người hay tên sự vật này đặt cho sự vật khác để kỷ niệm, tưởng niệm hay để ghi nhớ xuất xứ... là hiện tượng khá phổ biến trong các ngôn ngữ trên thế giới. Chẳng hạn, tháp Eiffel được đặt theo tên của kỹ sư Eiffel, người thiết kế công trình vĩ đại này tại Paris vào dịp kỷ niệm 100 năm Cách mạng tư sản Pháp; các đơn vị đo lường dùng trong khoa học như niu-ton (Newton), von (Volt), oát (Watt)... đều mang tên các nhà bác học phát minh ra chúng.

Biệt hiệu **Chú Sam** có nguồn gốc như sau: trong thời kỳ nội chiến Nam - Bắc Mỹ, ở đơn vị nọ có một người bán căng tin tên là Sam. Vốn có óc hài hước, khi được binh lính hỏi về hai chữ cái US (United States - Hợp chủng quốc) in trên vỏ đồ hộp quân nhu, ông thường giải thích rằng đó là viết tắt hai chữ Uncle Sam (**Chú Sam**). Giai thoại này về sau được lưu truyền rộng rãi và người ta dùng luôn biệt hiệu **Chú Sam** để gọi nước Mỹ, với nghĩa khôi hài hay châm chọc.

Cầu Long Biên (cũng do kỹ sư Eiffel thiết kế, được khởi công xây dựng từ năm 1889, hoàn thành năm 1902) trước Cách mạng tháng Tám được chính quyền thực dân gọi là **Đu-me** - vốn là tên họ của Pôn Đu-me (Paul Doumer), toàn quyền Pháp tại Đông Dương từ năm 1897-1902, để tưởng niệm viên toàn quyền này (Paul Doumer bị ám sát năm 1902).

Môn cầu lông ra đời từ thời La Mã cổ đại, bấy giờ chỉ dành cho giới vua chúa, quý tộc và chỉ trở thành môn thể thao phổ biến sau khi được trình diễn rộng rãi trước công chúng lần đầu tiên tại thành phố Badminton nước Anh hồi đầu thế kỷ 20. Để kỷ niệm sự kiện này, nhiều nước đã lấy địa danh Badminton đặt tên cho môn cầu lông.

UYÊN UYÊN thực hiện

■ KINH NGHIỆM SỐNG ■

THEO MỘT NHÀ TÂM LÝ TRỊ LIỆU, KHOÁI CẢM (PLAISIR) LÀ CỘT TRỤ VỮNG VÀNG CỦA MỘT CUỘC ĐỜI PHONG PHÚ, BỪNG NỞ VÀ HẠNH PHÚC. ĐÓ LÀ MỘT KINH NGHIỆM TRAO ĐỔI, TIẾP XÚC, GIÚP CON NGƯỜI TỰ KHÁM PHÁ MÌNH TRÊN BÌNH DIỆN CÁ NHÂN. MỘT VÀI TÔN GIÁO, MỘT VÀI NỀN VĂN MINH LẠI NGĂN CHẶN VÀ XÉP KHOÁI CẢM VÀO MỤC CẤM KỶ. THẬT RA KHOÁI CẢM CÓ HAI MẶT VÀ KHOÁI CẢM TÍCH CỰC LÀ MỘT BÀI CA TUYỆT VỜI CỦA ĐỜI SỐNG...

Hạnh phúc trong gia đình
mang lại niềm vui lớn nhất

Nghệ thuật CỦA HẠNH PHÚC

LÊ LỘC

Mathilde là một nữ y tá sống với mẹ và em gái trong một căn nhà nhỏ ở ngoại ô Paris. Cô cảm thấy cuộc đời của mình trôi qua một cách “vô cùng tẻ nhạt”. Jean là một kiến trúc sư. Anh yêu nghề và yêu vợ, nhưng anh sống cuộc đời cực kỳ nghiêm túc và gần như khổ hạnh. Sylvia là một phụ nữ xinh đẹp và năng động, hy sinh cho con cái, tận tụy với công việc từ thiện, luôn tươi cười. Nhưng đó chỉ là bề ngoài. Cô có một day dứt

khôn nguôi. Đó là do được giáo dục trong một môi trường đạo giáo nghiêm khắc, cô phải từ bỏ nhiều thú vui cá nhân, trong đó có khoái cảm tình dục. Cô không bao giờ được thỏa mãn về khía cạnh này.

Mathilde, Jean và Sylvia có điểm giống nhau là nếu đi gặp một chuyên gia trị liệu tâm lý, họ sẽ được bảo là cuộc sống của họ không có cái gọi là khoái cảm. Không có

niềm vui và khoái cảm, con người sẽ luôn có “chiến tranh với chính mình”, với người khác và với cả thế giới. Hậu quả của một cuộc sống như vậy có thể là sự buồn chán, trầm uất, luôn bức bối và nổi dằn dặt khổ sở có thể bao trùm suốt đời. Một cuộc thăm dò gần đây ở Pháp cho thấy niềm vui lớn nhất đến từ gia đình, đùa giỡn với con cái (58%); khoái cảm tình dục chiếm 28% câu trả lời; công việc và giải trí đem lại hưng phấn là 18%; thể thao 17%; các kỳ nghỉ hè 13%; ăn cũng chiếm 9% và thật kỳ lạ, chỉ có 7% đồng ý có nhiều tiền sẽ mang lại hạnh phúc.

2.000 năm cấm đoán

Rất nhiều tôn giáo đều lên án mạnh mẽ khoái cảm. Thật ra, tôn giáo cũng phân biệt khoái cảm tích cực và tiêu cực. Tình cảm tích cực thăng hoa giá trị con người như tình bạn, tình yêu, học tập, giá trị thẩm mỹ. Ngay cả ăn uống cũng tạo niềm vui, miễn đừng ăn... quá lố. Đặc biệt tôn giáo đề cao niềm an lạc tuyệt đối của những người hiểu biết sâu xa đã từ bỏ các nhục dục của thế gian. Vì vậy có thể xem “vấn đề” lớn nhất vẫn là quan điểm của các tôn giáo về tình dục. Theo học giả Frédéric Lenoir, tác giả quyển *Lịch sử các tôn giáo của thế giới* (1997) thì chính các tôn giáo phương Đông lại tỏ ra cởi mở nhất về vấn đề này. Do Thái giáo và đạo Hồi cũng không trực tiếp lên án, chỉ có đạo Thiên Chúa tỏ ra hết sức nghiêm khắc. Theo Lenoir thì thật ra, trong các lời dạy của mình,

Jesus Christ hầu như không bàn đến tình dục. Thái độ cấm kỵ của phương Tây đối với chuyện xác thịt (và hậu quả sau đó là... bùng ra hết mức trong cuối thế kỷ 20) đã có gốc gác từ rất lâu, bắt đầu từ chủ nghĩa khắc kỷ (Stoicisme) của Hy Lạp vốn chủ trương phải “chỉ huy” thân xác bằng cách ép nó chịu đựng đủ thứ, kể đến là thái độ ghét phụ nữ của người La Mã: chỉ xem phái đẹp là người sinh sản duy trì nòi giống.

Thực ra, tình dục chỉ là một mặt nhỏ của khoái cảm nói chung. Môn xã hội - tâm lý học ngày nay đã phân tích các cảm giác nảy sinh ở bộ não ra sao để cá nhân có thể “tự nghĩ” về mình. Từ đó, ta có thể cảm nhận nguồn tạo niềm vui cho con người thật đa dạng, từ thực phẩm ngon miệng, đến hoạt động tính dục, các giác quan bùng nổ (mùa hè nóng nực có gì thú bằng phóng xuống biển), sự khô hài tạo tiếng cười nắc nẻ, vui hưởng thiên nhiên với vô vàn cảnh đẹp, vẻ thanh thoát của âm nhạc, nét tao nhã của bao ngành nghệ thuật. Alain Delourme, một chuyên gia tâm lý, có kể lại một ngày kia, trong lúc tắm ở Tunisie một tối êm đềm, ông chợt nhận ra các động tác bơi lội, thư giãn của ông đã mang lại cho ông một niềm hạnh phúc vô bờ. Ngẫm nghĩ mãi, ông mới khám phá chính nhờ tập Thái cực quyền nhiều năm trước đó đã thúc đẩy ông... bơi theo kiểu võ dưỡng sinh và trong làn nước xanh, các động tác nhẹ nhàng làm ông tràn đầy

sảng khoái. Bà vợ của ông, ngược lại, đã “vui sướng như điên” khi bà lái xe jeep chạy lung tung trên sa mạc, không cần theo bất kỳ luật đi đường nào! Mỗi người một kiểu, hai vợ chồng đã có một kỳ nghỉ hè thần tiên, “trẻ mãi không già” trên đất châu Phi rực nóng và nồng nàn...

Những tình huống, những lời khuyên

Nếu biết lắng nghe cuộc sống, nó mang lại cho ta bao hạnh phúc nhẹ nhàng. Các nhà nghiên cứu nhận thấy ở khu vực châu Đại Dương, một “giác quan thứ bảy” được dân địa phương gọi là “aloha” thúc đẩy ta làm việc vui vẻ và tốt lành. Họ thường đối xử với nhau dịu dàng, giảng hòa khi có xung đột, kiên nhẫn, biết hy sinh và ca hát hồn nhiên. Bác sĩ Paul Pearsall sau nhiều năm sống ở châu Đại Dương nhận thấy thái độ sống khôn ngoan này đã làm hệ miễn nhiễm của

dân bản xứ hoạt động tốt và thật sự họ ít bị tật bệnh. Còn Pierre Sansot, một nhà xã hội học, lại khuyên người đứng tuổi cứ... từ từ trong một xã hội vật chất quay cuồng đến chóng mặt. Khi lòng lắng đọng, ta mới cảm thông nghe ngóng kẻ khác sâu sắc hơn, nghỉ ngơi mới an nhàn hơn, làm việc mới hiệu quả hơn và đón nhận hoa trái của cuộc đời mới đầy đủ hơn. Văn hào Voltaire có lần viết: “Vấn đề lớn nhất và duy nhất mà ta cần quan tâm là sống hạnh phúc”. Cái thú vị to lớn là sống ngay vào giây phút này với tấm lòng bao la vì chuyển động không ngừng là căn bản của cuộc sống. Tha thứ cũng mang lại... khoái cảm và ghen tuông làm tâm hồn đen kịt sâu đau. Cùng một ý kiến như thế, Daniel Odier trong quyển *Đam mê, khoái cảm và trí*

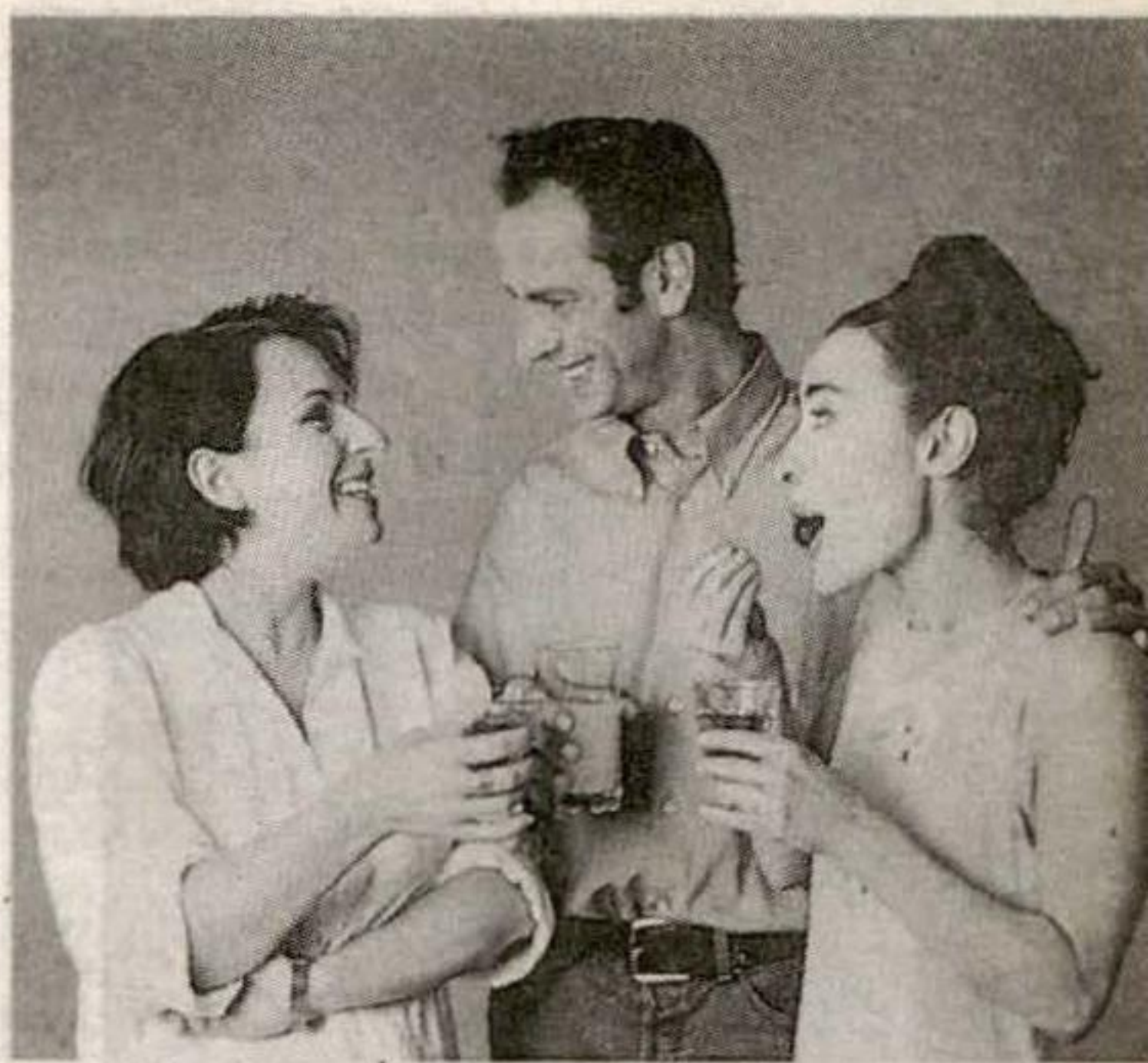
tuệ (1999) cho là có một con đường tâm thức nối liền khoái cảm của giác quan và hạnh phúc nơi đầu óc. Bằng kỹ thuật chú ý cao độ, nhất là chú ý hơi thở, bạn sẽ luôn được nhẹ nhàng, an lạc. Odier nhận xét các bậc hiền triết phương Đông ngày xưa là bậc

thầy trong lĩnh vực này. Cuộc sống các cụ trầm lắng, nhưng có vẻ sâu lắng, an nhàn và khoan khoái. Đó là bài học to lớn cho người phương Tây vì thái độ sống như thế không phải là tách lìa cuộc sống mà bắt nguồn từ ngay trái tim cuộc sống.

Khám phá trở lại tình yêu và tình dục cũng là chủ đề đóng góp của Jared Diamond, một nhà sinh vật học. Ông cho là hoạt động tình dục, theo dòng tiến hóa của con người, không những để duy trì sự sống mà còn làm tươi đẹp cuộc sống. Đây chính là điểm khác biệt lớn lao giữa con người và động vật. Régine Dumay còn đi xa hơn với phụ nữ, bà chủ trương phái yếu phải biết “lắng nghe, chiều chuộng cơ thể” nhưng trong yêu đương, thái độ vị tha mới mang lại cho nữ giới niềm hoan lạc sâu sắc.

Còn bạn bè và nụ cười thì sao? Theo Théodore Zeldin, không gì tạo vui sướng bằng tán gẫu tích cực (kính trọng quan điểm, khám phá giá trị tự thân của người đối thoại...) với bạn bè. Báo *Independant* của Anh gọi Zeldin là “1 trong 40 nhân vật” mà tư tưởng sẽ ảnh hưởng suốt... 1.000 năm tới. Ông chủ trương gì? Lời nói phải mang lại niềm vui và hy vọng. Không hài là thuốc bổ. Theo Jean Cazeneuve, một triết gia, thì chính con người đã tự ngăn chặn mình không cười. Nụ cười sâu sắc nhất chính là nụ cười châm chọc bản

Trò chuyện - một phần không thể thiếu trong cuộc sống

thân. Khi đó ta sẽ thấy cuộc đời có nhiều việc để vui cười hơn là khóc!

Nghệ thuật của hạnh phúc? Có lẽ đó là sự góp nhặt từ những niềm vui nhỏ. Hoan lạc là một kinh nghiệm mở ra cho tất cả mọi người. Không cần giàu sụ hay quen biết với kẻ quyền thế, cũng không cần học cao, chức tước hay nổi tiếng mới có hạnh phúc. Chỉ cần lắng nghe và hiểu biết. Khoái cảm là một kinh nghiệm tiếp xúc và trao đổi với môi trường thiên nhiên và môi trường con người. Khi có ý thức, khoái cảm sẽ lây lan. Cởi mở với người khác, thành thật với chính mình, khoái cảm chính là một trong các trụ cột vững vàng của một cuộc đời bùng nổ và phong phú. Việc gì bạn phải u sầu! Hãy nhìn mây trắng lơ lửng trôi ngang, như một chút ánh nắng Mặt trời trong nước lạnh, chúng sẽ mang lại cho bạn niềm vui nhỏ. Thế là quá đủ...

(Theo *Psychologies Magazine*, 7.2000)

■ HÔN NHÂN – GIA ĐÌNH ■

Gia đình,

NƠI PHÒNG NGỪA TỆ NẠN XÃ HỘI

PGS. TS. NGUYỄN
TRỌNG BẢO

Gia đình (GD) với hai quan hệ đặc biệt - hôn nhân và huyết thống - là cái nôi mang lại niềm vui và hạnh phúc cho con người. Văn học, nghệ thuật sẽ mãi mãi ca ngợi tình yêu lứa đôi, ca ngợi vai trò và ảnh hưởng của GD

tới việc phát triển, thành đạt của mỗi cá nhân. Nhưng khi hai quan hệ trong GD bị phá vỡ thì nhiều vấn đề phức tạp nảy sinh, tạo điều kiện cho tệ nạn xã hội (TNXH) phát triển, gây ra nhiều đau khổ, day dứt lương tri nhiều người trong xã hội.

Gia đình và sự trưởng thành từng bước của trẻ em

Quá trình hình hành, phát triển nhân cách và cống hiến của mỗi con người thường bị chi phối bởi 3 yếu tố: di truyền; tác động của môi trường tự nhiên và xã hội; sự thích ứng, năng động, sáng tạo chủ quan của mỗi cá nhân. Ba yếu tố này chi phối suốt cả quá trình phát triển của từng con người qua ba giai đoạn:

- Bắt đầu từ lúc bào thai hình thành, phát triển cho đến lúc trẻ ra đời.

- Từ lúc trẻ ra đời tới lúc trẻ trở thành người trưởng thành.

- Từ lúc con người trưởng thành, lao động, cống hiến cho cộng đồng xã hội cho tới lúc từ giã cuộc đời.

Trong ba giai đoạn này, thì GD giữ vai trò đặc biệt quan trọng, nhất là trong 2 giai đoạn đầu.

Hiện đã có nhiều công trình nghiên cứu về ưu sinh học, thai nhi học... trong giai đoạn 1 nói về ảnh hưởng của di truyền, của môi trường tự nhiên: từ trường, tia bức xạ, hóa chất độc... và môi trường xã hội: sức khỏe, tri thức, tâm lý, điều kiện và môi trường sống của cha mẹ tới việc hình thành và phát triển của thai nhi.

Giai đoạn trẻ từ 1-6 tuổi, việc nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ em chủ yếu là do GD. Bé có khỏe, có ngoan, phát triển năng khiếu, hoặc bị suy dinh dưỡng, hư, tùy thuộc chủ yếu vào việc chăm nom của GD. Mầm mống năng khiếu ập ỏ ban đầu ở trẻ em về nhạc, họa... đã có thể bộc lộ rất sớm. Từ 6-18 tuổi, trẻ ở độ tuổi học phổ thông. Đây là giai đoạn quan trọng để mầm mống năng khiếu của trẻ được bộc lộ, phát triển, hoặc bị mai một, thui chột. Nhất là ở độ tuổi dậy thì (từ 11-15 tuổi), sự phát triển của cơ thể và nhân cách của trẻ phụ thuộc

rất lớn vào GD và trường học. Nhiều trẻ em mắc các TNXH thường ở độ tuổi này. Vượt qua được thời kỳ dậy thì, trẻ em được học tiếp ở bậc phổ thông trung học, đại học, hoặc vào lao động, sản xuất và dần dần trưởng thành.

Như vậy, GD - tế bào của xã hội - là nơi tái sản xuất sức lao động, đóng vai trò quan trọng đặc biệt tới sự trưởng thành, niềm vui, hạnh phúc hoặc gây đau khổ, tổn hại nhân phẩm của mỗi cá nhân.

Trẻ em, gia đình và các tệ nạn xã hội

Trẻ hư, mắc các TNXH do nhiều nguyên nhân, nhưng khởi đầu thường là từ GD. Qua nghiên cứu, điều tra ở các trường giáo dưỡng, các trại cải tạo, người ta đã rút ra kết luận là các tội phạm - nhất là trẻ em - mắc các TNXH: nghiện hút ma túy, mại dâm, tội phạm hình sự như cướp của, giết người, buôn bán ma túy... thường xuất thân từ 1 trong 5 loại GD sau đây:

- GD có bố mẹ ly hôn, trẻ sống với bố, với mẹ, hoặc với ông, bà mà không được quan tâm dạy bảo.

- GD bất hòa, bố mẹ mâu thuẫn, làm ăn bất chính.

- GD đông con, nghèo khổ, trình độ văn hóa thấp, bỏ mặc con cái.

- GD cán bộ, viên chức quá nuông chiều con, không quan tâm, không biết cách giáo dục, quản lý con cái, để con đua đòi, bị ảnh hưởng xấu của bạn bè.

- GD 1 con: ông bà, cha mẹ quá nuông chiều, chạy theo ý thích quá đáng của trẻ.

Luật *Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em* đã xác định rõ quyền cơ bản của trẻ em (quyền được sống với bố mẹ; được chăm sóc, bảo vệ sức khỏe; học tập; vui chơi; bảo vệ nhân phẩm; bày tỏ nguyện vọng...) và bổn phận của trẻ em (yêu kính

ông bà, cha mẹ; lễ phép; giúp đỡ GĐ, người già yếu; chăm chỉ học tập; tôn trọng pháp luật, tài sản của người khác...) nhưng những GĐ có con hư, mắc các TNXH thường không tôn trọng và thực hiện các quyền cơ bản của trẻ và không hướng dẫn cho trẻ thực hiện đúng các bổn phận của mình.

Trẻ em hư, mắc các TNXH thường trải qua một quá trình: từ hư, không nghe lời, tới khi học tập kém, đạt kết quả xấu, lại bị người trong GĐ mắng, nên không trung thực, hay nói dối, lại hay chơi bời với một số bạn bè xấu, bị rủ rê, xem các loại văn hóa phẩm độc hại, đua đòi ăn diện, cờ bạc, hút thuốc và quá đà, sa ngã dần dần. Tới khi con em bị sa ngã, thì GĐ không biết cách tháo gỡ, sĩ diện, giấu giếm nhà trường, cộng đồng ở cụm dân cư, xã, phường, nên trẻ không được hỗ trợ, giáo dục, tạo điều kiện từ nhiều phía: GĐ - trường học - cộng đồng xã hội, nên trẻ dần dần sa vào các TNXH ngày càng trầm trọng. Khi trẻ đã mắc các TNXH, được giáo dục, cải tạo, nhưng GĐ (và cộng đồng) thiếu thông cảm, thành kiến, không tạo điều kiện để người được cải tạo có công ăn việc làm, được sống trong tình thương yêu của mọi người, thì người mắc các TNXH rất khó hoàn lương để trở thành công dân có ích trong xã hội.

Gia đình, nhà trường, cụm dân cư, xã, phường với việc phòng ngừa và đẩy lùi các tệ nạn xã hội

Trẻ em hư, mắc các TNXH, trước hết là từ GĐ và do GĐ. Nhưng GĐ tồn tại, phát triển trên cơ sở dựa vào cộng đồng: cụm dân cư, làng, ấp, đường phố, xã, phường. Trẻ em được nuôi dưỡng, học tập, phát triển, trưởng thành, đều gắn bó chặt chẽ với 3 môi trường: GĐ, nhà trường, xã hội, trong đó xã, phường là đơn vị hành chính, kinh tế, văn hóa, xã

hội của quốc gia.

GĐ - cái nôi và lá chắn:

Muốn phòng ngừa, ngăn chặn và đẩy lùi các TNXH, phải bắt đầu từ GĐ. Phải bằng nhiều con đường, nhiều hình thức để tuyên truyền, giáo dục, nâng cao nhận thức để từng thanh niên, từng cặp vợ chồng, từng GĐ: ông bà, bố mẹ, con cháu... hiểu rõ trách nhiệm của mình trong việc chăm sóc, bảo vệ và giáo dục trẻ em, vì hạnh phúc GĐ, vì tương lai của trẻ em và của đất nước.

Cần bằng lý luận, thực tiễn, nâng cao nhận thức và hướng dẫn cho các GĐ biết cách bảo vệ và chăm sóc sức khỏe cho trẻ em từ lúc GĐ có phụ nữ mang thai, khi nuôi con lúc còn nhỏ: cho con bú sữa mẹ, thực hiện tiêm chủng, cho con ăn đầy đủ chất dinh dưỡng, chăm sóc trẻ lúc đau ốm. Cha mẹ cần chăm lo việc học tập của con cái: đóng góp xây dựng trường sở, mua sắm đầy đủ các đồ dùng học tập, động viên, nhắc nhở việc học tập của trẻ, quan tâm phát hiện các mầm mống năng khiếu cũng như các hiện tượng không bình thường trong học tập, đời sống của trẻ. Một việc rất cần thiết nữa là chăm lo cho trẻ vui chơi, giải trí, tạo điều kiện cho trẻ chơi với nhiều hình thức phong phú, cấm chơi các trò chơi nguy hiểm. Cần quan tâm xem con em mình chơi gì, chơi với ai, ngăn chặn kịp thời các ảnh hưởng của "nhóm trẻ xấu" trong cụm dân cư, phường, xã.

Các bậc phụ huynh cũng cần thực hiện những biện pháp phòng ngừa các tai nạn rủi ro, TNXH, trẻ bị rủ rê vào nghiện hút, xem phim ảnh độc hại, trộm cắp, lừa đảo, bị xâm hại tình dục. Cuối cùng là bảo vệ cho trẻ luôn được sống hạnh phúc, yên vui trong mái ấm GĐ. Muốn vậy, bố mẹ phải hòa thuận, thương yêu, tôn trọng ý kiến của con cái. Sự ly hôn, bất hòa, thô bạo, không quan tâm

tới con cái... thường dễ dẫn trẻ em tới các TNXH.

Mối liên hệ tổng hòa gia đình, nhà trường, xã hội, chính quyền, đoàn thể:

Ở độ tuổi mầm non, độ tuổi học phổ thông, sự kết hợp giữa GD và nhà trường có ý nghĩa cực kỳ quan trọng. GD và nhà trường cần tạo

mối quan hệ mật thiết, thường xuyên để bồi dưỡng nhân cách, phát triển năng khiếu và khắc phục những sai sót mới chớm nở ở trẻ em. Sự liên lạc và phối hợp thường xuyên của giáo viên chủ nhiệm với cha mẹ học sinh sẽ kịp thời phát hiện, ngăn ngừa các TNXH ngay từ ban đầu, đồng thời tạo điều kiện cho mầm mống năng khiếu ở trẻ em bộc lộ, phát triển sớm.

GD tồn tại cùng họ hàng, láng giềng trong cụm dân cư và rộng hơn nữa trong cộng đồng xã, phường. Trong cộng đồng, trẻ em có bạn bè và người thân. Mọi hoạt động của trẻ em, của GD đều được sự quan tâm của cộng đồng. Mọi tiến bộ, hoặc mỗi hành vi xấu của trẻ em đều được cộng đồng nhận xét, đánh giá. Ở mỗi cụm dân cư, làng ấp đều có các tổ chức chính trị, xã hội. Đặc biệt là cấp cơ sở: xã, phường, cấp đơn vị hành chính, kinh tế, xã hội ở cơ sở, có đủ cả hệ thống chính trị: Đảng, hội đồng nhân dân, ủy ban nhân dân, các ban, ngành, đoàn thể (trường học, trạm y tế, ban dân số kế hoạch hóa GD, ban bảo vệ chăm sóc giáo dục trẻ em, công an, hội cựu chiến binh, Đoàn thanh niên, hội phụ nữ...) để

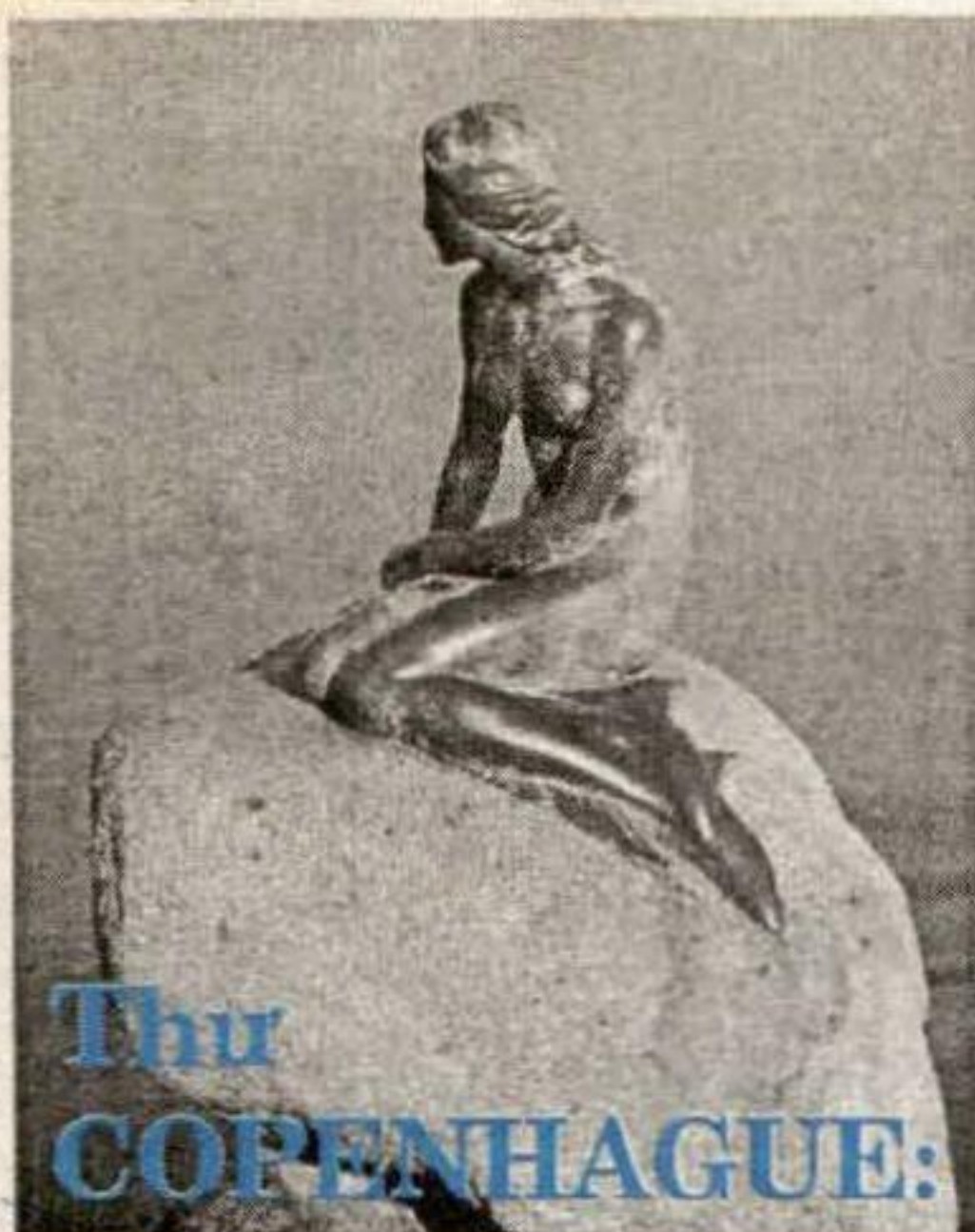

Cắm trại - một hình thức giải trí mang lại sự thư thái cho các thành viên trong gia đình

lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện toàn diện các hoạt động để góp phần bồi dưỡng, phát huy năng lực, sở trường của từng con người, đồng thời có đủ các công cụ, pháp lý để giáo dục, răn đe và xử lý các hình phạt, nhằm chặn đứng và đẩy lùi các TNXH trong cộng đồng. Các phong trào: "Xây dựng xã, phường không có TNXH", "Toàn dân đoàn kết xây dựng cuộc sống mới ở cụm dân cư"... đang được nhiều địa phương thực hiện và mang lại nhiều kết quả tốt.

Với công tác bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em, xã, phường đã thành lập các tiểu ban: chăm sóc, bảo vệ trẻ em; đảm bảo quyền học tập; bảo vệ sức khỏe; vui chơi, giải trí; bảo vệ nhân phẩm... huy động được toàn xã hội tham gia, thì không những các mặt kinh tế, văn hóa, xã hội phát triển, an ninh, chính trị được giữ vững mà các hiện tượng tiêu cực: tham nhũng, sách nhiễu cùng các TNXH, không có đất nảy sinh.

Chân lý đã được chứng nghiệm: GD và cơ sở xã, phường là cái nôi mang lại hạnh phúc cho mỗi con người, mỗi GD, là pháo đài vững mạnh phòng ngừa và đẩy lùi các TNXH. ■

Một lễ hội lãng mạn và thiết thực

Bạn có hình dung được một chiếc thuyền dài cỡ 10m chở đầy trái cây nằm ngay giữa một sân vận động có mái che? Khách đến dự khai mạc Lễ hội HATG tối 4-8-2000 vừa bất ngờ vừa thú vị với chiếc thuyền thiên nhiên đó. Trên thuyền xếp nào là dưa hấu Mỹ, cam Pháp, nho Ý, chuối Nam Mỹ, trái kiwi Israel, chà là Trung Đông, vài thiếu Thái Lan... và rất nhiều trái cây lớn nhỏ, không thể nào biết hết tên, biết hết quốc tịch. Chỉ tiếc không có trái cây Việt Nam. Đúng ra, là có khế! Tôi thầm mong những trái khế vàng ươm đang bày trên thuyền vừa bước ra từ bài thơ Quê hương của Đỗ Trung Quân. Phải chăng với hình ảnh chiếc thuyền trái cây độc đáo đó, người Đan Mạch với dòng máu của Andersen mơ mộng muốn nói đến một thế giới nguyên sơ và mong ước từ bao đời nay là tự nhiên và yên bình, tươi tắn và no đủ? Chưa cần trả lời ngay, những người tổ chức lễ hội còn dành nhiều

Tượng Nàng tiên cá - biểu tượng của xứ sở Đan Mạch

LTS: Nói đến Đan Mạch, nhiều người trong chúng ta nghĩ ngay đến truyện cổ tích của Andersen: "Cô bé bán diêm", "Nàng tiên cá"... Thế nhưng vương quốc Bắc Âu này còn nhiều điều thú vị đáng nhớ khác. Có mặt tại thủ đô Copenhagen để tham dự Lễ hội Hình ảnh Thế giới (HATG)- Images of the World Festival, phóng viên TGM vừa gửi về những ghi chép đầu tiên ở xứ sở có nhiều sáng kiến này.

điều bất ngờ cho du khách!

Thật vậy, đêm khai mạc lễ hội còn là bữa tiệc thịnh soạn của âm nhạc và nhảy múa. Trước chiếc thuyền trái cây là một sân khấu lớn, được làm nóng ngay từ đầu bởi những ca sĩ Nam Phi và Đan Mạch. Phía Nam Phi, người da đen đóng khố và chơi nhạc cụ thô sơ cổ truyền như thời hồng hoang bộ lạc. Phía Đan Mạch, áo quần và nhạc cụ điện tử hiện đại. Vậy mà, cả hai hòa điệu ăn ý với nhau, làm nên một không khí rạo rực trăm người, ngàn người. Thế rồi, không có lời khai mạc, không có màn giới thiệu khách, chỉ thấy đèn chột tắt và những thanh niên châu Phi trong bộ veston sang trọng, tay xách cặp samsonite xuất hiện trên sân khấu. Họ đi ngang đi dọc, đàn chéo rồi có lúc xếp thành hàng nhịp nhàng như một đội quân văn minh đang ra với thế giới. Có lúc họ reo hò, nhảy múa một cách hoang dã như muốn nói họ đến từ cõi tự nhiên, từ những nước chưa công nghiệp hóa nhưng nay phải hòa nhập với toàn cầu, đang làm ăn buôn bán với năm châu bốn biển. Họ rời sân khấu trong tiếng nhạc uy nghi và ly sâm banh trên tay như một biểu tượng rằng các nước đang phát triển hoàn

Biểu diễn âm nhạc trên sông phục vụ du khách

toàn có quyền và có khả năng vươn lên trở thành các nước tiên tiến, giàu mạnh.

Thế thôi, bây giờ bà Connie Hedegaard, nhà báo và là trưởng ban tổ chức mới bước ra đọc một bài diễn văn ngắn gọn, chào mừng 400 vị khách từ khắp thế giới đến cùng chia sẻ với Đan Mạch những suy nghĩ và đòi hỏi về văn hóa vào thời điểm toàn cầu hóa kinh tế đang gia tăng mạnh mẽ, làm nên một thế kỷ mới đầy thách thức. Tiếp theo lại là âm nhạc và nhảy múa của Armenia (Trung Á), các nước châu Phi và Thái Lan. Đan xen giữa các cuộc trình diễn là phát biểu ngắn của một số giáo sư, học giả nổi tiếng ở Âu, Mỹ về toàn cầu hóa. Lễ hội HATG sẽ kéo dài đến ngày 30-9-2000 với nhiều hoạt động phong phú như triển lãm, hội thảo, biểu diễn âm nhạc, múa, thể thao, chiếu phim... quy tụ từ giáo sư, doanh nhân, quan chức đến nhà báo, nhà thơ, văn nghệ sĩ thuộc đủ các châu lục và màu da. Nhiều nhất vẫn là đại biểu châu Phi, Trung Đông, châu Á và Mỹ Latinh. Một trong những mục tiêu của lễ hội được nói rõ là các nước đã phát triển cần lắng nghe các nước đang phát triển! Lễ hội được tổ chức bởi Trung tâm Văn hóa và phát triển Đan Mạch (DDCD), một hội đoàn quần chúng với sự tài trợ của chính phủ Đan Mạch và nhiều nguồn quyên góp khác. Thành phố Copenhagen đã cho lễ hội "mượn" một trung tâm văn hóa mới xây dựng để làm Làng HATG, nơi thường xuyên diễn ra các cuộc hội thảo và biểu diễn âm nhạc. Trong đó, có hẳn một phiên chợ được dựng lên mang tên "Chợ thế giới" dành cho người nước ngoài sống ở Đan Mạch đến bày hàng giới thiệu

về văn hóa và sản phẩm nước mình.

Chính vương phi Alexandra - vợ của hoàng tử Joachim - thay mặt Hoàng gia Đan Mạch đến dự lễ khai mạc Lễ hội HATG và sau đấy đi xem một vòng phiên chợ. Một điều mà ngay chính người Đan Mạch cũng rất thú vị là hoàng gia của họ từ lâu đã mang tính... quốc tế. Chồng của nữ hoàng Magaret 2 là bá tước Monpezat, một người Pháp từng lớn lên ở Hà Nội (câu chuyện về vị phu quân của nữ hoàng có thời gian thơ ấu ở Việt Nam xin được kể sau). Còn vương phi Alexandra lại chính là người Hoa ở Hong Kong. Cũng cần nhắc thêm, tổ tiên của người Đan Mạch là người Viking từng đi xâm chiếm khắp châu Âu vào trước Công nguyên. Con cháu của người Viking bây giờ chỉ gồm 5,3 triệu dân nhưng có nhiều hàng hóa bán khắp thế giới. Thuộc loại nước giàu, đời sống cao ở Bắc Âu, mỗi năm Đan Mạch dành đến 1% tổng thu ngân sách để viện trợ cho các nước nghèo. Lễ hội HATG cũng là dịp để Đan Mạch đẩy mạnh quan hệ với các nước Á - Phi - Mỹ Latinh, khẳng định một vị trí không thể thiếu trên bản đồ kinh tế - chính trị thế giới trong thời buổi toàn cầu hóa.

Thời tiết Đan Mạch lúc này mát lạnh, Mặt trời đến 9-10 giờ tối mới đi ngủ. Sẽ còn nhiều chuyện để kể với bạn đọc, xin hẹn lá thư sau.

PHÚC TIẾN

HỘI NGHỊ THƯỢNG ĐỈNH G8

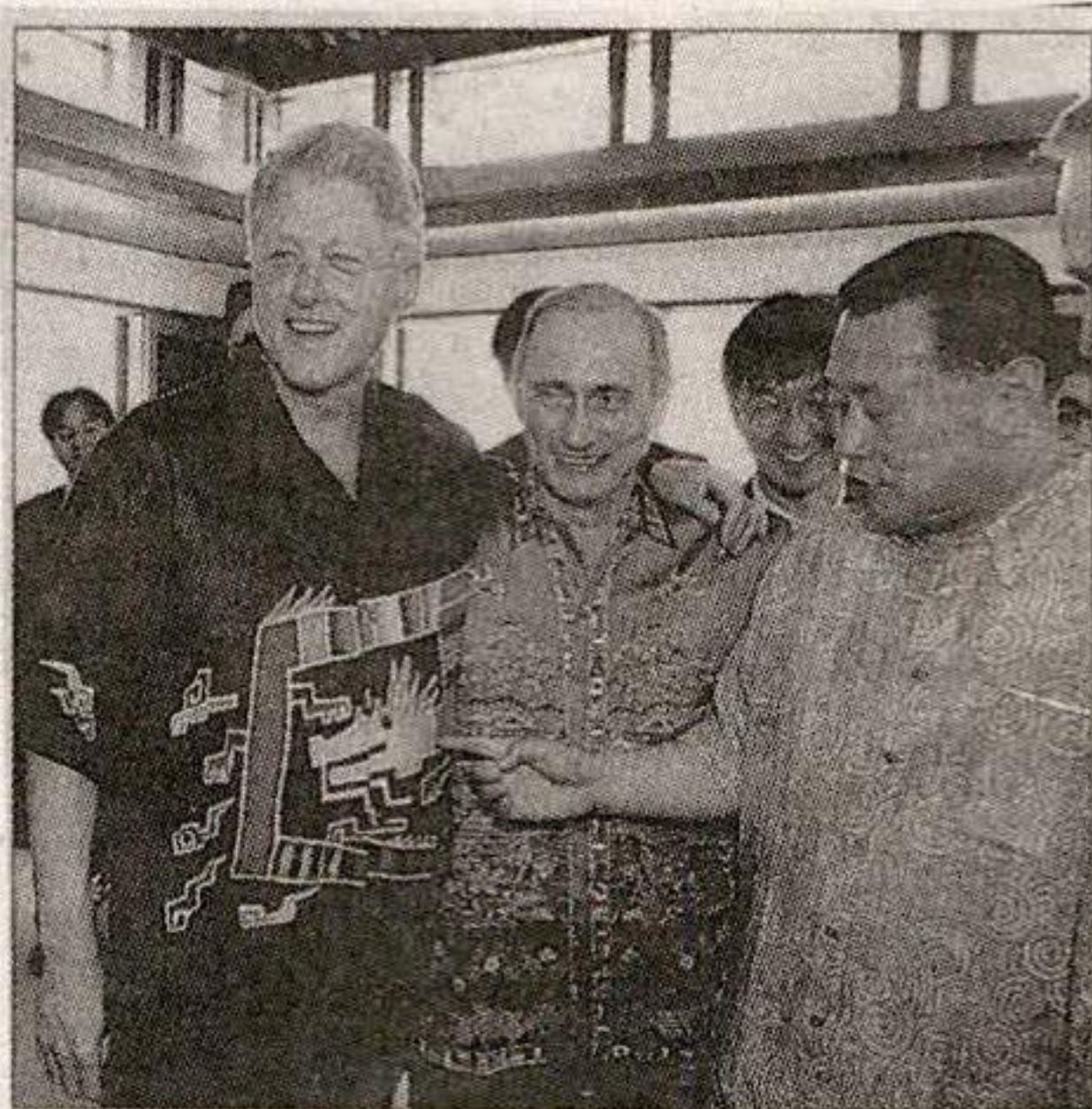
Trước ngày diễn ra hội nghị thượng đỉnh các nước G8 (từ 21-7 đến 23-7-2000) tại Okinawa, Thủ tướng Nhật Yoshiro Mori cố học thuộc lòng vài câu hội thoại bằng tiếng Anh theo trật tự câu như sau: "How are you?" (Ngài mạnh khỏe không?); "Very well, and you?" (Rất khỏe, còn ngài thì sao?)/"Me too" (Tôi cũng vậy). Trong hội nghị, Mori đáng trí không nhớ câu hỏi nên đã hỏi han Tổng thống Mỹ Bill Clinton: "Who are you?" (Ngài là ai?). Clinton tưởng Mori nói đùa liền đáp lễ một cách khôi hài: "I am Hillary's husband" (Tôi là phu quân của bà Hillary). Mori cứ theo trật tự bài hội thoại đã học, đáp lại: "Me too" (Tôi cũng vậy). Ngoài mẩu chuyện khôi hài này còn nhiều sự việc khác ít ai biết đến.

HOÀNG DUY

So sánh áo xem ai mặc áo đẹp hơn!

Ai là người thoải mái nhất?

Trong 8 nguyên thủ quốc gia tham dự hội nghị thượng đỉnh các nước G8 lần thứ 25 ở Okinawa (Nhật), chắc chắn Tổng thống Mỹ Bill Clinton là người tham dự số lần hội nghị thượng đỉnh tương tự nhiều nhất. Tuy nhiên, nhân vật mang tâm trạng thoải mái nhất không ai khác ngoài Tổng thống Pháp Jacques Chirac. Chirac có thể cầm đũa gấp thức ăn không thua kém gì Thủ tướng Nhật Yoshiro Mori trong bữa ăn tối đầu tiên. Tổng thống Nga Vladimir Poutine vừa viếng thăm Trung Quốc và CHDCND Triều Tiên một tuần lễ nên khéo léo như dân châu Á. Ông tỏ ra khoái chá nhẩn nha đưa đũa chọn từng hạt cơm. Đối với Chirac, bất kỳ điều gì dù nhỏ nhất liên

quan đến nước Nhật cũng hấp dẫn. Tuy chiếc cặp lớn Hermès màu đen đã căng phồng tài liệu, Chirac cũng cố nhét vào ngăn ngoài chiếc quạt quảng cáo của khách sạn Rizzan Sea Park tặng. Mỗi chuyến ra nước ngoài, Chirac đều thích ở khách sạn vì ông cảm thấy thoải mái hơn ở trong khu nhà nghỉ dành cho nguyên thủ quốc gia. Ở khách sạn, Chirac có thể gọi bia Corona lên uống hoặc ngẫu hứng đi mua sắm ở các cửa hiệu như đã làm ở Okinawa mà không gặp phiền hà gì cả. Đêm thứ hai tại Nhật, Chirac lưu lại trong

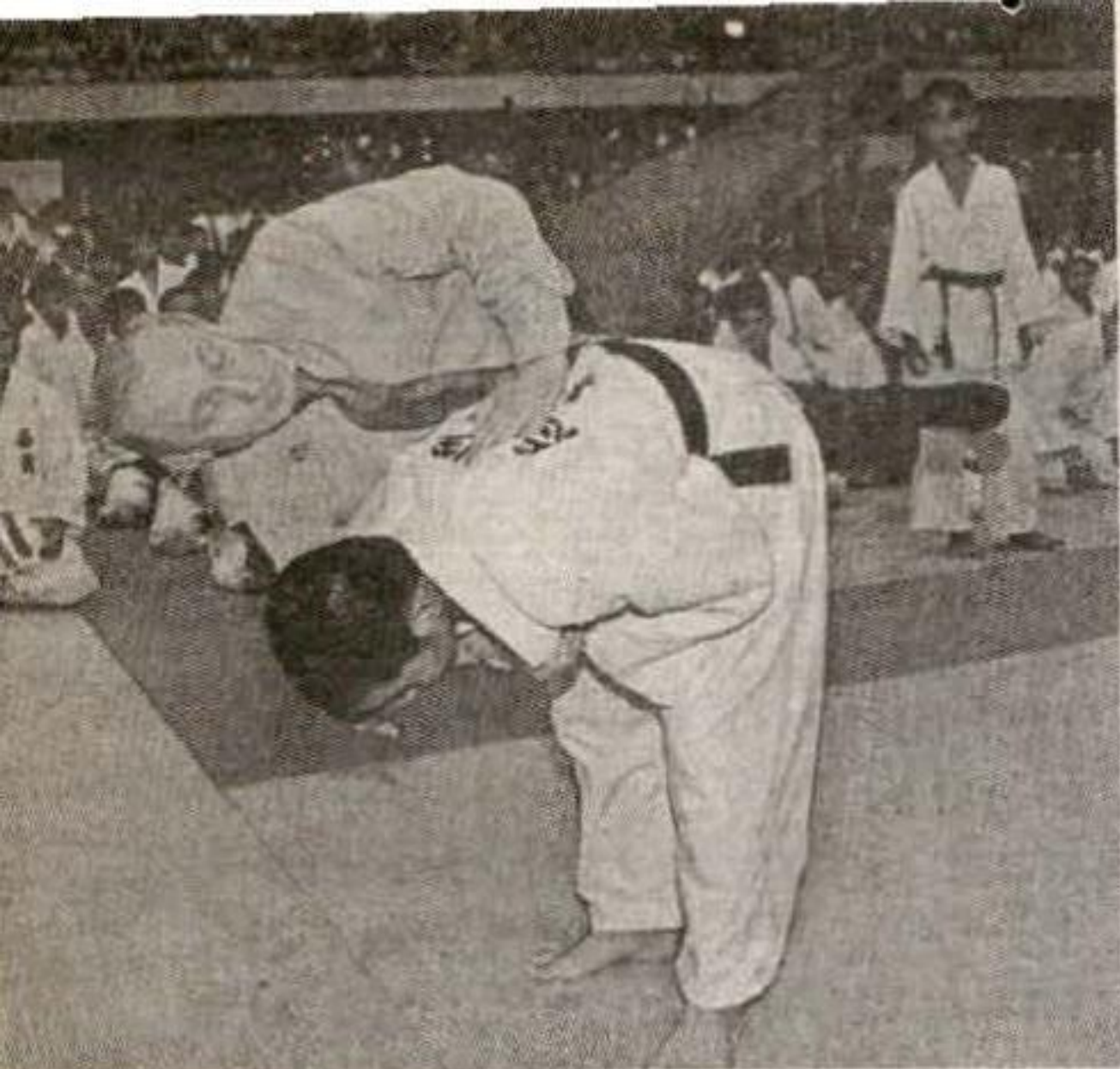
khách sạn Okura quen thuộc ở Tokyo (đây là lần đến Nhật thứ 45 của ông). Lâu nay, giám đốc khách sạn đã trang bị kính chống đạn cho một phòng khách và một phòng ngủ ở tầng 8 dành riêng cho vị khách nổi tiếng mà khách sạn đã biết rành rẽ từng sở thích nhỏ nhất. Vừa đến Nhật buổi sáng, Chirac đến tham dự hội nghị thượng đỉnh Liên minh châu Âu - Nhật rồi tức tốc lên tàu cao tốc đến Nagoya cách Tokyo 350km để cùng với phu nhân Bernadette xem thi đấu võ sumo. Ông phe phẩy chiếc quạt chia sẻ nổi háo hức với 5.000 khán giả đêm hôm ấy và giữa hai hiệp đấu lại nghiêng ngả bằng chương trình dày cộm. Đây là sân đấu sumo chứ nếu là buổi hòa nhạc, chắc chắn ngay từ nốt nhạc đầu tiên trời lên, Chirac sẽ cố gắng gượng giữ cho mắt đừng díp lại. Sau khi trao tặng một chiếc cúp cho chủ tịch liên đoàn võ sumo, Chirac cùng phu nhân và các võ sĩ sumo đi ăn tối tại nhà hàng. Mùa thu năm 1995, các võ sĩ sumo Nhật từng được Chirac mời đến Pháp và vì cơ thể ngoại khổ của họ, Hãng hàng không Japan Airlines đã phải thiết kế lại buồng vệ sinh đặc biệt cho chuyến bay ấy.

Trở về Tokyo, hôm sau, Chirac ăn trưa với cựu Thủ tướng Nhật Hashimoto ở nhà hàng còn phu nhân Bernadette dùng bữa với nhà tạo mốt Hanae Mori - một trong những phụ nữ nổi tiếng nhất ở Nhật - và một vài mệnh phụ phu nhân khác. Đối với Hanae Mori, đây là bữa ăn giữa hai buổi làm việc với các công chúa trong hoàng gia Nhật vì bà đang phụ trách vẽ kiểu toàn bộ tang phục màu đen dùng cho lễ an táng của quả phụ cựu Nhật hoàng Hirohito trong tuần này. Trong khi phu nhân đi thăm thú Tokyo, Chirac đến Okinawa dự hội nghị thượng đỉnh các nước G8. 22.000 cảnh sát đã được huy động đến đảo Okinawa nhân hội nghị này. 8 chiếc chuyên cơ đã có mặt trên đường băng sân bay Naha. Chiếc Airbus A310 chở Chirac

và chiếc Iliouchine 62 chở Tổng thống Nga Poutine trông có vẻ khiêm tốn so với hai chiếc Boeing 747 (Air Force One và Air Force Two) chở Tổng thống Mỹ B. Clinton. Chúng có phòng ngủ, phòng thay quần áo, phòng họp, phòng tắm, hai nhà bếp, hai văn phòng của tổng thống, góc bệnh xá, phòng thư ký, sáu buồng vệ sinh và 84 máy điện thoại. So với chiếc "Nhà Trắng bay" ấy, chuyên cơ của Chirac chỉ có một phòng tiếp khách nhỏ với giường - ghế dài ở khoang hạng nhất. Đoàn đại biểu tháp tùng, cảnh sát và chuyên viên kỹ thuật chiếm các khoang còn lại. Cùng đi với Chirac có 22 nhân viên an ninh, 12 nhân viên bảo vệ yếu nhân, 10 nhân viên bảo vệ phủ tổng thống nhưng chỉ duy nhất có cận vệ riêng của Chirac được phép mang vũ khí. Quy định của Nhật về vấn đề này rất nghiêm ngặt trừ trường hợp đặc biệt dành cho đoàn đại biểu Mỹ: tất cả nhân viên an ninh Mỹ đều đeo súng. Ở Okinawa, khi cần thiết Clinton còn có thể tận dụng bộ máy hậu cần của căn cứ quân sự Mỹ đồn trú trên đảo. Các biện pháp bảo đảm an ninh cho Clinton chặt chẽ đến nỗi Clinton phải mang theo nước khoáng riêng để uống. Sau các chuyên cơ phải kể đến dàn xe limousine tổng thống đủ kiểu, từ Mercedes 6 cửa, Nissan loại lớn màu đen đến Toyota Century. Chỉ riêng Clinton sử dụng chiếc Cadillac màu đen loại ngoại cỡ có bọc thép. Chiếc ô tô này được máy bay chở từ Mỹ sang trong khi toàn bộ số xe đưa đón các nguyên thủ quốc gia khác đều do chính phủ Nhật cung cấp.

Các nhà hoạch định chính sách trong bóng tối

Thủ tướng Anh Tony Blair, Thủ tướng Đức Gerhard Schroder và Tổng thống Mỹ B. Clinton thường xuyên mỉm cười. Thủ tướng Ý Giuliano Amato rất tự nhiên. Thủ tướng Canada Jean Chrétien tỏ ra kín đáo hơn. Riêng Poutine và kể cả các cộng sự đều nghiêm nghị. Tuy mỗi người một vẻ

nhưng nguyên thủ quốc gia nào cũng muốn khai thác tính chất truyền thông đại chúng của hội nghị. Giữa hai lần họp, Chirac bá vai người này, nói đùa với người kia. Mori trồng cây lưu niệm. Poutine đến thăm một trung tâm thể thao ở trên đảo và dợt lại vài chiêu song đấu nhu đạo. Ai cũng quan sát lẫn nhau, chính vì vậy việc chọn lựa cố vấn riêng là điều rất quan trọng, ảnh hưởng đến khả năng thành công của từng nước trong hội nghị. Cố vấn riêng sẽ giữ nhiệm vụ soạn thảo sơ bộ nội dung đàm phán và bản tuyên bố cuối cùng. Cố vấn riêng sẽ đeo phù hiệu bằng bạc trong khi các nguyên thủ quốc gia đeo phù hiệu bằng vàng và san hô. Sau đây là chân dung của 5 cố vấn riêng tiêu biểu:

Nhật: Cố vấn riêng của Mori là Thứ trưởng Ngoại giao Yoshiji Nogami, chuyên gia đàm phán các vấn đề thương mại quốc tế. Từ tháng 8-1999, Nogami đã được chính phủ Nhật giao nhiệm vụ chuẩn bị hội nghị thượng đỉnh Okinawa. Ông sẽ chủ trì các cuộc họp với đặc phái viên của nguyên thủ quốc gia các nước G8. Các nước châu Âu tỏ ra ưa thích Nogami vì ông không qua lò đào tạo ở Mỹ giống như một số vị tiền nhiệm. Nogami, 58 tuổi, kết hôn với một phụ nữ Anh, từng là đại sứ Nhật trong Tổ chức Hợp tác và phát triển kinh tế (OECD) tại Paris, rất thích tranh

Võ sĩ đai đen nhu đạo - Tổng thống Nga Poutine (người ở trên) dợt võ

luận công khai nên rất được lòng giới giáo sư đại học.

Pháp: Jean - Marc Rochereau de la Sablière, 54 tuổi, giữ chức cố vấn riêng của Chirac từ tháng 2-2000, từng làm công tác ngoại giao ở Ai Cập, Bộ Ngoại giao Pháp, Liên hiệp quốc. Để chuẩn bị cho hội nghị thượng đỉnh Okinawa, ông đã tiếp xúc với các cố vấn riêng khác tổng cộng 6 lần. Giúp việc cho ông là hai phụ tá cố vấn chuyên về tài chính và đối ngoại.

Anh: Theo chức vụ chính thức, Jeremy Heywood mới 38 tuổi đã giữ chức trợ lý riêng chính của Tony Blair (chức vụ tương đương với phó văn phòng thủ tướng) và là một trong 5 nhân vật làm việc trực tiếp với Blair. Heywood chú trọng công tác đối nội hơn đối ngoại. Trước khi trở thành cố vấn riêng cho Blair, ông từng làm việc ở Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF) và chánh văn phòng Bộ Tài chính Anh.

Đức: Trước khi tách va ly lên đường đến Okinawa, công việc quan trọng nhất đối với Klaus Gretschnann, 51 tuổi, là tham khảo tình hình thời tiết ở Nhật. Gretschnann từng làm việc qua nhiều trường đại học ở Cologne (Đức), Maastrich (Hà Lan), Aix-la-Chapelle (Pháp), Florence (Ý), Washington (Mỹ). Từ tháng 11-1998, ông trở thành cố vấn kinh tế - tài chính cho Schroder.

Mỹ: Đối với Jim Steinberg, hội nghị thượng đỉnh Okinawa sẽ là hội nghị thượng đỉnh các nước G8 cuối cùng của ông trong vai trò cố vấn riêng cho Clinton. Ít ai nghe đến tên Steinberg nhưng thật ra ông là một trong vài nhân vật then chốt trong hậu trường Nhà Trắng. Steinberg chính là bộ não phía sau mọi quyết định ngoại giao của tổng thống mặc dù trên danh nghĩa chính thức, ông chỉ đảm nhận chức vụ phó giám đốc Hội đồng An ninh quốc gia. (Theo Libération, Paris Match, 7.2000)

bác sĩ pháp y ký tên vào biên bản. Quả thật 6 tháng trước, người vợ của nạn nhân mắc bệnh Alzheimer (lú lẫn) đã qua đời và nạn nhân 82 tuổi vẫn thường nói sẽ tự sát có can đảm. Cách thức khám nghiệm tử thi của hai bác sĩ pháp y thuộc đội cơ động của Viện Pháp y ở thành phố Lille (Pháp) đã quá đủ để tìm ra nguyên nhân tử vong mà không cần phải giải phẫu tử thi.

Bác sĩ của Viện Pháp y sẽ bắt tay vào việc theo yêu cầu của cảnh sát hoặc tòa án. Họ khám nghiệm tử thi ngay tại hiện trường trong trường hợp nạn nhân chết tự nhiên hoặc chết thảm mà nguyên nhân chưa được xác định hoặc nếu bác sĩ của nạn nhân gây trở ngại cho thủ tục giải phẫu tử thi. Cái chết dễ bị nghi vấn nhất là trường hợp nạn nhân còn trẻ tuổi, dù nạn nhân có nghiện thuốc lá hoặc nghiện rượu. Khi khám nghiệm tử thi tại hiện trường, bác sĩ pháp y đi đến kết luận tử vong dựa trên một số nguyên tắc cơ bản như nhiệt độ giảm trung bình 1°C sau mỗi giờ, các vết màu xanh nơi lồng ngực sẽ lộ rõ kể từ giờ thứ 36 sau khi tử vong, tứ chi bắt đầu cứng từ 8 giờ sau khi tử vong... Nếu có nghi ngờ, bác sĩ pháp y có thể đoán giờ chết của nạn nhân bằng cách xem xét

Đầu của nạn nhân Piquet và hung thủ Hubert

potassium trong chất dịch trong đôi mắt. Khám nghiệm tử thi tại hiện trường còn giúp bác sĩ pháp y quan sát tận mắt tư thế tử vong, xem xét những lỗ thủng trên quần áo, xác định tư thế lúc nạn nhân bị tác động đến độ tử vong, tìm được dụng cụ gây ra cái chết phù hợp với vết thương, tìm thấy thuốc men trong giỏ rác hoặc dấu vết nôn mửa trong bồn tắm. Trong trường hợp những ca tử vong có liên quan đến nhân tố bên ngoài như tai nạn giao thông, tai nạn lao động, tai nạn máy bay, hỏa hoạn, ngộ độc hoặc tự sát trong bệnh viện, bác sĩ pháp y phải giải phẫu tử thi để đề phòng sau này gia đình nạn nhân kiện cáo hoặc lưu giữ bằng chứng cung cấp cho hãng bảo hiểm. Một công ty khai thác mỏ ở tỉnh Nord đã không trả trợ cấp cho người vợ của một công nhân bởi vì bệnh viện ghi vào giấy chứng tử rằng công nhân này tử vong do nhồi máu cơ tim.

Đến khi khai quật tử thi và giải phẫu, Viện Pháp y Lille lại có kết luận khác hẳn: nạn nhân tử vong vì mắc bệnh phổi nhiễm bụi silice.

Mỗi năm, Viện Pháp y Lille khám nghiệm tử thi hơn 1.000 ca nhưng chỉ giải phẫu tử thi 170 ca. Trên toàn nước Pháp có khoảng 8.000 ca giải phẫu tử thi mỗi năm. Trong số hàng ngàn bác sĩ có tên trong danh sách của tòa án, chỉ có khoảng 100 người thường xuyên giải phẫu tử thi vì việc điều động ai còn tùy thuộc vào ý muốn quan tòa. Ở vùng nông thôn xa xôi, nhiều bác sĩ pháp y địa phương chỉ làm vài ba vụ giải phẫu tử thi mỗi năm. Chính vì vậy đã xảy ra nhiều trường hợp cơ quan chức năng không thể phá án hình sự được. Thí dụ tiêu biểu như trường hợp bé Gregory bị sát hại năm 1984. Đây là vụ án gây xôn xao dư luận toàn

nước Pháp trong một thời gian dài. Cho đến nay không thể biết nạn nhân chết chìm trong bồn tắm hay ngoài sông Vologne vì bác sĩ pháp y không xét nghiệm nước trong dạ dày nạn nhân để tìm vi tảo thường sống trong nước sông (giữa tháng 6-2000, tòa án đã phán quyết mở lại hồ sơ vụ án này sau khi vụ án đã được khép lại hồi năm 1993 bằng cách tiến hành xét nghiệm tìm ADN ở con tem trên lá thư hăm dọa gửi cho gia đình sáu tháng trước khi bé Gregory bị giết). Giải phẫu pháp y kỹ càng cũng là cơ hội minh oan cho người bị oan ức. Ngày 8-4-2000, người ta phát hiện xác chết của bé gái Océane 2 tuổi ngoài sông gần chỗ cắm trại của gia đình bé. Một người vô tội sống gần đây bị bắt giam vì bị tình nghi hăm hiếp nạn nhân. Sau đó, biên bản giải phẫu pháp y đã kết luận bé Océane gặp tai nạn và tử vong do bị ngạt nước.

Bảo tàng những di vật kỳ lạ

Viện Pháp y Lille là một tòa nhà lớn được xây dựng từ năm 1933. Trong viện có một bảo tàng nhỏ không dành cho công chúng, bảo quản nhiều vật chứng kỳ lạ như hai em bé sinh đôi dính nhau đã được giải phẫu, một quả trứng gà còn nguyên vẹn được tìm thấy trong trực tràng nạn nhân, những hình xăm trên lớp da vằn vện như giấy da, dụng cụ của bà mẹ nạo thai... Đặc biệt nhất là hai thủ cấp bảo quản trong

Thân trên của người phụ nữ có râu như nam giới

bình chứa formol từ 62 năm nay. Thủ cấp người đàn ông mang số hiệu 6025 có tóc dài, râu trắng còn thủ cấp người phụ nữ mang số hiệu 6024 không có tóc, mũi vẹo, mắt, trán và sọ bị đâm thủng và cắt nát. Ngày 1-3-1937, gã bác sĩ nha khoa Fernand Hubert 44 tuổi cầm theo một cái búa, một cái khoan và một cái chày bằng chì đột nhập vào nhà bà góa Marie - Toulouse Piquet, phá tủ sắt lấy tiền bạc và vật dụng quý rồi sát hại luôn nạn nhân. Khi giải phẫu tử thi, bác sĩ pháp y đếm được tổng cộng 77 vết thương do búa và mũi khoan gây nên. Cảnh sát khám xét nhà của Hubert, tìm thấy dấu máu trên tay áo và vật dụng bị đánh cắp. Kết quả xem xét mũi khoan tịch thu tại nhà Hubert cho thấy mũi khoan có mặt cắt phù hợp với dấu vết thương bị chấn thương trên sọ nạn nhân và mũi khoan đã được dùng để khoan tủ sắt trong nhà nạn nhân. Tên Hubert nhìn nhận có giết người bằng chày nhưng không dùng đến khoan. Hắn đã bị xử chém đầu giữa quảng trường ở Lille ngày 28-4-1938. Đây cũng là vụ xử tử công khai cuối cùng tại thành phố này. Do vợ của hắn không thêm nhận xác chồng nên tòa án giao xác cho Viện Pháp y bảo quản phục vụ nghiên cứu khoa học. Gia đình nạn nhân cũng không đến nhận xác nên mới có cảnh đầu nạn nhân và hung thủ ở bên nhau như thế. Hiện nay ở Pháp, không riêng gì Viện Pháp y Lille, một số bảo tàng khác cũng bảo quản cơ thể của những tên tội

phạm lừng danh, những nhân vật nổi tiếng hoặc những người có lịch sử bản thân khác thường như đầu tên cướp Jules Bonnot, nửa cái đầu của nhân vật vô chính phủ François Koenigstein, nửa thân trên của một người phụ nữ có râu... Đầu của nữ điệp viên huyền thoại Mata-Hari (bị xử tử ngày 15-10-1917 về tội làm gián điệp cho kẻ thù) cũng được bảo quản nhưng sau đó không rõ vì lý do gì đã biến mất. Những chiếc đầu này đã một thời giúp ích cho y học vào thế kỷ 19 và đầu thế kỷ 20, vào lúc các bác sĩ pháp y nghiên cứu căn cứ theo khoa tương sọ của Franz Gall và lý thuyết về định vị não của Paul Broca. Một số nhà nghiên cứu thời ấy tìm cách sưu tập thủ cấp bọn tội phạm với hy vọng sẽ tìm thấy khối u tội ác trong não.

(Còn tiếp)

Kỳ II: MỘT CHUYÊN GIA PHÁP Y HÀNG ĐẦU Ở PHÁP

BẠN CÓ BIẾT?

- ♦ Theo báo cáo năm 1999 của Chương trình phát triển Liên hiệp quốc, người Mỹ đứng đầu thế giới về lượng rác thải: gần 726kg/năm/người, tức 1,97kg/ngày/người. Tiếp đó là Úc: 1,89kg; Canada: 1,73kg; New Zealand: 1,64kg; Pháp và Na Uy: 1,61kg.
- ♦ 5 quốc gia đứng đầu thế giới về tỉ lệ giấy vụn được tái sinh: New Zealand - 77%; Đức: 67%; Áo: 65%; Thụy Sĩ: 61%; Phần Lan: 57%.

Q.V (Theo Times, International Herald Tribune, Nature)

Những bí mật

TRONG CUỘC CHẠY ĐUA CHINH PHỤC VŨ TRỤ

MINH CHIẾM

Kỳ 3: CHUYỆN CHƯA ĐƯỢC TIẾT LỘ VỀ CÁC NHÀ DÙ HÀNH

Cách cư xử kỳ lạ

Sau khi trở thành những người đầu tiên đặt chân lên Mặt trăng vào năm 1969, trong chuyến thám hiểm của tàu vũ trụ Apollo-11, hai NDH Neil Armstrong và Edwin Aldrin chẳng có dịp nào quay lại không gian. Vào thời điểm lịch sử của chương trình Apollo, người ta cứ nghĩ rằng hai nhân vật trên sẽ có một mối quan hệ gắn bó lâu dài vì đã từng chia sẻ với nhau những cảm xúc thật đặc biệt (trên không gian) mà những đồng nghiệp của họ ở mặt đất không thể có được.

Trong chương trình thám hiểm vũ trụ, tính đến nay, đã có 370 nhà du hành (NDH) bay vào không gian và 12 người trong số họ có được niềm phúc đặt bước chân lên bề mặt chi Hằng. Tuy nhiên, cuộc đời, số phận của họ ra sao trong những ngày tháng sau các chuyến bay nhọc nhằn và vinh quang đó thì ít ai được biết đến. Mới đây, người ta mới có dịp nhìn lại cuộc sống của những con người đặc biệt này và cảm thấy hụt hẫng vì những chi tiết ít ai ngờ tới...

Nhưng sự thật không phải như thế. Sau chuyến bay, hai người chẳng bao giờ có ý định tìm đến nhau. Một điều ít ai biết là đã có những bất đồng diễn ra trong lúc thực hiện chuyến bay Apollo-11. Theo sắp xếp ban đầu, Aldrin sẽ đặt bước chân đầu tiên lên Mặt trăng, nhưng sau đó, các giới chức có trách nhiệm trong chính quyền Mỹ cho rằng người tạo ra dấu ấn lịch sử ấy phải thuộc thành phần dân sự. Armstrong là một kỹ sư ngành hàng không, còn Aldrin là một đại tá không quân, vì thế, cuối cùng

chính Armstrong được chỉ định bước xuống Mặt trăng đầu tiên. Quyết định này không được sự đồng tình của Aldrin, còn Armstrong thì luôn giữ một thái độ dè dặt, kín đáo, không thích xuất hiện trước công chúng. Trong những năm tháng sau chuyến bay, ông rất ít khi trả lời phỏng vấn và chẳng bao giờ ký tên tặng người mến mộ. Trong một buổi dạ hội, một khách mời cứ nằn nì Armstrong kể cho nghe về chuyến bay và ông đã lớn tiếng: "Nếu có ai còn nói với tôi về chuyện Mặt trăng, tôi sẽ đâm vào mặt hắn ta".

Đa số những NDH thuộc chương trình Apollo đã thôi việc một thời gian không lâu sau chuyến bay để tham gia vào những công việc mà sự tâm thuong đủ làm ngạc nhiên nhiều người như đại lý thương mại hay nhà tư vấn cho một hiệp hội hàng không - không gian khiêm tốn nào đó. Người ta kể lại nhiều mẩu chuyện về cách cư xử kỳ lạ của không ít người trong số họ. Chẳng hạn như NDH James Irvin (Apollo-15) - từng cầm đầu toán nhà thám hiểm đi tìm di tích chiếc tàu của Nôe trên núi Ararat (Thổ Nhĩ Kỳ) - đã thành lập một

Ngày 24-7-1969, Tổng thống Mỹ R. Richard Nixon (bên phải) đến thăm các nhà du hành Apollo-11 đang ở trong thời gian bị cách ly sau khi trở về Trái đất

giáo phái, hoặc NDH John Mitchell (Apollo-14) xây dựng một viện nghiên cứu về tâm linh. Nhưng trường hợp đáng ngạc nhiên nhất có lẽ là của Edwin Aldrin. Trong số 12 người đã đặt chân lên Mặt trăng, ông bị tác động về mặt tâm lý nhiều nhất. Sau khi rời Cơ quan Quản trị hàng không và không gian Mỹ (NASA), ông được đề cử làm chỉ huy trưởng căn cứ không quân Edwards ở California nhưng đã từ chức không lâu sau đó và rơi vào trạng thái trầm cảm cùng thói nghiện rượu. Trong đời sống gia đình, Aldrin đã ly dị để tái hôn với...

E. Aldrin (ảnh trên) và N. Armstrong, những người đầu tiên đặt chân lên Mặt trăng

người vợ cũ! Ông là nạn nhân của hiện tượng mà người ta gọi là "nỗi sâu muộn của sự thực hiện hoàn tất". Ở tuổi 40, ông đã thực hiện một giấc mơ phi thường và hiểu rằng từ đó không thể nào sống hơn thế được nữa. Armstrong thì vững vàng hơn về mặt tâm lý, nhưng trở nên ít nói và không giao du với ai hết. Ngày nay, Aldrin tỏ ra khá hơn trước. Ông dành phần lớn thời giờ tổ chức các hội nghị để cổ xúy cho chương trình du lịch không gian.

Tình trạng của các NDH Liên Xô (trước đây) và Nga (bây giờ) có những điểm khác với NDH Mỹ. Có người phải trải qua những tình huống oái oăm khi thể chế chính

trị trên đất nước họ bắt đầu thay đổi. NDH Serguei Krikalev có thể tự hào là người thứ 67 và là NDH cuối cùng của Liên Xô. Tháng 5-1991, ông tham gia một chuyến bay kéo dài 10 tháng; trong thời gian đó, tình hình trên đất nước ông đã thay đổi. Nửa đêm 31-12-1991, lá cờ đỏ bay phấp phới trên nóc điện Kremlin được thay thế bằng lá cờ trắng - xanh của Liên bang Nga và thành phố quê hương của Krikalev đổi tên, từ Leningrad trở về tên cũ Saint-Pétersbourg. Ba tháng sau, ông và một NDH đồng hành trở về Trái đất với một giấy thông hành không còn giá trị và một bộ đồ bay vẫn còn in đậm huy hiệu búa liềm!

Những mối nguy hiểm đến từ không gian

Sống trong không gian là sống trong một trạng thái thật đặc biệt và những ngày đầu tiên của một chuyến bay không dễ chịu một chút nào. Khi nhắm mắt lại, NDH có cảm giác là mình đang ngã ngựa, máu dồn từ trên xuống khiến anh

ta tưởng như mình sổ mũi nặng, do gương mặt phị ra và xoang mũi bị tắc nghẽn. Trong tình trạng không trọng lực, tất cả đều bị đảo lộn. Phân nửa số NDH bị chứng “say không gian” trong 48 giờ đầu, 10% bị nôn mửa. Tuy nhiên, quan trọng nhất là hiện tượng mất canxi trong xương và để bù đắp khoản thiếu này, các NDH phải bổ sung các muối khoáng. Những yếu tố trên đã làm cho cuộc sống của họ thay đổi rất nhiều, nhất là những người đi trên tàu con thoi và ở trong các trạm quỹ đạo. Ngày nay, thức ăn cho họ đã được cải thiện rõ rệt. Họ không còn phải nuốt những quả bỏ trong những ống giống như ống kem đánh răng, mà được cung cấp hẳn những món ăn đa dạng chỉ cần hâm trên lò là ăn được. Trong những chuyến bay kéo dài không đến một tháng, họ không bao giờ sử dụng một món ăn đến hai lần. Dù đã qua sàng lọc thật chặt chẽ, các NDH vẫn bị stress (căng thẳng thần kinh). Người lâm vào trạng thái này ở mức độ nặng nhất là NDH Nga Vassili Tsibliev, đã trở về Trái đất sau một trong những sứ mạng khó khăn nhất trên trạm Mir. Ông đã phải đương đầu với một vụ cháy trên trạm, rồi tình trạng giảm áp liên tục xảy ra sau khi có sự va chạm giữa trạm với một tàu tiếp tế.

Trong những chuyến công tác ở lâu trên không gian, hầu như tất cả các NDH đều dễ cáu kỉnh và bồn chồn lo lắng. Đôi lúc họ có cảm giác

như là Trái đất đang quên lãng hay bỏ rơi họ. Để chống lại nỗi buồn chán, một số người tự tạo cho mình một góc màu xanh để nhắc nhớ đến Trái đất bằng cách trồng rau trong những lọ thủy tinh nhét đầy bông ẩm. Ở trạm nghiên cứu khoa học Skylab của Mỹ, vào mùa đông 1973-1974, các NDH Gerald Carr, Ralph Gibson và Edward Pogue đã định công đòi được hưởng một ngày nghỉ ngơi mỗi tuần và vài giờ tự do trong những ngày còn lại. Đó có lẽ là cuộc “nổi loạn” đầu tiên trên không gian. Những cuộc xét nghiệm tâm lý cho thấy trong những chuyến bay kéo dài nhiều tháng liền, mối quan hệ giữa các NDH với nhau cũng có nhiều vấn đề. Nhưng dù gì, ít ra họ cũng có một điểm chung, đó là cùng công nhận vẻ đẹp của hành tinh Trái đất. Patrick Baudry, NDH Pháp đã phát biểu: “Khi bạn ở trên cao và nhìn ngắm Trái đất, bạn sẽ thấy hành tinh của chúng ta tươi đẹp và mỏng manh như thế nào và chúng ta nhỏ bé biết bao nhiêu”.

Còn NDH Mỹ James Lovell, trong chuyến bay Apollo-8, thì đề cập đến một “ốc đảo lạc loài trong sa mạc đen thẫm của không gian”. Riêng các NDH của chuyến bay Apollo-13 thì tưởng rằng họ đã không còn dịp nhìn lại Trái đất xinh đẹp, vào tháng 4-1970, sau khi một bình chứa trong con tàu không gian của họ phát nổ.

Ngược lại, Mặt trăng đối với các NDH lại đáng thất vọng hơn. Những người đầu tiên bay bên trên

TƯ LIỆU VỀ CÁC NHÀ DU HÀNH ĐÃ ĐẶT CHÂN LÊN MẶT TRĂNG (MT)

STT	Tên chuyến bay	Tên các nhà du hành đã đặt chân lên MT	Ngày tháng đáp xuống MT	Thời gian lưu lại trên MT	Thời gian đi bộ trên MT
1	Apollo-11	Neil Armstrong và Edwin Aldrin	20-7-1969	21h36'	2h40' và 2h15'
2	Apollo-12	Charles Conrad và Alan Bean	19-11-1969	31h31'	7h45'
3	Apollo-14	Alan Shepard và Edgard Dean Mitchell	5-2-1971	33h30'	9h17'
4	Apollo-15	David Scott và James Irwin	30-7-1971	66h54'	18h35'
5	Apollo-16	John W. Young và Charles Duke	20-4-1972	71h14'	20h35'
6	Apollo-17	Eugen Cernan và Harrison Schmitt	11-12-1972	74h59'	22h04'

Ghi chú: Mỗi chuyến bay có 3 nhà du hành, hai nhà du hành đáp xuống bề mặt Mặt trăng, người thứ ba ở lại trên quỹ đạo Mặt trăng.

vệ tinh này của Trái đất - chuyến bay Apollo-8, vào đêm Noel 1968 - mô tả nó là bẩn thỉu, xám xịt và buồn tẻ. Lúc ban đầu, vào những năm 1960, đi vào không gian là một kinh nghiệm kỳ thú mà không phải ai cũng có được. Để được bay vài vòng quanh Trái đất, nhiều người đã hy sinh tất cả và chịu đựng mọi thứ. Họ ra đi và trở về với một tâm trạng hào hứng, sáng khoái, gương mặt rạng rỡ vì hạnh phúc. Nhưng bốn thập niên sau ngày Iouri Gagarine mở đường vào không gian, các NDH không còn là những nhà thám hiểm nữa. Họ trở thành những chuyên gia bậc cao. Ngày nay, họ được đưa vào không gian để hoàn tất một chương trình nghiên cứu đã được thiết lập một cách tỉ mỉ nhằm mang lại lợi ích

tối đa từ những chuyến bay đầy tốn kém.

Thời kỳ của những nhà tiên phong đã cáo chung. Các nhà phi hành - thám hiểm đã nhường chỗ cho các nhà phi hành - nghiên cứu. Những ai làm việc trên trạm không gian sẽ được giao cho một công tác nhất định. Khi nói đến những chuyến bay không gian có người điều khiển, người ta thường đặt ra vấn đề lợi ích của sự hiện diện của con người trong không gian. Tất cả đang hướng về Trạm không gian quốc tế, đối với người này là một công cụ khoa học vĩ đại, còn đối với người khác là một sự phung phí tiền bạc khổng lồ. Dù gì thì có một điều chắc chắn là trong tương lai, các NDH vẫn phải bay lên đó xem sao.

(Còn tiếp)

(Theo Historia, 5.2000)

Lãng mạn cùng "SÔNG NGÂN ÊM DÈM"

ĐINH THU HIỀN

Dó là một tập hợp các sáng tác vừa quen, vừa mới của Trần Minh Phi. Công chúng trẻ đã có dịp thưởng thức *Gửi đôi mắt nai* gắn liền với giọng ca Lam Trường hay *Hôn môi xa* được giới trẻ cuồng nhiệt đón nhận theo từng bước nhảy của ca sĩ Đan Trường. Tuy nhiên ở album này, *Hôn môi xa* lại được tin cậy gửi gắm vào các cô bé nhí nhảnh, dễ thương của nhóm Mắt ngọc. Những người đẹp trong nhóm tứ ca Ngẫu nhiên (Trương Ngọc Ánh, Trịnh Kim Chi, Chung Vũ Thanh Uyên, Minh Anh) có vẻ rất chuộng nhạc Trần Minh Phi. Họ đã đặt anh viết ca khúc riêng cho nhóm. Theo Trần Minh Phi, cô người mẫu Chung Vũ Thanh Uyên hát "khả dĩ" hơn cả và anh đã để cô solo riêng một bài - ca khúc được đặt tên cho cả album: *Sông Ngân êm đêm*. Phương Thanh - cô ca sĩ Thanh Hóa vào TP. Hồ Chí Minh lập nghiệp với giọng ca khàn ấn tượng đã thể hiện một ca khúc sôi động mà Trần Minh Phi viết riêng cho cô: *Sài Gòn tôi với tôi*.

Trần Minh Phi quê tại Huế nhưng giọng rất Sài Gòn. Anh để tóc dài như con gái và ăn mặc thật lãng tử. Sinh năm 1963, tự học nhạc năm 20 tuổi, Trần Minh Phi trình làng ca khúc đầu tiên khi đã bước vào tuổi 25. Có thể nói, con đường sáng tác của anh hơi muộn so với các nhạc sĩ trẻ khác. Ca khúc đầu tiên *Góc phố dịu dàng* được trình bày bởi 2 cô ca sĩ song sinh Bảo Châu - Bảo Ngọc (hiện đã sinh sống

Sáng tác nhạc, viết báo, biên tập nhạc cho một số hãng sản xuất, Trần Minh Phi khá đa năng trên nhiều lĩnh vực. Anh cũng chính là tác giả của loạt bài "Bộ sưu tập giọng hát hay" đăng trên TGM 351-358. Mới đây, anh đã cho ra mắt công chúng album đầu tiên của mình với tựa thật lãng mạn: Sông Ngân êm đêm.

Nhạc sĩ Trần Minh Phi đang trò chuyện với phóng viên TGT

Bìa của đĩa CD *Sông Ngân êm đêm*

ở nước ngoài) rồi đến giọng ca Lê Tuấn nhưng chưa gây được sự chú ý của khán giả. Phải đến năm 1997, khi tam ca Áo Trắng hát trong album *Xa rồi tuổi thơ* của riêng nhóm, *Góc phố dịu dàng* mới được biết đến. Cũng chính từ ca khúc này, tên tuổi của Trần Minh Phi dần dần trở thành quen thuộc với giới trẻ yêu nhạc.

Với các ca khúc như *Gửi đôi mắt nai*, *Hôn môi xa*, Trần Minh Phi đã khai thác triệt để các tiết tấu trẻ, hiện đại và sôi nổi. Tuy nhiên, về sau này anh lại hơi thiên về các tiết tấu chậm theo dạng jazz blue như ca khúc *Ngày xa* hay dạng rock blue như *Sài Gòn tôi với tôi*. Ca khúc của Trần Minh Phi không nghiêng về kỹ thuật luyến láy, không phải là những biến tấu để ca sĩ khoe giọng. Đơn giản, ca khúc của anh dễ hát, dễ nhớ. Chính vì thế, nhạc Trần Minh Phi không hề kén ca sĩ và được phổ biến rộng trong công chúng trẻ.

Là người theo dõi rất sát đời sống âm nhạc, Trần Minh Phi cho rằng người sáng tác đang bị sức ép từ thị trường âm nhạc. Có những tác phẩm tâm đắc, được đầu tư kỹ càng lại bị các hãng sản xuất không sử dụng vì cho rằng không hợp thị hiếu khán giả trẻ. Ngay cả số tiền người nhạc sĩ nhận được cũng quá "hèo" so với cát sê ca sĩ. Đơn cử như album *Sông Ngân êm đêm* được VAFACO trả theo đúng giá thị trường: 500.000đ/bài. Trong khi đó, cát sê của hai ca sĩ Lam Trường và Phương Thanh là 3 triệu đồng/bài. Trần Minh Phi cho rằng đây là sự chênh lệch quá lớn. Người nhạc sĩ sáng tác những ca khúc có khi rong rã nhiều năm trời (ca khúc *Hè muộn* trong album của Trần Minh Phi được viết trong 8 năm), còn ca sĩ thể hiện trong phòng thu có khi chỉ 2 giờ đồng hồ. Tuy nhiên, đây là tình hình chung của thị trường ca nhạc nên người nhạc sĩ đành phải chấp nhận.

Sắp tới Trần Minh Phi sẽ làm chung một CD với nhạc sĩ Quốc Vượng (tác giả của bài hát *Cha yêu*) và trong tháng 8 này, anh cũng phát hành album chung với 2 người bạn thân - nhạc sĩ Lê Quốc Thắng và Trần Thanh Sơn. Hy vọng những sáng tác mới của anh sẽ được đông đảo giới trẻ đón nhận. ■

♦ **CHÍNH PHỦ BẮT ĐẦU TRIỂN KHAI CÔNG TÁC GIÚP DÂN ĐỐI PHÓ VỚI LŨ LỤT**, bao gồm: chỉ đạo sản xuất 2,3 triệu viên thuốc sát trùng cloramine; cấp mỗi tỉnh 100.000 viên thuốc sát trùng, chuẩn bị phân phối 800 cơ sở thuốc, 14.500 túi thuốc gia đình, hơn 5.000 áo phao cứu sinh, 25 cơ sở thuốc khám chữa bệnh miễn phí, hỗ trợ kinh phí mua xuống cho các tỉnh và vùng trọng điểm lũ lụt.

♦ **BỘ TÀI CHÍNH VỪA RA THÔNG TƯ GIẢM TỐI ĐA 80% THUẾ NÔNG NGHIỆP** trong 1 năm đối với vùng lũ. Số diện cứu đói sẽ được miễn thuế, việc xét miễn giảm thuế dựa trên đối tượng và mức độ thiệt hại cụ thể nhưng không vượt quá số thuế ghi trên sổ bộ thuế của năm xét miễn giảm.

♦ **CÔNG TY PHÁT TRIỂN PHẦN MỀM VASC** chính thức khai trương từ ngày 1-8-2000 tại Hà Nội. Là đơn vị thành viên của Tổng công ty Bưu chính viễn thông Việt Nam, VASC tổ chức nghiên cứu, sản xuất, kinh doanh, xuất khẩu, nhập khẩu các sản phẩm phần mềm tin học; nghiên cứu, thử nghiệm, khai thác các dịch vụ mới trên mạng theo nhu cầu, xu hướng phát triển của công nghệ thông tin hiện đại, kinh doanh các dịch vụ trên mạng viễn thông tin học, tư vấn, lắp đặt, bảo trì mạng tin học chuyên dụng...

♦ **MỖI NGÀY TRÊN CẢ NƯỚC CÓ KHOẢNG 49.000 TẤN CHẤT THẢI RẮN ĐƯỢC THẢI RA MÔI TRƯỜNG** từ 62 khu công nghiệp, 3 khu chế xuất và 1 khu công nghệ cao, trên 600.000 đơn vị hoạt động công nghiệp và rất nhiều cơ sở kinh tế tư nhân. Hầu hết các đơn vị chưa có thiết bị xử lý nước thải hoặc chỉ xử lý sơ sài và đều cho dẫn thẳng ra sông ngòi, mặt hồ.

♦ **NẾU MỖI GIA ĐÌNH CHỈ THẢI VÀO MÔI TRƯỜNG 1 TÚI NYLON/NGÀY** thì

con số trên cả nước sẽ là 17 triệu túi/ngày (tức hơn 6 tỉ túi/năm). Thời gian phân hủy túi nylon trong đất nhanh nhất cũng mất 20 năm, có loại đến 5.000 năm. Túi nylon thải ra môi trường gây cản trở thực vật sinh trưởng, dẫn đến xói mòn mặt đất, gây ngập lụt; tắc cống; súc vật ăn phải có thể chết. Nếu đem đốt, khí thải có thể gây nhiều bệnh nguy hiểm; chưa kể một số loại dùng gói đựng thực phẩm gây độc hại trực tiếp.

♦ **GẦN 1 NĂM NAY, 50.000M³ NƯỚC SINH HOẠT ĐÃ BỊ MỐC TRỘM ĐỂ TƯỚI RAU** mà thủ phạm là Xí nghiệp Rau quả sạch và thực nghiệm phân bón Từ Liêm (Hà Nội). Việc làm tai hại này đã đẩy 2.000 hộ dân ở 2 quận Cầu Giấy, Đống Đa vào cảnh thiếu nước và làm Nhà nước thất thu hàng trăm triệu đồng.

♦ **KHOẢNG 1.000 NGƯỜI KHÔNG CÓ VIỆC LÀM** sau khi tổ máy số 1 Nhà máy thủy điện Yaly hoàn thành mặc dù lãnh đạo nhà máy đã tìm cách tạo việc cho công nhân như tham gia các công trình làm quốc lộ 1A, đường Hồ Chí Minh, Thủy điện Ry Ninh 2, Thủy điện Cản Đơn, trồng rừng ở Tây Nguyên. Số dôi dư chủ yếu là lao động phổ thông. Con số này sẽ tăng gấp đôi vào cuối năm nay.

♦ **DAKLAK MỖI NĂM MẤT 20.000HA RỪNG**, 10 năm qua mất hơn 225.900ha. 1,24 triệu ha rừng toàn tỉnh theo kiểm kê năm 1991 nay chỉ còn độ 1 triệu ha. Lực lượng bảo vệ rừng chỉ có cả thảy 340 người, trong khi nạn phá rừng diễn ra rất phức tạp, lâm tặc ngang nhiên chống phá, đánh, chém lực lượng kiểm lâm bảo vệ rừng.

♦ **MỎ ĐÁ XAPHIA TRƯỜNG XUÂN (ĐAKNÔNG, DAKLAK)** đang trở thành "miền đất dữ" với đủ loại tội phạm. Gần 100 băng nhóm từ nhiều nơi đổ về trong

đó có nhiều tù trốn trại, tội phạm giết người, cướp của đang có lệnh truy nã. Tệ nạn ma túy, mại dâm diễn ra hàng ngày. Hơn 1.000 người làm thuê do bị lừa và trẻ em cơ nhỡ đang sống trong cảnh khốn cùng và không có cơ may thoát khỏi khu rừng sâu đầy hiểm họa này.

♦ **TRUNG QUỐC ĐANG DẪN ĐẦU CHÂU Á VỀ THĂM HIỂM VŨ TRỤ.** Việc phóng thành công tàu vũ trụ Thần Châu không người lái vào tháng 11-1999 đã trở thành niềm tự hào của người dân nước này. Mục tiêu chính của Trung Quốc trong chương trình thám hiểm vũ trụ hiện nay là đưa tàu vũ trụ có người lái lên vũ trụ. Các nhà du hành đang được huấn luyện ráo riết để có thể đảm đương công việc trong những chuyến bay có người, dự trù thực hiện trong vòng hai năm nữa.

♦ **MỘT SỢI DÂY CÁP DÀI NHẤT THẾ GIỚI** đã được Hãng Frina Telecom lắp đặt dưới đại dương. Với chiều dài 40.000km sợi quang học, phương tiện hiện đại này nối liền châu Âu, châu Phi, châu Á và Úc, có thể thu hút hàng trăm ngàn cuộc liên lạc cùng một lúc. Cần nhắc lại là tuổi thọ của một vệ tinh viễn thông chỉ vào khoảng 10 năm, trong khi của sợi cáp quang trên là 25 năm. Trung tâm quốc gia nghiên cứu về viễn thông - Pháp (Cnet) vừa thí nghiệm thành công một loại cáp quang có thể chuyển cùng lúc 16 triệu cuộc liên lạc trên khắp thế giới.

♦ **SỐ VỤ HẢI TẶC TRÊN THẾ GIỚI 6 THÁNG ĐẦU NĂM 2000 LÀ 160 VỤ TĂNG KHOẢNG 40%** so với cùng kỳ năm 1999, nhiều nhất là trên các vùng biển Indonesia và Bangladesh. Đó là lời báo động của Cơ quan Hàng hải quốc tế (IMB). Điểm đáng chú ý là bọn cướp biển thường tấn công vào các tàu lớn chở hàng và tàu chở dầu thả neo tại bến cảng, chỉ có 20% vụ cướp xảy ra ngoài khơi.

♦ **ĐƯỢC PHÉP XIN LY HÔN NẾU CÓ CHỒNG (HAY VỢ) HÚT THUỐC LÁ,**

đó là quy định vừa được các vị chức sắc Hồi giáo ở Ai Cập đặt ra. Quy định này dù áp dụng cho cả hai phái - nam và nữ - nhưng các ông chồng sẽ là những người phản ứng mạnh mẽ hơn. Hiện có khoảng 50% dân số Ai Cập đang hút thuốc lá, phần lớn là đàn ông, nhãn thuốc lá được ưa chuộng nhất là *Cleopatra*. Quy định này đang gây ra nhiều tranh cãi, những người chống lại nó cho rằng không thể phá vỡ cả hạnh phúc gia đình chỉ vì "những điều thuốc cỏn con".

♦ **ÁP DỤNG CHÍNH SÁCH KỶ THỊ CHỦNG TỘC VỚI CÔNG NHÂN,** hãng làm bánh lớn nhất nước Mỹ là Interstate Bakeries đã bị tòa án buộc phải bồi thường 120 triệu đôla cho các công nhân da đen - nạn nhân của sự kỳ thị - tại một nhà máy ở San Francisco. Trước đó hai ngày, hãng này cũng đã bị buộc phải bồi thường 5,8 triệu đôla cho 21 công nhân về những tổn thất tinh thần mà họ phải trải qua.

♦ **VẮC XIN ĐIỀU CHẾ DƯỚI DẠNG POMMADE** là hướng nghiên cứu của các nhà khoa học ở trường Đại học y khoa Stanford (Mỹ). Họ vừa thử nghiệm thành công việc sử dụng loại vắc xin độc đáo này trên loài gặm nhấm. Thuốc có tác dụng ngấm vào da và đi thẳng vào máu. Việc thử nghiệm vắc xin trên con người sẽ được tiến hành trong thời gian sắp tới.

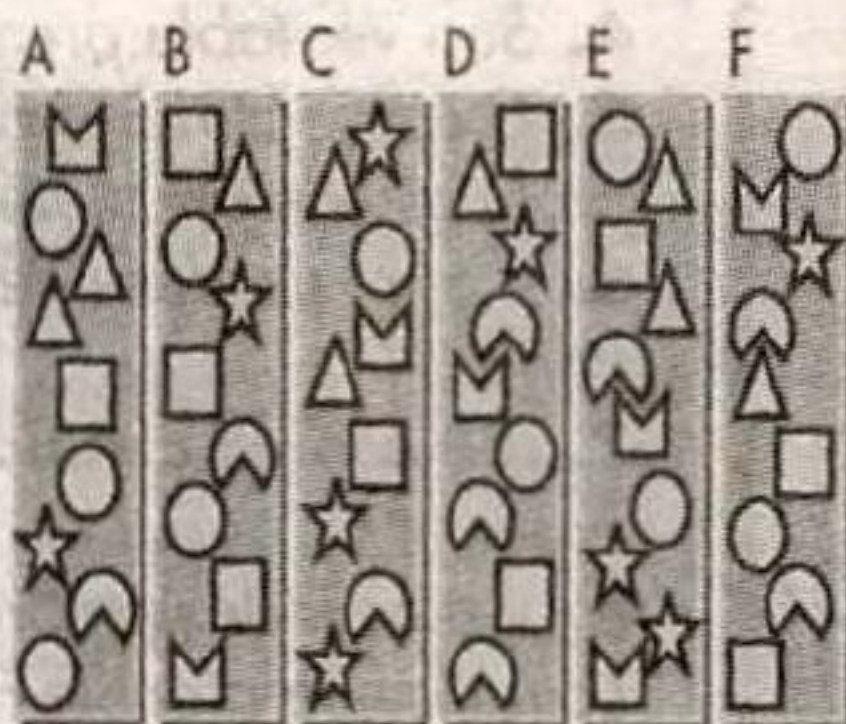
♦ **UỐNG NHIỀU CÀ PHÊ CÓ THỂ BỊ CHỨNG VIÊM THẤP KHỚP.** Đó là kết quả nghiên cứu của các nhà khoa học Phần Lan vừa được công bố trên tạp chí của Hiệp hội y học Anh, theo đó ai uống quá ba ly cà phê mỗi ngày có nguy cơ mắc bệnh viêm thấp khớp cao gấp đôi những người không uống hay uống ít cà phê. Hiện nay ở Mỹ có đến 2 triệu người mắc chứng bệnh này. Trước đây, hai tác nhân bị nghi ngờ nhiều nhất là thói nghiện hút thuốc lá và chứng béo phì, nay trong danh sách "thủ phạm" có thêm cà phê.

SIÊU THI! bách hỷ

TINH MẮT

1 ○ 2 △ 3 □
4 ☆ 5 ☺ 6 ☼

Cho 6 hình (1, 2, 3, 4, 5, 6) và 6 khung (A, B, C, D, E, F). Hãy cho biết hình nào xuất hiện 1 lần trong 3 khung, 2 lần trong 2 khung và 3 lần trong 1 khung? Bạn có 10 giây.

(Xem giải đáp tr.108)

CỖ NÀO ĐƯỢC GỌI LÀ BONSAI?

Thông thường, cây cảnh thu nhỏ (bonsai) không có chiều cao quá 1m. Nhưng cũng có những cây 250 tuổi của Trung Quốc mà chỉ cao 85cm. Ở Nhật, bonsai có chiều cao trung bình 70cm. Những nghệ nhân cao thủ của xứ Phù Tang có thể cho ra những "tiểu bonsai" có độ cao từ 8-15cm!

Vui cười

John dẫn bạn gái về nhà:

- Mẹ ơi, cô ấy nấu ăn cực giỏi, dọn dẹp nhà cửa đâu ra đấy, lễ phép, lanh lợi...
- Tuyệt. Bảo cô ấy đến đây cả tuần nhé. 5 đôla một ngày.

KHÔNG LỜI

Con số biết nói:

- 36% dân Pháp cho rằng điện thoại di động reo trong một phiên họp là "hình thức khoe mẽ ngu xuẩn nhất"
- 27% dân Anh cho rằng nên xử chung thân những kẻ vừa lái xe vừa sử dụng điện thoại di động
- 38% dân Mỹ nghĩ rằng những kẻ móc điện thoại di động và đặt "cộp" lên bàn họp là những kẻ có chỉ số thông minh thấp
- 23% người Nhật nghĩ rằng có ít nhất 20% người sử dụng điện thoại di động không hề "công lên việc xuống" gì, chỉ muốn lừa người khác và đàm thoại vô vắn
- 26% dân Đức cho rằng hình ảnh cán bộ quản lý dùng điện thoại di động là một hình ảnh "xốn con mắt".

Giải đáp "TINH MẮT" tr.107:

Đó là hình số 3 (hình vuông)

	☆		31	☆	23
☆		19		30	☆
	18	☆	☆		22
17		☆	☆	21	
☆	33		20		☆
28	☆			☆	29

Toán vui:

Hãy tìm giá trị của ngôi sao (bất biến) và điền số vào những ô còn trống (chỉ cho phép giá trị từ 17 - 40) sao cho tổng 6 ô liên nhau luôn là 136. Lưu ý: ngoài ngôi sao, tất cả những số khác chỉ xuất hiện 1 lần.

(Xem giải đáp tr.110)

HỌ ĐÃ TUYÊN BỐ

- ♦ Năm 1940, nhà vật lý người Anh Kevin Hammer: "Con người sẽ không thể chế ra bất cứ loại dụng cụ nào đưa họ lên Mặt trăng được".
- ♦ Năm 1965, nhà kinh tế học người Mỹ Don W. Winter: "Đến năm 1970, Trái đất sẽ không còn một giọt dầu lửa nào và nhân loại sẽ chết dần chết mòn".
- ♦ Năm 1942, trùm phát xít Hitler: "Sau khi thôn tính xong châu Âu, chúng ta sẽ làm cỏ châu Mỹ và châu Úc. Còn châu Phi, tại sao không?".

TƯ TƯỞNG

- May mắn là chuyện có thật, vì những kẻ ghét ta không có cách giải thích nào khác, một khi ta thành công.
- Chuyện hoang đường đôi khi càng có thật, bởi vì có những người đang nói tiếng mẹ đẻ, bỗng chêm ngoại ngữ, chỉ vì không có khả năng diễn đạt bằng tiếng mẹ đẻ!
- Vận đồ lại càng có thật, vì có người chuyển công ty, lại giữ chức vụ cao hơn trong khi chẳng hiểu biết gì về công ty mới cả!

**KHÔNG
LỜI**

Tranh của BAS

ích". Lát sau, anh ta lại chặn một xe tải: "Anh say rượu". "Không, tôi có uống rượu đâu?". "Thở vào quả cầu này xem... Đấy, thấy chưa? Say rượu cấp độ hai. Phạt 500 đôla, tịch thu bằng lái, 10 ngày biệt giam". Chiếc xe thứ ba bị chặn lại. Vẫn câu nói cũ: "Anh say rượu". Tài xế đỏ mặt: "Tôi có uống giọt nào đâu?". Cảnh sát cười gằn: "Thở vào quả cầu này xem?". Tài xế nhìn một lát và gào lên: "Ông điên đấy à? Làm gì có quả cầu nào? Đây chỉ là cái bao cao su". Cảnh sát cười: "Tốt! Đi đi".

**THỜI
TRANG
KINH DỊ**

Vui cười

- Sau khi đọc xong một bài báo viết về sư tử, ông chồng quay sang bà vợ: "Đố em biết, ngoài em ra, còn một loài nào cực kỳ hung dữ?".
- Trong công ty có tin đồn nữ thư ký của giám đốc vừa sinh con và đó là con giám đốc. Phó giám đốc được lệnh đến nhà hộ sinh. Khi quay về, ông ta báo cáo: "Thưa sếp, em vừa quan sát nó rất kỹ". "Giống tôi không?". "Vâng, rất giống". "Giống thế nào?". "Dạ, cũng bé nhỏ, hói đầu, nhăn nhó và hay hét tướng lên".

Tiểu phẩm: Say

Viên cảnh sát giao thông ở New York (Mỹ) chặn một chiếc taxi lại: "Anh say rượu". "Không, tôi còn tỉnh mà". "Thế thì hãy thở vào cái quả cầu này". Tài xế vâng lời. Cảnh sát quát lên: "Say rượu độ một. Phạt 200 đôla và 10 ngày lao động công

Giải
đáp
"TOÁN
VUI"
tr.108:

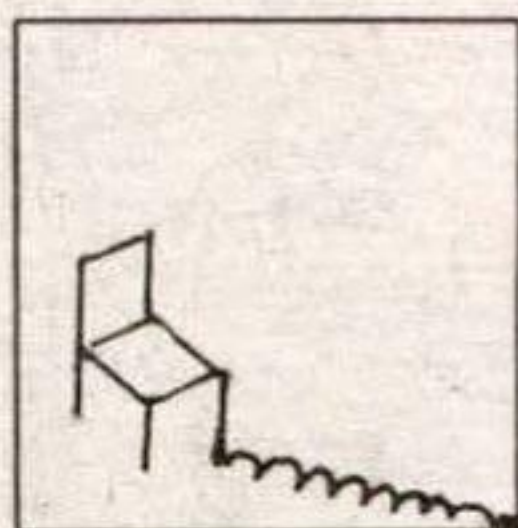
34	11	26	31	11	23
11	27	19	38	30	11
35	18	11	11	39	22
17	36	11	11	21	40
11	33	37	20	24	11
28	11	32	25	11	29

Vui cười

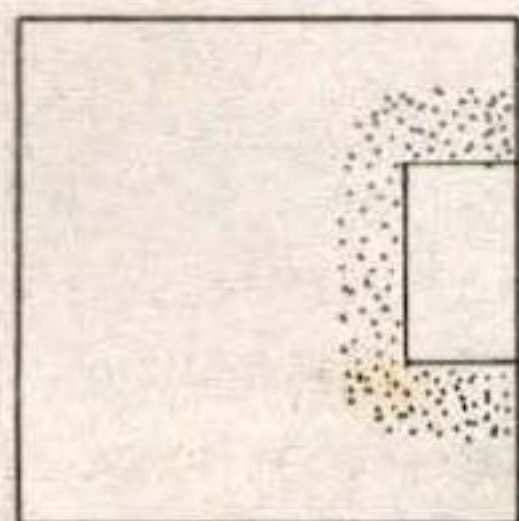
- Mẹ ơi, anh Jack yêu con ghê lắm...
- Sao con biết?
- Mỗi lần anh ấy ôm con, con đều nghe tiếng tim anh ấy...
- Đẹp ngay cái trò ngu xuẩn ấy đi. Ngày xưa, bố mày cũng giấu đồng hồ quả lắc trong túi đấy!

HÌNH ĐIỂN *hoạt kê*

Đương nhiên, với hoạt cảnh để ra, thì cái sự kê phải xoay vào... "cái ghế". Nhất tung, vạn hứng! Thôi thì nhiều vô kể và những câu bình luận khá "đơn giản" như: "giữ chân kiểu... sếp", "chạy hươu kiểu... sếp"... hoặc độc đáo hơn nữa đều phải nhường chỗ cho 9 hoạt phẩm đoạt giải dưới đây:

- Dù cho ghế có ba chân/ Ta đây vẫn vững nhờ dây rế chùm!
(Hồ Ngọc Phương, 10D Trần Thúc Nhân, TP. Huế)
- Việc làm đầu tiên của các quan... liêu, kể cả khi không có lũ lụt!
(Nguyễn Văn Khánh, 497 Hòa Hảo, Q. 10, TP. Hồ Chí Minh)
- Sự "thủy chung" của hội những người yêu... "dấu"!
(Trần Lệ Xuân, Hộp thư 3TC - 577 Hà Tây)
- Bầy chuột thế hệ mới, chuyên trị loại chuyên đục khoét của công.
(Thanh Trúc, Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh)
- Gặp xích, ghế vội hỏi han/ Ghế còn nằm đó mà quan (quan) ở đâu?!
- (Hoàng Vũ, Sở GD-ĐT Nam Định)
- Đường dây "nóng" khi bị... "lạnh"!
(Nguyễn Văn Thịnh, Chung cư 300 Bến Chương Dương, TP. Hồ Chí Minh)
- Sếp có ghế "màu" / Ai xin đổi trâu / Sếp vội: "Nâu! Nâu!" ("No" - "không" trong tiếng Anh). (Nguyễn Đại Bằng, 57, ngõ 529 Kim Ngưu, Hà Nội)
- Kiểu ghế "bút dây động... dù" đó mà!
(Nguyễn Ân Trung, ấp 3, xã Nhị Thành, Thủ Thừa, Long An)

- Ê! Đừng đụng vào! Tài sản cố định quý giá nhất của sếp đó!
(Lê Việt Tân, Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh)

- Ghế này đang nằm trong vùng phủ... ô đây!
(Tài Cận, TP. Cần Thơ)

Lời bình thật là đa dạng phải không quý vị? Và sẽ còn đa dạng nữa khi kết quả để ra của Lê Thị Mai (Nghệ An) được quý vị "chuyển thể" ở TGM 403! Mời vào cuộc!

Bàn tròn Ý kiến bạn đọc

THẾ GIỚI MỚI

♦ Vì sao truyện tranh Việt Nam lép vế?

Tuy còn ít tuổi nhưng cháu rất thích tạp chí TGM, vì TGM có rất nhiều chuyên mục hay và bổ ích. Nhưng cháu không viết lá thư này để tán dương. Vấn đề cháu muốn nói tới là truyện tranh dành cho thiếu nhi của nước ta. Hiện nay, truyện tranh nước ta đang bị lép vế bởi các đợt sóng của truyện tranh nước ngoài, mà chiếm phần rất lớn là của Nhật. Tại sao truyện tranh Việt Nam lại không được yêu thích bằng truyện tranh nước ngoài, nhất là của Nhật? Theo cháu, về phần vẽ nhân vật, có thể nói các họa sĩ nước ta không hề thua kém một họa sĩ nào ở nước ngoài cả. Nhưng phần nội dung thì lại kém xa. Hầu hết truyện tranh Việt Nam là phỏng theo các câu chuyện cổ tích: *Thạch Sanh, Tấm Cám...* - những câu chuyện mà các em thiếu nhi- độc giả chính của loại sách này - thuộc lòng từ khi mới 4-5 tuổi. Vì vậy, truyện không gây được cảm giác thích thú cho các em. Thật ra, một số truyện đã có sự dung hòa cổ tích và hiện thực như *Cô tiên xanh, Nữ hoàng bướm, Bi Bo và Kim Quy...* hay theo trường phái hiện đại: *Bi lém và 3 người bạn hành tinh Alpha, Siêu nhân Việt Nam...* đã phần nào chiếm được cảm tình của các độc giả nhí. Mong rằng đây sẽ là bước khởi đầu cho một làn sóng truyện tranh Việt Nam mới, hay hơn, hấp dẫn hơn, để một tương lai không xa truyện tranh Việt Nam sẽ có một chỗ đứng tương đương với truyện tranh nước ngoài ở ngay trên đất nước mình.

(Chu Thanh Hương, học sinh lớp 9, số 6, Lộc Bình, Lạng Sơn, ĐT: 025-840308)

♦ Sinh viên khoa Văn học chạy đến bao giờ?

Không như môn học của các khoa khác, mỗi môn học trong một kỳ của sinh viên khoa Văn đòi hỏi rất nhiều tư liệu tham khảo: ngoài giáo trình chính còn phải đọc tác phẩm văn học, đọc các bài nghiên cứu phê bình trên sách báo tạp chí. Với những môn chưa có giáo trình, sinh viên phải chất lọc kiến thức từ nhiều sách dưới sự hướng dẫn của thầy. Yêu cầu đặt ra như vậy nhưng sinh viên khoa Văn vẫn còn trong tình trạng học chay, nhại lại lời thầy giảng, nhại lại giáo trình, không tham khảo tư liệu khác, không đọc tác phẩm văn học... Thị trường sách mới hiện nay rất phong phú, cung cấp tương đối đầy đủ, song giá bán lại quá cao: mỗi quyển sách giáo trình tham khảo tương đối tốt giá trung bình là 50.000đ/quyển. Sách cũ - trước kia thích hợp với túi tiền sinh viên - bây giờ cũng tăng giá: một quyển khoảng 300 trang có giá 15.000-20.000đ. Thuê truyện ở các quầy sách tư nhân phải trả rẻ nhất là 1.000đ/quyển/ngày. Như vậy, nếu thuê, mua tài liệu, sinh viên mỗi kỳ phải bỏ ra 500.000-600.000đ. Sinh viên khoa Văn hầu hết xuất thân từ nông thôn, các tỉnh lẻ, số tiền như thế đối với họ là quá lớn. Họ chỉ còn biết dựa vào thư viện, song tại đây mỗi đầu sách chỉ có 2-3 quyển, trong khi đó sinh viên khoa Văn mỗi khóa có đến hàng trăm. Giá photocopy tài liệu của thư viện cũng khá cao: 500đ/trang luận án, 200đ/trang sách, tạp chí. Thời gian dành cho mỗi khóa học có hạn, số môn học lại

nhiều, các nguồn cung cấp tư liệu đều bị hạn chế, đến bao giờ sinh viên khoa Văn mới thoát khỏi tình trạng học chay?

(Đỗ Văn Hiếu, Văn chất lượng cao K47, ĐH Sư phạm Hà Nội)

Bạn đọc phát hiện

♦ Thư Berlin

Hơn một triệu người từ khắp nơi trên thế giới, đại bộ phận là thanh thiếu niên tuổi từ 15 tới 30, khá đông là các fan nhạc Techno, đã đổ về Berlin trong ngày 8-7-2000, làm nên cái gọi là Love Parade trong ngày sinh lần thứ 12 của nhạc Techno...

Mặc cho thời tiết xấu, trời se lạnh, đôi lúc lất phất mưa, khắp không gian là một bầu không khí cuồng nhiệt, thậm chí đôi lúc đến điên dại song cũng rất thanh bình, đặc trưng của hội hè. Nhiều cảnh sát viên đang làm nhiệm vụ cũng thực sự tỏ ra thích thú và tham gia vào cuộc chơi bằng việc bắn súng trường phun nước xoèn xoẹt vào các cô gái ưa ăn vận "ít vải" trên người.

Trung tâm lễ hội nằm tại tâm điểm quảng trường Ngôi Sao Lớn. Sân khấu chính năm nay mới lắp đặt thêm một màn hình cực lớn đăng tải các góc quay, những đoạn phim, vô thiên lủng quảng cáo và đặc biệt hiển thị tất cả các tin nhắn SMS qua Internet và điện thoại di động từ khắp nơi trên thế giới gửi về chúc mừng Love Parade.

Điểm đặc biệt nhất năm nay là sự kiện Love Parade 2000 được tổ chức rộng ra tại bốn thành phố lớn trên thế giới, bắt đầu vào ngày 1-7 tại Vienna (Áo), thăng hoa trong ngày 8-7 đồng thời tại hai thành phố Berlin (Đức) và Leeds (Anh), cuối cùng kết thúc vào ngày 19-10 tới đây tại Tel Aviv (Israel). Năm tới dự kiến có thêm Buenos Aires (Argentina) vào cuộc. Rồi Hong Kong, Mexico City và New York cũng đã ngỏ lời muốn tổ chức Love Parade. Phải chăng Love Parade cũng đang rơi vào xu hướng quốc tế hóa và toàn cầu hóa hiện nay? Và phải chăng vì lo ngại sự độc quyền thương mại đang bị đe dọa mà các nhà tổ chức đã ngụ ý một lời cảnh báo qua chủ đề của năm nay: "Một Thế giới Một Love Parade"?

<tokien98@yahoo.com>

Trả lời bạn đọc

♦ Tôi là một người Việt Nam đang làm việc ở nước ngoài, có đọc TGM số 389 ra ngày 5-6-2000, trong mục "Xa lộ thông tin" thấy tin: GS. Phạm Hoàng Phiệt, trong một cuộc họp báo có đưa ra số liệu về lây truyền viêm gan siêu vi B và thuốc uống duy nhất đặc trị. Tôi muốn nhờ TGM giúp để được biết chi tiết về nội dung bài nói của GS. Phiệt, hoặc xin được biết địa chỉ và số điện thoại của GS. Phạm Hoàng Phiệt. (dangvanthien@hotmail.com)

- Cảm ơn ông đã đọc và sử dụng thông tin từ Thế Giới Mới. Số điện thoại của GS. Phạm Hoàng Phiệt là: (848) 8442542. Ngoài ra, ông có thể tìm kiếm thêm thông tin về vấn đề này ở Hội Gan mật TP. Hồ Chí Minh, ĐT: (848) 8554269.

VINABECO

Sản phẩm
quen thuộc
của
Mọi Người

TỔNG CÔNG TY RƯỢU-BIA-NƯỚC GIẢI KHÁT VIỆT NAM
VINABECO

Địa chỉ: 94 Lò Đúc, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội
Điện thoại: (04) 8.219261 Fax: (04) 8219661
Văn phòng đại diện: 12 Đồng Du - Q.1, TP. Hồ Chí Minh
Điện thoại: (08) 8.296342 Fax: (08) 8.296856

CÁC ĐƠN VỊ TRỰC THUỘC

CÔNG TY BIA SÀI GÒN

187 Nguyễn Chí Thanh, Q.5, tp. HCM
Tel: 08.8.559.595 - 8.559.488 Fax: 08.8.577.095

CÔNG TY RƯỢU HÀ NỘI

94 Lò Đúc, Hai Bà Trưng, Hà Nội
Tel: 04.9.713.249 - 8.213.147 Fax: 04.8.212.962

CÔNG TY NƯỚC GIẢI KHÁT CHƯƠNG DƯƠNG

379 Bến Chương Dương, Q.1, tp. HCM
Tel: 08.8368.747 - 8.367.518 - 8.367.728 Fax: 08.8367.178

CÔNG TY THỦY TINH HẢI PHÒNG

17A đường Ngô Quyền, Quận Ngô Quyền, Hải Phòng
Tel: 031.837.257 Fax: 031.837.137

NHÀ MÁY THỦY TINH PHÚ THỌ

152 đường Lạc Long Quân, Q.11, tp. HCM
Tel: 08.8.558.570 Fax: 08.8.584.912

VIỆN NGHIÊN CỨU RƯỢU-BIA-NƯỚC GIẢI KHÁT

94 Lò Đúc, Hai Bà Trưng, Hà Nội
Tel: 04.8.218.233 Fax: 04.8.218.433

CÔNG TY TNHH THỦY TINH MALAYA VIỆT NAM

78 Tôn Thất Thuyết, Q.4, tp. HCM
Tel: 848.9.404.995 - 08.9.904.293

CÔNG TY TNHH THỦY TINH SANMIGUEL HẢI PHÒNG

17A Ngô Quyền, tp. Hải Phòng
Tel: 031.837.066 Fax: 031.837.222

XÍ NGHIỆP LIÊN DOANH CARNAUD METALBOX SÀI GÒN

Kia lộ Hà Nội, Hiệp Phú, Q.9, tp. HCM
Tel: 08.8.961.540 Fax: 08.8.962.141

CÔNG TY BIA HÀ NỘI

70A Hoàng Hoa Thám, Ba Đình, Hà Nội
Tel: 04.8.453.843 - 8.463.378 Fax: 04.8.464.549

THE GIỚI

399

BAO GIỜ
CÓ ROBOT
mang thương hiệu
Việt Nam

